RADIO FREE EUROPE
EAST EUROPE RESEARCH & ANALYSIS

CZECHOSLOVAK UNIT

PREHĽAD TLAČE

Číslo: 332 (XI.)

Dátum: 7.11.1968

OBSAH

HLAS LUDU - 2. SEPTEMBRA 1968 (Výňatky) str. 2

HLAS LUDU - 3. SEPTEMBRA 1968 (Výňatky) str. 7

SMER - 1. SEPTEMBRA 1968 (Výňatky) str. 9

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 28. AUGUSTA 1968 (MIMORIADNE VYDANIE č. 6) str. 19

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 29. AUGUSTA 1968 (MIMORIADNE VYDANIE č. 7) str. 28

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 31. AUGUSTA 1968 str. 35

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 1. SEPTEMBRA 1968 (Výňatky) str. 45

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 2. SEPTEMBRA 1968 (MIMORIADNE VYDANIE) str. 51

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 3. SEPTEMBRA 1968 (Výňatky) str. 53

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

Hlas ľudu

ROČNÍK XV.
ČÍSLO 201

PONDELOK,
2. SEPTEMBRA 1968
40 hal.

ORGÁN ZÁPADOSLOVENSKÉHO [illegible]

HLAS ĽUDU č. 201 – 2. SEPTEMBRA 1968

Výňatky ze čtyřstránkového vydání obvyklého novinového formátu.

Strana 1

Včera nedeľa bola...

...až príliš kľudná, tichá, — ako po búrke. Akoby všetko, čo nedávne dni priniesli na tankoch a obrnených autách, nebolo ani pravdou. Len nápisy a heslá pripomínajú, že sme žili v tragických dňoch, dňoch, ktoré nám nikdy nevymiznú z pamäti.

Bratislava sa odela do normálneho nedeľného šatu. Jej obyvatelia sa opäť prechádzali pri Dunaji, no boli vážnejší, tvrdší, odhodlanejší. Neboli to tie bezstarostné nedeľné prechádzky na sklonku leta. Chýbal im úsmev. Veď stačí pohľad na druhú stranu Dunaja, na zakopané delá zamierené na Bratislavu, aby človek pochopil, že žije v krajine, kde sa teraz veľmi ťažko dýcha.

Stiesnená nálada...

Obyčajne tak bolo, že posledná nedeľa pred začiatkom školského roka, patrilo drobizgu. Na zábavky však niet času ani priestoru. Kolotoče i detské ihriská na pravej strane Dunaja ostrelí. Nahradili ich kolotoče života.

Na bratislavskom korze je stále veľa ľudí. Veľa nástenok a nálepiek už poodtŕhali, no tie, ktoré zostali, sú stále stredobodom pozornosti.

Čo prinesie týždeň budúci? Je to bezradná otázka, otázka neistoty...

Ako cudzo pre naše uši znie správa tisej agentúry, ktorá hlása svetu, že vďaka zásahu vojsk Varšavskej zmluvy sa život v našej republike rýchlo konsoliduje.

Tá včerajšia smutná nedeľa v meste na Dunaji tomu nenasvedčovala. Akiste ešte dlho potrvá kým v Bratislave budeme mať také nedele, ako predtým. Bezstarostné.

Milí naši čitatelia, spoluobčania!

Mnohým z vás sa dostáva do rúk HLAS ĽUDU iba teraz. Verte, že nás to mrzí, pretože sme noviny vydávali každý deň, ba aj dva razy, chceli sme preraziť bariéru a dostať sa k vám. Robili sme noviny vo dne v noci, informácie získavali rôznymi cestami, noviny rozvážali do miest kraja, rozdávali zadarmo. Slovom, robili sme všetko možné, ale verte, i nemožné. Ak mám poďakovať všetkým, čo sa na tejto práci zúčastnili, tak na vyjadrenie vďaky nenachádzam dosť slov a nemôžem sa zbaviť chvenia v hlase.

Aj vám, milí čitatelia, tiež patrí úprimné poďakovanie. Poďakovanie za trpezlivosť i za hrejúce pocity, že ste s nami. Prihovárali sme sa vám denne, všetci ste načúvali, volali sme vás k jednote a rozvahe. A takými ste boli. Či teda neprenikol náš hlas až k vám?

A vy, ktorí ste si noviny predplatili, čakali ich a nedostali, nehnevajte sa na nás. My sme pre vás robili noviny každý deň, ba viac novín, ale situácia skrížila cesty k vám. Naša snaha, dať noviny predplatiteľom sa rovnala nule. Chceme vám to nahradiť. Koncom roka vydáme obšírny a obsahove cenný magazín, ktorý vám, predplatiteľia, dáme zadarmo. To ako dar za vašu trpezlivosť, zhovievavosť a vernosť svojim novinám.

Boli sme s vami i keď sme boli mimo vášho dosahu, sme s vami i teraz.

JÁN VIŠVÁDER
šéfredaktor Hlasu ľudu

Výzva k občanom Bratislavy

Predstavitelia SNR a hlavného mesta Slovenska Bratislavy rokovali s veliteľom sovietskych vojsk o niektorých otázkach normalizácie života, najmä o podmienkach odsunu vojsk z miest, obzvlášť z územia hlavného mesta Slovenska Bratislavy, o odovzdaní obsadených budov do rúk československých štátnych orgánov, ako i o otázkach zabezpečenia kľudu a poriadku.

Veliteľ sovietskych vojsk oznámil, že stiahne vojská z hlavného mesta Slovenska Bratislavy za podmienky, že čs. štátne orgány prevezmú na seba zodpovednosť za verejný poriadok a normálny chod života.

Ako budú tieto opatrenia realizované budeme verejnosť informovať.

Rada Národného výboru hlavného mesta Slovenska v tejto súvislosti znovu apeluje na občanov, aby uvedomelou disciplínou pomohli riešiť problémy súvisiace s normalizáciou života v našom meste.

V Bratislave 31. 8. 1968

Rada NVB

O spoločnú reč

Raz som čítal také populárnovedecké pojednanie istého anglického zoológa, ktorý tvrdil, že mačka a pes sa nikdy nemôžu dohodnúť, lebo napriek tomu, že majú ako šelmy mnohé spoločné vlastnosti, rozdeľuje ich rozličný spôsob vyjadrovania. Zoológ tvrdí že pes keď chce vyjadriť nadšenie, radosť a dobrú vôľu, zdvihne chvost do výšky a vrtí ním. Keď je pes podráždený, alebo nedôverčivý, stiahne chvost zvisle k zemi. Táto „reč" je u mačky presne naopak. A tak, keď sa pes približuje k mačke s najlepším úmyslom, mačka jeho zdvihnutý, vrtivý chvost považuje za výstrahu, nahrbí sa, zdvihne chvost tiež, lebo to je zase vyjadrenie jej útočných úmyslov a pes je odrazu prekvapený, prečo mu skočila pazúrmi medzi oči.

Keby toto bol Ezop vedel, istotne by na túto zaujímavú zoologickú poučku bol napísal bájku. Dnes by bola takúto bájka súca pre príklad, ako si dvaja priatelia, žijúci v tesnej blízkosti vedľa seba, nerozumejú. Jeden prejavovať z celej sily priateľstvo. Dokonca aj chvostíkom pri tom vrtel, až to bolo ponižujúce. A ten druhý si myslel: „No hej, vrtíš chvostom, ale to môže byť práve tvoja reč odporu. Ja ti neverím a dosť." A skočil mu drápami medzi oči.

Mohol som na tento námet tiež napísať bájku, ale nie je potrebná, lebo viem, že mi čitatelia dobre rozumejú. Žiaľ, ten pes s mačkou to má trocha ľahšie. V najhoršom prípade sa môže jeden druhému vyhýbať. Alebo urobí medzi nimi poriadok gazda. Mačkin potech odnesie do kuchyne pod pec a psa privlaže k búdo na dvore. V ľudských pomeroch je to ovela nezvadnejšie. Zem, na ktorej žijeme, sa nedá preniesť do kuchyne pod pec, nedá sa zdvihnúť z mapy Európy ako tá škaľoľa so zamatovým vankúšikom, ktorá bola doteraz na priedomí a teraz musí o kúsok ďalej, do bezpečia. So svojimi susedmi budeme musieť žiť ďaloj.

Nuž čo? Poučenie máme. Drumlovať, či chvostíkom vrtieť sme sa navždy odučili. Teraz sa už musíme naučiť ako žiť dôstojne, po ľudsky. Veď nikdy sme (my aspoň nie) neboli psi a verte či nie, nie sme viac mačky.

ERGE

Poriadkové hliadky

Primátor hlavného mesta Slovenske Ing. arch. M. Hladký dal vláde záruku, že zabezpečí v meste poriadok, aby sa utvorili všetky predpoklady pre stiahnutie cudzích vojsk z nášho mesta. Preto sa obracia na občanov mesta s výzvou, aby pochopili uznesenie Rady NV hlavného mesta Bratislavy, ktorá dala pokyn tzv. poriadkovým hliadkam. Budú to uniformovaní muži v trojiciach v zložení: príslušník Zboru národnej bezpečnosti, príslušník armády a milicionár.

Občania majú v tejto trojici vidieť prejav ochrany poriadku, života a majetku našich občanov. Na otázku v akom prípade zasiahnu proti občanom, sme dostali ubezpečenie, že iba v prípadoch výtržnosti, hrubého provokovania a najmä vo večerných hodinách, ak by sa narušoval nočný pokoj.

Čo im povieme a ako im to povieme?

Ruštinári v rozpakoch

Nikdy sme si nepomysleli, že školský rok 1968/69 sa u nás začne v takej situácii. Ich druhý domov, škola, dnes ešte nevie, ako im dnes — v pondelok odpovie na naliehavú otázku PREČO?

Navštívil som dve bratislavské ZDŠ. Na Teplickej ulici sa prípravy na začatie školského roku skončili. Aj reparáty. Pani Miklošová vyučuje na 1. stupni. Má obavy najmä z prvého stretnutia so svojimi žiakmi. Musí im povedať všetko, veď napokon, deti to videli na vlastné oči. Ako im však vysvetliť veci, ktorá ešte v júni boli nám všetkým samozrejmé?

Aj v ZDŠ na Sibírskej ulici technicko-organizačné prípravy nového školského roku skončili. Dopustať sa však ešte nevrátili podaktorí učitelia zo zahraničia, kde trávili svoje dovolenky. Rozprával som sa s dvoma tunajšími ruštinárkami. Lebo s ruštinou budú najmä v prvých dňoch hádam najväčšie ťažkosti. Ako sa bude stavať k vyučovaniu tohto predmetu deti? Tisíce detí, ktoré v minulých dňoch popísali múry a chodníky svojho mesta výstižnými heslami. Vypočul som si už niekoľko chlapčenských hlasov k tejto otázke. Chcú písať učebnice ruského jazyka, nechcú sa ho v škole učiť.

Ruštinárka Teplá: Spočiatku nám bude veľmi ťažko. Nazdávam sa, že ruština by sa mala odteraz vyučovať ako nepovinný predmet. Aj napriek tomu, že my, ruštinárky, budeme mať potom problémy s hľadaním chleba.

Ruštinárka pani Hoyošiová: Nemôžem s týmto názorom súhlasiť. Zaiste nebudeme môcť ďalším ďalej hovoriť, že sa učia jazyk našich najväčších priateľov. Vyučovať ho však nepovinne by znamenalo to isté, ako že ho vôbec nevyučovať. Deti by o takýto druh výučby neprejavili žiaden záujem. Potrebujeme nové učebnice ruštiny, z ktorých by bola vylúčená nepravdivá propaganda a tiež treba zredukovať počet vyučovacích hodín ruského jazyka na dve hodiny v týždni. Ruský jazyk aj ďalej ostáva nám najbližším a najzrozumiteľnejším slovanským jazykom.

Tiež sa nazdávam, že jazyk za nič nemôže. A ruský národ mal, a bude mať aj svojich génov. (rj)

To je nepochopiteľné

Noviny — dzkoprofilový tovar. Kde sa objavia, tam sa ľudia zhrnú ako kŕdeľ vtákov. Nečudo. Mimoriadna situácia. Každý chce byť informovaný, chce poznať skutočnosť, zámery našich politikov a podľa toho sa zariadiť. V uplynulých dňoch mali noviny — HLAS ĽUDU, PRAVDA, VEČERNÍK náklady až dvojnásobné oproti obdobiam predchádzajúcim. A pri tom sme stále počúvali naliehavé hlasy: dajte nám noviny. Teda ešte bolo málo. A veru spoločne s rozhlasom sme vytvorili medzi ľuďmi aktivitu, ktorá nemala obdoby. Vlady sme však výšku nákladov určovali sami i distribovali za pomoci šoférov KV KSS, KNV, našich vojakov a ďalších. Za to im patrí nevysloviteľná vďaka! Všetci sme to robili s nadšením.

Teraz však zaľahla na nás trpkosť. Náklad už včerajších novín rozpísala Poštová novinová služba. A bác! Akoby výstrel doletel do redakcie, keď sme sa dozvedeli, že: URČOVALI NAJNIŽŠÍ NÁKLAD, aký bol v období dovoleniek, až po našom proteste ho o 10 000 zvýšili. To je neuveriteľné. Naša konkrétna konsolidačná práca, keď v redakcii nikto nepozerá na čas, je v myšlienkach s vami, milí čitatelia, keď sú noviny s rozhlasom jedinými tlmočníkmi našich štátnych a politických predstaviteľov, je takto všetci zmarená. Zo strany čitateľa je hlad po informáciách, redakcie robia všetko, aby nasýtili hladných, pomáhali pri konsolidácii pomerov, vydavateľ žiada najvyššie náklady, dáva voľnú remitendu a PNS = ? Tú možno pozdraviť: Dobré ráno! Asi sa práve zobudili, ako nepochopili o čo ide. Alebo je v tom čosi iné? Nevieme, aká je ich logika, ale do kraja zatiaľ nejde Práca a Smena a nevysoké náklady Hlasu ľudu a Pravdy. Nechceme to nazvať neschopnosťou, ale máme zmätené pocity.

Váš Hlas ľudu

Pošta prijíma

V piatok postupne začali opúšťať budovu mestskej poštovej správy na námestí SNP v Bratislave sovietski vojaci. Poriadkovú službu sa ujímajú ľudové milície bez uniformy s červenou páskou na rukáve. Veliteľ cudzích vojsk im dal potvrdenie na zobratú zbraň so sľubom, že ich vráti, až to uzná za vhodné. Na pošte prijímajú už aj listové zásielky. Dnes začali úradovať o 7.00 hod. ráno.

Môžu odísť

TRENČÍN (si) — Ako nás informovali z OV KSS v Trenčíne, prebiehalo tam v sobotu rokovanie medzi sovietskym dôstojníkom a stranickými funkcionármi o situácii v meste a v okrese. Boľ už zrušený rozkaz č. 1., to znamená zákaz vychádzania, takže obyvateľstvo sa môže v ktorúkoľvek hodinu voľne pohybovať. Sovietí žiadajú odstrániť nápisy a heslá, ktoré ich urážajú a provokujú, predstavitelia okresu trvajú na dodržiavaní dohôd ratifikovaných v Moskve. Sami sľubujú, že zaručia dodržiavanie poriadku za pomoci VB a ľudových milícií.

V niektorých závodoch, ktoré majú dostatok surovín nastúpili v sobotu dubčekovskú smenu. Veľké problémy majú napríklad s odbytom výrobkov v trenčianskej Odeve.

Vcelku je situácia v okrese Trenčín dobrá, zásobovanie funguje bez väčších výkyvov, doprava taktiež, ľudia pracujú — len komunálne služby na opravu televízorov sú v týchto dňoch bez práce. Prirodzene, veď Čs. televízia ešte stále nevysiela.

Na OV KSS v Trenčíne sú toho názoru, že vojská môžu kľudne odísť. Informovali o tom aj sovietskeho generála Zolotova.

ZÁHORIE TÝCHTO DNÍ

Ako sa zdá, duch „politickej reality" už vládne naším krajom. Ľudia, idúci do práce, sú zachmúrení, ustarostení. Priatelia sa vo vlaku zvítajú nezvyklými slovami: AJ U VÁS SÚ? alebo: KDE SI ICH VIDEL?

Áno, naše Záhorie žije ďalej, pracoviská pulzujú, na pollach je ľudí viac ako inokedy. Pred Záhorskou Bystricou i Devínskou Novou Vsou sú rozložené cudzie vojenské jednotky. Keď som ich v sobotu ráno uvidel, práve rozdávali raňajky. Podaktorí vojaci na zemi čítali noviny.

Jeden tank stojí pri odbočke trate do Marchegga. Aj keď vojakov vidať iba zriedka, miestne obyvateľstvo o nich vie, cíti ich prítomnosť. Veľký útvar je napríklad aj v lese medzi traťou Kúty—Holíč a cestou smerom k Morave. Je to nehostinný kus zeme s barinami a myriardami komárov. Ich prítomnosť dokumentujú kolóny zásobovacích áut prechádzajúcich okolitými dedinami. Vozia im do lesov pohonné hmoty, zemiaky, kapustu, drevo i uhlie. Večerom vidieť spomedzi stromov ohníky.

Obec Kúty si už na „politickú realitu" zvykla. Nejeden raz už jej obyvatelia zbadali, ako z niektorého tanku zoskočí postava, odtrhne niektorý z plagátov písaný azbukou a schová za blúzu. Že by suvenír?

V Malackách sa ešte stále hovorí o štvrtočnej vzrušujúcej scéne na železničnej stanici. Vojaci prišli na tankoch, rozkázali zastaviť všetku dopravu do i z Bratislavy. V hlavnom meste mala byť v tom čase manifestácia, nuž bolo jej treba zabrániť. Až keď hrozilo, že tanky svojimi pásmi doničia koľajnice, železničiari rozkaz splnili. Aký to malo následok, môžme si domyslieť. Vlaky prichádzajúce od Brna úplne zahatali trať na mnoho desiatok kilometrov.

Vo vlaku sa stretávajú ľudia z najrozličnejších kútov Záhoria. Každý „niečo" vie. Tak napríklad mi jeden ujo z Holíča rozprával, že keď tam ráno obsadili miestnu poštu, nechali ako strážcu mladého vojaka. Museli na neho pravdepodobne zabudnúť, lebo mu ani jesť nedonesli. A on iba skromne a smutne bez slova plnil službu. Nuž, zľutovali sa nad ním a dali mu kus chleba a trstinu. Neodmietol. Iba slzy v jeho očiach vyjadrovali vďaku.

Väčšina cestných smeroviek na Záhorí zmizla. Nevidno ani mená železničných staníc. Skalica sa napríklad cez noc zmenila na DUBČEKOVO. Metrovými písmenami to hlása obrovský transparent na budove stanice. Vznikli tu nové ulice ako: Dubčekova, generála Svobodu. Cudzích vojakov nevidno, iba stopy po oceľových pásoch na asfalte ich pripomínajú. Neoznačené cesty im už narobili nejednu ťažkosť. Ako napríklad včera. Niekoľko obrnených áut zabočilo omylom na cestu k železničnej stanici a ďalej k Presnej mechanike, kde už nie je možné ísť ďalej.

Skaličania sú nezlomní. VERÍME VÁMI — vidieť všade plagáty s obrazmi ich najdrahších: Dubčeka a Svobodu. Z očí voľakedy tak bodrých ľudí však možno vyčítať obavy. Pozorujú ako zavše autá cudzích vojsk smerujú k ich vrchu Vintoperku nad mestom a tam niečo montujú. Že by vysielačka alebo rušička? Kto vie. *O. H.*

Z tlačiarní

V sobotu prevzalo vedenie Vydavateľstva a tlačiarne Rudého práva od cudzích vojenských jednotiek svoje budovy v Prahe 1, na Poříčí a 1. a 2. septembra sa začne normálna prevádzka. Z ústredných budov v Prahe bola tiež uvoľnená hlavná pošta na Jindřišskej ulici.

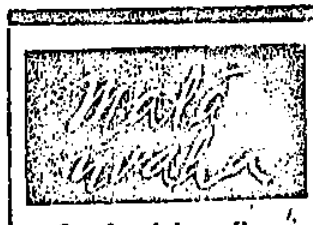

Osud priekopníkov

Už v čase rokovania v Čiernej nad Tisou niektorí ľudia mysleli aj na taký spôsob riešenia „československej otázky", akého sme sa dožili 21. augusta. Mysleli na to, ale bolo toľko argumentov proti, že to vlastne nikto vážne nepredpokladal. Predsa sa tak stalo. Prečo?

Úplnú pravdu, presné pozadie, dôvody, ktoré viedli k tomuto rozhodnutiu, zrejme sa v blízkej budúcnosti nedozvieme. Ale udalosti posledných dní hovoria v prospech takejto úvahy:

Svet je rozdelený na dva obrovské tábory. Medzi nimi panuje, zatiaľ, rovnováha sily, i strachu. Ale vo vnútri oboch táborov možno pozorovať zjavné prejavy akejsi krízy. Na Západe študentské hnutie nadobúda obrovské rozmery. Vzdelaná mládež je krajne znepokojená myšlienkovou prázdnotou svojej konzumnej spoločnosti. Pred časom veľké hnutie otrieslo Francúzskom, hýbe sa Španielsko atď. Ale ani na našej strane nie je pokoj. Vážne rozpory s Čínou sú už staršieho dáta, Rumunsko si robí svoju politiku a prednedávnom sa skomplikovala situácia v Poľsku. A to je rámec udalostí u nás.

V januári sme vykročili na novú cestu. Ukázalo sa, že formy riadenia štátu, ktoré sa používali v minulosti, už nezodpovedajú danému stupňu vývoja. Zmenili sme ich. Veľké myšlienky socializmu sme začínali napĺňať svojou pravou podstatou. Ukázali sme svetu, že socializmus a demokracia, socializmus a hlboká humanita sa nevylučujú. Zaujatí sebou sme však asi zabudli na svoje okolie. A tak nás stihol osud priekopníka, osud prvého, ktorého jeho súčasníci nepochopili. Alebo nechceli pochopiť. (ka)

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

Hlas ľudu

ROČNÍK XV.
ČÍSLO 202

UTOROK,
3. SEPTEMBRA 1968
40 hal.

ORGÁN ÚV KSS

HLAS ĽUDU č. 202 - 3. SEPTEMBRA 1968

Výňatky ze šestistránkového vydání obvyklého novinového formátu.

Strana 1

FERO CITOVSKÝ:

HOSTIA

Deň padol do hlbín, jak skala do jazera.
Cudzí tank chodníky od domu k domu meria.
Kdeže si hospodár? Trasieš sa husej kožke?
Guľomet pieseň hrá, tak, ako na garmoške.

Kdeže je chlieb a soľ? Kdeže sú svieže kytky?
Brány sú zamknuté. Strach kráča cez príbytky.
Stíš srdce. Zatni päsť. Detský plač jemne zhasni.
Mor kvapká z oblohy. A sira prší na sny.

List Dubčekovej manželke

HRADEC KRÁLOVÉ — Blanka Rošková z Hradca Králové sa prostredníctvom Čs. rozhlasu obrátila listom na manželku Alexandra Dubčeka. V liste sa píše:

V uplynulých dňoch našej národnej tragédie zalietajú moje myšlienky často za Vami. Lebo Vy ste všetky udalosti okolo nás prožívali dvojnásobne ťažko. Prožívali ste osobné, súkromné zúfalstvo, strach o manžela, o ktorom ste v tých prvých dňoch ani nevedeli kde je. Možno ste si niekoľkokrát v tých dňoch povzdychli, ako radi by ste mali manžela, sice bez popularity, ale doma, možno ste aj vyčítali osudu, že ho zaviedol do politického života, ktorý mu odopiera pokojný rodinný život. Za to Vaše utrpenie v posledných dňoch cítim k Vám veľkú úctu. Za to si Vás musí vážiť každý človek, celý národ, v zánjme ktorého obetuje Váš manžel pokoj rodinného života. Prijmite za to vážená pani Dubčeková, aj moju vďaku.

Až raz bude môcť Váš manžel pokojne pracovať, až bude pokojnejší celý náš život, povedzte mu, prosím, že jeho rozhlasový prejav po návrate z Moskvy mu hlboko dojal. Že mi ho bolo ľudsky ľúto, lebo bolo poznať, ako ťažko sa mu hovorí a že nielen ja, ale celý národ si uvedomil, že je to najťažší prejav, ktorý prednáša svojmu ľudu. Už preto ho nesmieme zradiť. Už preto ho musíme mať všetci radi. A ešte niečo pani Dubčeková: Pokiaľ je to vo Vašej moci, starajte sa o jeho zdravie, lebo jeho zdravie je to najdôležitejšie pre neho, pre jeho rodinu, lebo ho potrebujú nielen jeho chlapci a Vy, ale my všetci. V duchu srdečne stiskam Vašu ruku a prosím Vás, aby ste sa na mňa za tento list nahnovali. Napísala som len to, čo si ozaj myslím a cítim.

V dôvere je sila

Nachádzame sa v zložitej situácii. Hľadáme z nej cestu. Zatiaľ, i keď politici, ÚV KSČS a zjazd slovenských komunistov ukazujú smer, blúdime. Je to pochopiteľné, veď cudzie zásahy do štátnej suverenity to nie je len otázka rozumu ale i citu, ba len prevažuje. Veď to poznáte, keď vás urazí priateľ, po čase vám rozum káže zabudnúť, ale je tu ešte cit a hrdosť a tie...

Teda máme voľbu — pri nej by mal zvíťaziť rozum, i keď v srdciach zostane uchované, čo nám je sväté. Pred niekoľkými dňami sme volali k rozvahe, teraz voláme k rozumu. Preto si postavme otázku z hľadiska súčasnosti a budúcnosti. A tá hovorí, že treba rešpektovať prijaté dohody — to je naša cesta, budúcnosť je socializmus a ve stéro ľudských slobód — socialistická demokracia — to náš cieľ. Teda cesta pojanuárová.

Otázok je v tejto súvislosti veľa. Vrátime sa k byrokratickému systému riadenia? Budú rozhlas, tlač a televízia hovoriť pravdu? Myslím si, že treba sa riadiť svedomím — to máme čisté. To znamená hovoriť pravdu. Nič nám nebráni ani pri rešpektovaní moskovských dohôd o svojich vnútorných problémoch hovoriť tak, aby sme k nim pristupovali tvorivo, teda tak, aby sme napredovali, vytvárali podmienky pre lepší život, svoje veci riešili rozvážne a nebojácne. Tým smerom musíme zamerať svoju aktivitu. V rozvoji výroby je naša životná úroveň, v takom napredovaní nám nik nebráni. Disciplína v práci je dovizna týchto dní. Našu budúcnosť budeme stavať na prostriedkoch, ktoré si vytvoríme. Teda vráťme sa k realite. Politikárčenie by sme mali načas odložiť do „šuplíka" a robme všetci všetko, aby ľud tejto krajiny žil stále lepšie. Teda realizujme to, čo sme si dali do programu. To bude najpresvedčivejšie odpoveď tým, ktorí mali pochybnosti o našom zdravom vývoji.

Naši politici bojujú o dôveru ľudu. Každá stavba má svoje základy. Štátnik a politik stojí na dôvere ľudí a naopak. Teda základ a sila sú vo vzájomnej dôvere. Politici, ako se ukázalo si vážia a cítia prácu novinárov a iste v súčinnosti s nimi budú ovplyvňovať i verejné mienku. Potom by tu nemali mať miesta pochybnosti a pravdivosti informácií a obavy z návratu byrokratického systému riadenia.

Prišiel čas hovoriť o veciach nepopulárnych a získavať pre ich riešenie ľudí. Bude to bez potlesku a popularity. Ale vlastenec pochopí. A tými sme! To nám nik neuprie. Ak nám niekto zabral bohatstvo ideí, ktoré bolo vo vzťahoch k socialistickým krajinám, nemôže nám vziať ideu socializmu, vziať schopnosti a tvorivého ducha, ktorými sa naše národy vyznačujú.

J. Višvádor

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

Smer

ORGÁN STREDOSLOVENSKÉHO KV KSS

Nedeľa 1. septembra 1968 ▫ Ročník 20 ▫ Číslo 200 ▫ Cena 40 hal. ▫

SMER – 1. SEPTEMBRA 1968

Výňatky ze čtyřstránkového vydání v obvyklém novinovém formátu.

Strana 1

Slovo k funkcionárom strany!

Vážení súdruhovia,

isto sa pamätáte, aký obrovský kus práce odviedli naši čelní predstavitelia komunistickej strany a vlády i vy sami po januári mitingami v našich závodoch, verejných zhromaždeniach, v školách a inde. Pokladali sme a pokladáme tento ich a váš čin za jeden z najúčinnejších spôsobov, ako získavať dôveru k strane v najširších vrstvách nášho ľudu. Nezabúdajme na túto formu vysvetľovania politiky našej strany ľudu a národu ani teraz! Ľudia si vážia vašu prácu a vysoko si ju cenia, najmä v týchto ťažkých dňoch. Veria, že nikdy nesklamete ich nádeje a očakávania. Prídite medzi nich a hovorte im pravdu, ktorá je dnes cennejšia ako soľ a zlato. Čakajú na vás...

Človek je silný iba vtedy, keď bojuje za silnú ideu

Freud

V otázke sebaurčenia národov spočíva podstata veci v tom, že rozličné národy kráčajú po rovnakej historickej ceste, no veľmi rozmanitými okľukami a chodníčkami, že kultúrnejšie národy idú vedome inak než menej kultúrne.

V. I. LENIN,
Spisy 29, str. 169

J. Jesenský:

Ja hľadám...

Ja hľadám riešenie v tom veľkom súde,
čo kladie šedý popol na líce,
vyberá svetlá z oka zrenice,
žil spúšťa struny, telo dáva hrude,

či ten náš život zakončíme v stude,
či vydobyjú naše pravice
pre život voľný nové hranice,
či boj náš aspoň krásnou smrťou bude?

A vidím v duchu lúky, hory, stráne,
kde zúrievali boje krvavé,
tie kríže z dreva tiché, rozmetané;

nik, nik tým krížom dlžen nezostane,
lež mimo idúc kvety voňavé
so srdcom rozvlneným kladie na ne.

Na slovíčko

Skúste sa teraz pozornejšie ako inokedy na seba pozrieť. V našich očiach a srdciach je niečo spoločné — učíme sa nenávidieť. Jedni viac, druhí menej.

Jedno si my, novinári, ktorí poznáme ľudí, ktorí sa ich učíme poznávať, uvedomujeme, že sa nedá beztrestne zahrávať s dušou a citom ľudí. Tvár sa môže zmeniť, ale myšlienky sa nedajú vygumovať. A preto je dnes čestným ľuďom po tieto dni ťažko. Veľmi ťažko. Nechceme klamať a keď človek nemôže písať to, čo cíti? Preto sa niektoré mená neobjavujú a nebudú objavovať v novinách, lebo sme si zvykli na slobodu slova, aj keď sme ju mali krátku dobu.

Človeka srdce boli, že sa to stalo nie našim zásahom, nie našim pričinením v našej krajine, na našej pôde, ale u nás doma, niekým cudzím.

Dá sa tušiť, že prvú etapu boja za ľudskú tvár socializmu sme prehrali. Zápas samozrejme nie je ešte prehratý, ale tie ďalšie etapy budú veľmi ťažké.

VLASTA LUPTÁKOVÁ

S hlbokým zármutkom oznamujeme:

Mám syna, ktorý ide zajtra po prvý raz do školy. Smutne pozerá, ako mu odkladáme hračky. Juraj a Zuzana Lamperovci mali syna, ktorý vlani o takomto čase sa rozlúčil so školou navždy. Vykročil, aby sa vrátil do života, aby ostal stát na vlastných.

Mal osemnásť a vo vrecku ukrýval výučný list murára. Osemnásť rokov sa trápili rodičia, učitelia i učiliště. Pozemných stavieb v Banskej Bystrici, pokiaľ spoločnosť dostala nového človeka. Mal deväťnásť, keď uzavrel zmluvu so závodom Armabetón, závod 01 v Prahe. Stal sa branco, ktorý mal 19 mesiacov pracovať na stavbách a päť slúžiť v armáde.

Druhého júna t. r. nastúpil na takúto vojenskú službu. Domov v Lučatine, pri Banskej Bystrici ostalo sedem súrodencov, matka a otec, ktorý je na invalidnom dôchodku. Takto to bolo azda lepšie. Ktorá koruna nie je okrúhla?

Vojak - budovateľ mal 3. augusta za sebou tri mesiace služby. Tých piatich mesiacov vojenského života sa nedočkal. Nedočkal sa ani života, ktorého hranice nepozná žiaden smrteľník. Hranicu života Milana Lampera, narodeného 17. júla 1949 ohraničila dávka z guľometu.

V ten smutný deň, 21. augusta, keď sa Prahou valili tanky cudzích armád, robotníci Armabetónu bez ohľadu na vek a národnosť posadali na nákladné autá a išli protestovať proti takémuto počinu. Milan Lamper sedel na blatníku nákladného auta a v rukách držal československú zástavu.

Tanky a robotníci sa stretli pred budovou Čs. rozhlasu. A rozhlas bolo treba obsadiť, aby sa nedostal do rúk kontrarevolúcie. Milan Lamper, i tí dvaja ostatní, ktorí stretnutie neprežili, možno predtým o existencii rozhlasu v týchto miestach ani nevedeli.

Vojna je taká! Ten, kto dobýja, musí strieľať, aby mohol víťaziť.

V piatok večer sa pohol z Prahy rýchlik R 45, Praha — Košice. V zakrytom voze sprevádza otec, bývalý železničiar bývalú rakvu. Otec, ktorý po dlhých útrapách dostal povolenie, odviezť z Prahy mŕtveho syna. Železničný voz je popísaný bielou kriedou: „Padl za vlast, česť jeho pamätce!" Na Slovensko dovliekli jednu z obetí za našu slobodu.

S hlbokým zármutkom
oznamujeme,

že náš vrelemilovaný syn, Milan Lamper, bytom v Lučatine, umrel 21. augusta 1968 pri obsadzovaní Čs. rozhlasu. Úradná správa z Ústavu súdneho lekárstva Karlovej univerzity v Prahe, podpísaný dr. Bláha, hovorí: „Bol privezený od Čs. rozhlasu v Prahe. Dátum úmrtia 21. 8. 1968. Miesto úmrtia III. chirurgická klinika v Prahe, Londýnska 15. Príčiny úmrtia: zakrvácanie dutiny hrudnej, priestrel pľúc, trhlina srdečného uška. Bojové zranenie."

Pohreb zosnulého bude 1. septembra 1968 o 13,40 h. v Lučatine.

Juraj a Zuzana Lamperovci, rodičia, Blaženka, Janko, Vladko, Dušan, Juraj, Jaroslav a Marian — súrodenci.

Česť hrdinom!

ANDREJ CHRENKA

Po rodičovskej láske je láska k vlasti najsilnejší morálny a prirodzený inštinkt, ktorý je v človeku od nepamäti

Burke

12

Zamyslenie nad moskovským komuniké

Pri počúvaní nášho slobodného rozhlasu o stanoviskách komunistických strán a vlád rozličných štátov — prv správe: „Prezident Johnson a americká vláda komuniké podrobne študuje," napadlo mi myšlienka, že to urobím aj ja. Súčasne s komuniké vzal som si k tomuto štúdiu aj prejav prvého tajomníka ÚV KSS súdruha dr. Husáka. To preto, že je to prejav veľmi múdry. Prejav človeka s bohatým a progresívnym politickým životom za vec socializmu.

Mnoho vecí som si podčiarkol. V komuniké, aj v prejave. Teraz celkom nezaujate, bez vášní prichádzam na niektoré skutočnosti, ktoré si žiadajú odpoveď. To preto, že tieto odpovede čaká každý triezvo a logicky rozmýšľajúci človek, ktorý má mozog na to, aby ním rozmýšľal.

Komuniké, hovoriac rečou suchej štatistiky, obsahuje približne 350 slov, z toho je 123 slov, ktoré niečo hovoria. To ostatné sú len frázy, ktoré možno vlepiť do hocakého komuniké, prejavu a pod. z uplynulých 23 rokov.

Nuž podívajme sa na tých 123 slov, ktoré podpísala jedna i druhá strana.

Citujem: „... je hlavnou úlohou uskutočniť spoločné rozhodnutia, prijaté v Čiernej, vychádzať zo stanovísk a zásad formulovaných na porade v Bratislave, ako aj postupne uviesť do života praktické kroky vyplývajúce z dojednaní dosiahnutých v priebehu rozhovorov."

Kto teda neuskutočňoval rozhodnutia prijaté v Čiernej a v Bratislave? Kto a ako porušoval zásady formulované na porade v Bratislave? Čitatelia si istotne dajú odpoveď sami, viem, že reálnu a len taký, aká je skutočnosť. Radi by sme však vedeli odpoveď z druhej strany!

Citujem ďalej: „Sovietska strana vyjadrila svoje porozumenie a podporu politike vedenia KSČS a ČSSR, ktorá je rozhodnutá vychádzať z uznesení prijatých na januárovom a májovom plenárnom zasadaní ÚV KSČS."

Komu a prečo teda prekáža sloboda tlače ako jedna zo zásad spomínaných uznesení a ako sa bude prípadná cenzúra s týmito slovami zrovnávať? Ako sa máme dívať na činnosť ilegálnych štvavých vysielačov, ktoré nemajú na našom území čo hľadať? Prečo sme sa naraz stali jedinou krajinou, kde nemajú prístup zahraniční novinári, pochopiteľne, okrem „bratov a priateľov"?

Citujem ďalej: „Sovietski predstavitelia, vyjadrujúc jednoznačné úsilie národov ZSSR o priateľstvo a bratstvo s národmi Československa potvrdili svoju pripravenosť k najširšej a úprimnej spolupráci a územnej celistvosti, nezávislosti a socialistickej solidarity."

K tomu snáď ani netreba komentár. Dosiaľ som skutočne neviedel, že k priateľstvu a bratstvu patria ako nevyhnutné „doplnky" tanky, delá a mŕtvi, medzi nimi i deti! Čo si kto predstavuje pod územnou celistvosťou a nezávislosťou, neviem, ale prichádzam k záveru, že som si tieto pojmy veľmi zle vysvetľoval. Súdruh Husák nám vo svojom prejave niektoré stanoviská druhej strany bližšie objasnil. Jemu ja a istotne všetci bezvýhradne veríme, avšak čo na to druhá strana? Citujem: „Sovietsky zväz a ostatné socialistické štáty, ktoré poslali svoje vojská na naše územie, ich stanoviská vychádzajú z toho, že socializmus u nás, v ČSSR, bol skutočne ohrozený, že toto poslanie bolo potrebné..."

Citujem ďalej: „Vcelku nám bolo povedané, že niet dôvodu, aby tam, kde budú pokoj, kde bude poriadok, kde nebudú incidenty, aby tam vojská zotrvávali..."

Povedali nám veľmi jasne, nikto tu nechce vnucovať nielen Novotného alebo podobné typy, nikto nechce, nechce nás teda tlačiť alebo podobne, do návratu do predjanuárových pomerov a že vývoj u nás je našou vlastnou vecou."

Prepáčte, ale tu už zdravý rozum prestáva mať svoju funkciu. Ak je na jednej strane vývoj u nás vlastnou vecou, potom prečo nám ho majú schvaľovať cudzie vojská?! To je trochu zložité. Na tie incidenty sa nejdem pýtať, slovo incident som si určite zle vysvetľoval, keď na jeho vysvetlenie treba pol milióna po zuby ozbrojených vojakov.

Bolo by ešte veľa takýchto otázok, ako to vlastne s tým komuniké je. Kto a ako ho chce dodržiavať? Z našej strany je poctivá snaha. Ale prepáčte, keď ešte dnes — tanky strážia redakcie, TASS nás hrubo ohovára, keď velenie spojeneckých vojsk chce našej vláde schvaľovať, čo môže a čo nemôže, potom nech mi nik nehovorí o bratstve a priateľstve. Ja som dosiaľ na toto poznal len jeden termín — diktát. Povedzte, je teda možné veriť, že sovietska strana myslela úprimne a chce to aj dodržiavať? Zatiaľ nás presvedčili o pravom opaku. Podpísali dohodu, v ktorej sa hovorí o čti. Ja dodávam, že ku cti patrí predovšetkým pravda, preto tie otázky! Odpovie nám súdruh Brežnev?

TIBOR HLBOČAN

Ako chápu realitu

Lovinobaňa — Pracujúci Slovenských magnezitových závodov v Lovinobani chápu realitu, ktorá vznikla príchodom cudzích vojsk na naše územie i politickú situáciu po rokovaniach v Moskve. Svojím neochvejným postojom, jednotou a pracovným úsilím dokazovaným v týchto dňoch vyjadrujú, že neustanú a vytrvajú v nastúpenej pojednávacej ceste. Nesúhlasia s neodôvodneným pobytom vojsk Varšavskej zmluvy na území našej republiky. Žiadajú ich neodkladný odchod. Uznávajú jedine legálne zvolené orgány vlády, strany a štátu. Vedenie strany so súdruhom Dubčekom, NZ na čele so súdruhom Smrkovským a vládu vedenú Ing. Černíkom.

13

Ako som prijal politickú realitu

Od onoho pamätného dňa, keď som prijal politickú realitu, dejú sa so mnou čudné veci. Ale pochopte ma. Mám 27 rokov a nikdy som nemal čas, lebo som sa pokúšal čítať a rozmýšľať. Čítal som knižky a v tých knižkách, noch už boli akokoľvek hlúpe, tvrdili sa rôzne veci. Tak napríklad, keď človek zabije človeka, keď ho zabije bezdôvodne, je to sprostá vražda, ďalej, čo ja viem, napríklad aj to, že keď sa niekto vláme do bytu, tak sa vláme do bytu. V týchto knižkách, teraz viem, že hlúpych, sa kôň volá koňom, vôl volom, krivda — krivdou a prosím, aj o priateľstve sa tu povraveli rôzne a až teraz viem, že podozrivo hlúpe veci. V ten deň, keď som prijal politickú realitu, zistil som, že ma za tých 27 rokov života svet nehorázne klamal. Povedzte, čo si mám myslieť o vlastnej matke, o učiteľoch, o ľuďoch, ktorí knižky písali, a povedzte, čo si mám myslieť o sebe, keď som písal to isté.

Učil som sa logike, aj logiku, dozvedel som sa, že keď človek vysloví logický záver, musí mať akési premisy, učil som sa rozmýšľať, učil som sa, ale učil som sa zbytočne. Od toho pamätného dňa je mi to všetko nanič. Tých 27 rokov života môžem odpísať a poslať do hája. Podľa politickej reality, ktorá ma má zachovať pre ďalších 27 rokov života, už viem, že biela farba nie je biela, ale ružová, čierna už nie je čierna ,ani znakom smútku, ale znakom priateľstva.

Som učenlivý. Keď som včera obchádzal obrnený transportér, považoval som obrnený transportér za obrnený transportér a guľomet za guľomet. Dnes, vzhľadom na politickú realitu, transportér je už krabicou od droždia, guľomet šnúrkou z bagančí. Zajtra, vzhľadom na to, že aj politická realita je realita, toto všetko vyhlásim za banánovú šupku. Fantázie ľudí brehy nemá, tak ako láska k slobode, pardón, zabudol som, že to už nie je pravda, ale chcel som povedať, že o pár dní tam už nebude nič.

Nemám zdanie, kde sa to všetko skončí. Možno, že stratím hlavu, ale podľa politickej reality stratím deravý groš. Koniec-koncov bude to jedno a to isté.

Vedel som toľko, že tekvica narastie na jabloni, jabloň narastie pod morom, že ani tekvici nie je jedno, kde rastie, ale to nič. Dnes viem, že tekvica rastie na strome, jabloň pod morom, tekvici je jedno, kde rastie, leha aj môj mozog musí prijať politickú realitu. Voľakedy dávno existovala len realita, len pravda a človek nechodil pod odkvap zisťovať, či prší, ale to bolo dávno, podľa politickej reality ani nebolo. Ešte keď bolo, teda keď ešte bolo, čítal som o mladom orlovi, ktorému zlomili krídlo, keď ho učili politickej realite — žiť v cirkusovej klietke. Pravdaže, tam zakrátko zdochol, ale kým nezdochol, cez deň spal a v noci príšerne škriekal za slobodou. Politickú realitu neprijal, nemal rozum, možno mal, ale nedokázal klietku nazvať lesom, mrože špagetami, kokosový orech nevedel nazvať uhorkou. Možno rozum mal, ale nebol človekom.

Nuž, tak som prijal politickú realitu. Koleso vyhlasujem za špagát, špagát za banánovú šupku, šupku za seba a seba za voľa. Prijal som novú logiku, ktorá tvrdí, že len keď vystrelí motyka, aj pán boh dá. Dovtedy, kým te nebude naopak, volajte ma volom X. Zatieľ ešte Ladislav Balick.

Slzy v očiach, v srdci viera

Bol som účastníkom Slovenského národného povstania ako partizán u prvej brigády M. R. Štefánika, 5. oddiel Lackov. V našom oddiele bolo i niekoľko ruských bojovníkov. Skamarátil som sa s nimi. Rozumeli sme si. Keď si na nich pomyslím, mám slzy v očiach. Sú to slzy na jednej strane radosti, že sme vtedy vedeli spoločne zvládnuť takú ťažkú úlohu a na druhej strane sú to slzy, že naši spolubojovníci — bratia prišli v tejto dobe po 24. rokoch, v mravenčej mierumilovnej práci dvoch národov — Čechov a Slovákov, ktorí si nikdy tak dobre nerozumeli, ako si rozumeli od januárového pléna našej strany a ako nastúpil na čelo tejto strany prvý tajomník ÚV KSČS súdruh Alexander Dubček, ktorý otvoril nášmu slovenskému i českému ľudu oči a spamätali sme sa, ktorou cestou sa máme uberať.

Keď sme mali teraz oslavovať 24. výročie SNP, prišli naši bratia, s ktorými sme v tom čase bojovali — i ja a prekazili nám túto radosť.

Verte mi, že som ostal v tejto nečakanej situácii úplne skompromitovaný, pred spoločnosťou i mojou rodinou. Mám jedného syna a tri dcéry. Týmto som tak úprimne a zo srdca rozprával, aké ťažkosti som ja i ostatní z nášho oddielu prežili s ruskými partizánmi v Slovenskom národnom povstaní, ba ešte väčšie po ňom až po oslobodenie a teraz nás sklamali.

No, ja pevne verím, že nie sú všetci takí ľudia, mnohí, ktorí prišli teraz sem a očami SNP sa presvedčili o tej nepravde, za akým účelom boli sem poslaní. A iste im vypadnú tiež slzy z očú tak ako nám.

Žijem v tejto milej rodnej dedinke v podhorskej oblasti, ktorá má 600 obyvateľov, v dedinke povstaleckej, kde zastávam funkciu tajomníka miestnej pobočky Zväzu protifašistických bojovníkov. No i keď to nie je veľká pobočka, ale je silná, pevná ako žula. Pevne stojíme za januárovým plénom strany, a jeho vedením, na čele so súdruhom Alexandrom Dubčekom. Vyzývame i ostatných odbojárov v povstaleckom strednom Slovensku, ako i v celej republike.

V našej dedinke je JRD celoobecné, ktoré už hospodári 10 rokov. Plní si v tejto podhorskej oblasti svoje povinnosti voči našej spoločnosti a je rentabilné. Ľudia sú tu poctiví, ako tie mravce. Boli veselí, spokojní. Spokojnosť z očú im až kričala. A spokojnosť sa zrazu premenila na slzy. Teraz, keď sme práve začali poriadne žiť. Áno — žiť! Pod vedením prvého tajomníka ÚV KSČS súdruha A. Dubčeka a prezidenta republiky súdruha Svobodu, stáleho bojovníka za mier, socializmus a ten čistý a pravdomluvný komunizmus, a ostatných predstaviteľov, ktorí nás nezradili. A vtedy to prišlo, keď od toho najmenšieho decka po toho najstaršieho občana, mimo kolaborantov, všetko roniło slzy.

No ja však pevne verím, že i napriek všetkým týmto ťažkostiam, s týmito našimi štátnymi, tak milými predstaviteľmi, za dobrej spolupráce Čechov a Slovákov, to všetko skončí dobre. Budeme stále s nimi — vo dne, v práci i v spánku. Pomáhajte im preklenúť všetky tie nezrovnalosti a len tak sa dožijeme my, i naše deti, lepšej budúcnosti.

Nedopusťme, aby na našich ľuďoch bola páchaná taká krivda, ako bola páchaná na nás!

Mazúr, tajomník MP ZPB
Nevoľné, okr. Žiar n. Hr.

„Najmodernejší" účes

O zaujímavom prípade, ktorý sa stal v Ostrave sme sa dočítali v Pravde, orgáne Západočeského KV KSČ. — Dve dievčatá zatúžili zaflirtovať si s cudzími vojakmi. Pristúpili k ich autám a koketovali s nimi. Za ten čas sa neďaleko od nich zhromaždila skupina našich chlapcov. Mládenci tieto „dievušky" chvíľu pozorovali a potom sa to naraz stalo. Všetci sa rozbehli a skôr, ako sa dievčatá spamätali, zobrali ich ostravskí mládenci medzi seba a doslova ich uniesli. O pár minút sa potom dievčatá objavili znovu — ostrihané dohola. Určite ich chuť na takéto „hranie sa" s cudzími vojakmi prešla. Aj tento prípad by mohol byť varovným pre každého, kto sa domnieva, že nadväzovanie družby s cudzími vojakmi by mohlo priniesť nejaké výhody.

Noc, na ktorú nezabudnem

Je 25. august. Hodinové ručičky krájajú čas ako obvykle, len ovzdušie je nabité dramatičnosťou. Pred 23. hodinou sa na televíznom vysielači Krašov obsluhujúce prístroje, až dostane avízo, že k objektu idú tanky a transportéry. Na útek už nebolo času. A tak za niekoľko minút tank rozbil bránu a z transportéra vyskákali ozbrojení sovietski vojaci. Cudzie vojská... Sedemnásť pracovníkov, väčšinou v pyžamách, zahnali do pivnice, a niekoľko vojakov so samopalmi ich strážilo.

To sa už nad nimi hore ozývala prudká streľba. „Vot charašo" povedal jednému z mužov vojak. „Net charašo"... dostal odpoveď. V tomto okamžiku sa ruka vojaka vymrštila a udrela do tváre odpovedajúceho.

„Ty znáješ pa rusky?" opýtal sa inzultovaného. „Neznám..." Okupant namieril na ľudí samopal a s úsmevom konštatoval: „Kak budu strielať, chorošo ponimáješ..."

Zatiaľ ostatní vojaci vykonávali medzi aparatúrou vysielača svoje. Strieľali do čoho sa dalo, demolovali, čo sa dalo, až nastal v elektrickom vedení skrat. Rozsvietilo sa núdzové svetlo, ktoré vyvolalo strach u nič'tečov. Obsluhujúci personál v pivnici dostal od staršiny ultimátum. Akonáhle núdzové svetlo zhasne, budú všetci do jedného postrieľaní. Za niekoľko minút však boli vyvedení z pivnice a vyzvaní aby opustili objekt. Ovšem pred tankom a obrnenými transportérmi boli hnaní smerom k lesu od objektu. Vzápätí bola vyhodená do povetria strojovňa.

Chladná noc nebola pre obsluhujúci personál televízneho vysielača príjemná a beh pred hučiacimi motormi tanku a transportérov ďaleko neprijemnejší. Asi po 500 m sa zastavil gázik, vystúpil z neho nejaký dôstojník a zastavil bežiaceho muža, samozrejme i bojovú techniku za nimi a vyzval personál, aby do jeho rúk odovzdali dokumenty. Mali ich len traja. Keď ti ostatní v pyžamách počuli hlasy vojakov na transportéroch: „Eto kontrarevolucionéri, nádo rastreljať," bolo im všelijako. Dôstojník však po krátkom rozhovore, keď už mal tri občianske preukazy, skrytě, dal príkaz, aby sa rozutekali a transport odišiel.

— — —

Pozeral som tú spúšť. Prestrieľané aparatúry, vo vnútri objektu rozbité okná, vyvrátené dvere, prestrieľané paraboly pre vysielanie na Klínovec, stopy po guľkách zo samopalu na aparatúre určenej pre Eurovíziu, demolovaná strojovňa a poškodená dolná časť stožiara — bol výsledok „bratskej pomoci" sovietskej armády. Celková škoda na aparatúrach vo vnútri objektu je vyše 75 miliónov korún. O niečo vyššiu čiastku peňazí stála strojovňa, a ďalšie desiatky miliónov škôd sú na ostatných zariadeniach. Za niekoľko stoviek miliónov bolo utratené ľudskej práce i ľudského rozumu, ktoré opäť zničili ľudia s rozumom, tentoraz menším. Prečo? Položili sme si otázku. Prečo ničiť to, čo slúžilo pre lepší život ľudí a nielen našich...

Hovoril som dlho s vedúcim na vysielači, 28-ročným inžinierom, ktorý mi na záver povedal: „Za celý život som taký noc nezažil. Bola to noc hrôzy, nikdy na ňu v živote už nezabudnem. Mal som ich predsa predtým rád (myslí sovietskych ľudí), dnes táto udalosť pretrhla vo mne všetky priateľské city. Je mi smutno, ale nemôžem si pomôcť..."

Strašné slová obžaloby, ich podstatu je potrebné hľadať vo väčšej hĺbke názorových rozporov, ako v rozbitých aparatúrach a demolovaných objektoch na televíznom vysielači. Slnko vychádza na východe a priniesla paprsky šťastia v minulosti už mnohým ľuďom v Československu. Nebolo to predsa dávno, spomínate, pred 25 rokmi. Škoda, že teraz — opäť z východu prišli k nám synovia tých otcov, ktorých sme vítali ako hrdinov, zatiaľ čo ich potomkov musíme vítať inak.

Ich tanky, transportéry, delá a samopaly pošliapavajú základné ľudské práva, prelievajú krv našich ľudí i detí.

PRAVDA, orgán Západočeského KV KSČS

Rozumejú Husákovi

MARTIN (Od nášho redaktora) — Okresný výbor KSS v Martine zaslal prvému tajomníkovi ÚV KSS list k jeho zvoleniu do funkcie. List, ktorý podpísali aj funkcionári OV Národného frontu, znie:

Vážený súdruh Husák!

Celý náš okres dobre porozumel Vášmu referátu na mimoriadnom zjazde KSS, kde ste tak rozumne, triezvo a pokojne vysvetlili súčasnú situáciu a ukázali jedinú a možnú cestu, ktorou sa môžeme uberať. Sme Vám vďační za úprimnosť, s akou ste vysvetlili ťažkosti, ktoré nás v zložitej situácii čakajú.

Budeme veľmi radi, ak všetci naši straníci a štátni funkcionári budú hovoriť s nami tak úprimne, bez príkras a otvorene o situácii, aká je. Sľubujeme Vám menom celej našej okresnej organizácie a ľudu Turca, že Vás budeme plne podporovať. Ak si osobujeme právo hovoriť menom ľudu Turca, je to preto, že v súčasnom období náš ľud počúva každé slovo strany ako pravdu, príkaz dňa, ktorý treba nevyhnutne plniť a plní ho disciplinovane.

Drahý súdruh Husák! Srdečne Vám blahoželáme ku zvoleniu za prvého tajomníka ÚV KSS, želáme Vám veľa zdravia a vrelmo Vám, že náš ľud, ktorý Vám dôveruje, povedie januárovou cestou.

OV KSS, OV NF MARTIN

16

Ešte nelámeme perá

Jednou z hlavných požiadaviek zo sovietskej strany na nedávnych moskovských rokovaniach bola obnova cenzúry v masových informačných prostriedkoch. Podľa tejto požiadavky nemožno u nás písať kriticky o ZSSR, NDR, PER, MER a BER. Nemožno používať také terminy ako napr. agresia, okupácia, okupačné vojská a podobne. Namiesto toho navrhli sovietski predstavitelia terminy návšteva, ochrana proti kontrarevolucionárom, vojská bratských armád atď. Prirodzene, takéto „doporučenia" sú pre nás novinárov neprijateľné a v rámci svojich schopností a možností musíme svoj slovník (hoci s rizikom) čo najviac prispôsobiť predovšetkým svojmu svedomiu a zmýšľaniu. Predsa však ide len o kompromis. Prosíme vás, vážení čitatelia, aby ste to tak chápali. Prosíme vás, aby ste verili, že k vám hovoria nezmieriteľní a nepokorení, i keď v základných slobodách silne obmedzení novinári. Keby sa podmienky zhoršili natoľko, že by sme boli nútení písať klamstvá, že by sme boli nútení písať proti svedomiu a záujmu našich národov, potom radšej čestne odídeme, zlomíme perá a chytíme sa lopaty.

Vo svojom prejave vyzval súdruh Husák všetkých občanov, funkcionárov a novinárov, aby neskláňali porazenecky šije, aby neodchádzali do ústrania, do nečinnosti. Útek do ústrania by bol podľa dr. Husáka v tejto situácii dezerciou. Priznáme, my redaktori Smeru sme boli po uverejnení komuniké z moskovských rokovaní rozhodnutí publikovať v svojom denníku inzerát, v ktorom sme sa chceli obrátiť na podniky a rôzne inštitúcie, aby nás prijali na čas do práce, kde by sme mohli pôsobiť v súlade so svojim vlasteneckým presvedčením. Zatiaľ od tohto inzerátu upúšťame. Zatiaľ ešte dýchame. Ale ak by nám chceli celkom zapchať, alebo vykriviť ústa, potom ten inzerát uverejníme. Domnievame sa, že v takomto prípade by ani s. Husák nemohol nazvať naše rozhodnutie dezerciou, ale statočným, jediným možným činom. Pravda, veríme, že budeme aj napriek cenzúre bojovať za slobodu našich národov legálne a bez „ochrany" cudzích bajonetov. Dúfame, že budeme môcť po celodennej práci odpočívať doma vo svojich posteliach a nie na čečine, alebo dokonca v kobkách na kavalcoch. Ale radšej príjmeme lopatu, radšej príjmeme pohostinstvo hôr, radšej príjmeme väzenské kavalce, než by sme sa mali spreneveriť svojmu statočnému ľudu, než by sme sa zmierili s neslobodou.

Na to prisaháme!

Slavo HAGARA

Ján KUČERÁK

Rehabilitovali sa

Nie je to tak dávno, čo na adresu našich mladých ľudí padalo množstvo nelichotivých poznámok. Ešte pred pár dňami mnohí dospelí dvíhali výstražno prst nad hlúčkami politizujúcej mládeže. Keď pod našimi oknami duneli tanky cudzích vojsk, cupotali bystré mladé nohy po schodách tlačiarne a inštitúcií, v ktorých sa tlačili letáky. Pocity nás dospelých vyjadril výstižne istý starý pán: Čo sme sa my na tie naše „múničky" nanedávali. Teraz by som ich najradšej vybozkával. Veru tak. Tieto tvrdé dni prinútili mnohých ľudí odkryť svoju pravú tvár. „Vyfarbila" sa aj naša mládež. Naša zlatá mládež!

(Prevzaté s „Vpredu")

Ako ma priateľ Jeff varoval

Jeff bol mojim starým priateľom. Bolo to na pohľad divné priateľstvo: on chlapisko ako hora, a ja taký chrbát. Ale vždy mi dobre padli jeho slová, ktoré často opakoval: Sam, neboj sa ty nič a nikoho. Keby ti chcel niekto skriviť vlas na hlave, som tu, nedám si ublížiť. Nuž, bol som dôverčivý somár, hneď mi to mohlo byť podozrivé, keď hovoril o tom skrivenom vlase — veď mám hlavu holú ako koleno.

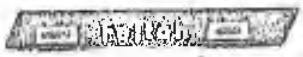

Mám pekná vilka v tichom palmovom hájiku, taký kútik pokoja, kde som sa najlepšie cítil. Raz v noci ma prebudil strašný lomoz pri zadnom vchode, a kým som si stačil obuť papuče a zbehnúť dolu, dvere sa s veľkým buchotom vyvalili a dnu vpadol môj starý kamarát Jeff. Jeho dva kolty sa podobali skôr kanónom, cez plece sa mu hompáľala karabina, ktorú zdedil od starého otca — ešte z vojny Sever proti Juhu.

— Preboha, Jeff, stalo sa niečo? pýtam sa vystrašene.

— Neboj sa nič, Sam, priateľko. Obránim ťa!

Asi sa zbláznil, myslím si a s hrôzou pozerám, ako milý Jeff kope do dverí na kúpeľni a nožom páro matrace.

— Žiaden strach, Sam — hovorí — ja ich nájdem. Len sa neboj! A nonšalantným pohybom rozbija zrkadlo a strháva luster. Priznám sa, chytila ma triaška a v panike som sa hrabal v šuflíku, kde mávam svoj poplašník.

— Ani sa nehni! — Zareval Jeff a štrngol ma po ruke. Pritom druhou stačil strhnúť záclony, vraj, či za nimi niekoho neschovávam.

— Jeff, Jeffček — prihováram sa mu zaliečavo — nedostal si úpal, nepreskočilo ti náhodou? O čo vlastne ide?

— Drž hubu kamarát. A buď rád, že som prišiel, aspoň sa ti nič nestane. Pritom zmietol zo stola obrus aj s tanierom plnenej papriky, čo mi zostalo z večere a čižmou mi pristúpil palec na ruke. Hovorím ti, ticho buď — pokračoval. Len sa pozri, aký tu máš neporiadok. Lata, záclona strhnutá, matrace roztrhané, guľáš na koberci...

Chabo som namietal, že to nie je guľáš, ale plnená paprika, a že tie záclony hneď zavesím, ak ho to náhodou rozčuľuje.

— To ši myslím, že ich zavesíš, kamarát, — hovorí priateľ Jeff. Všetko dáš pekne do poriadku. A neboj sa nikoho, ja ťa budem zatiaľ strážiť. A namieril mi kolt na miesto, kde býva na nohavičiach pracka.

Fakt, verný kamarát je môj Jeff. Bohvie, čo ho to posadlo, takto ma prísť ratovať. Zametám črepy z lustra a snažím sa robiť čo najmenší šľabarc, aby som ho nerozčúlil. Veď mi je kamarát...

—vg—

ŠPORT

(len na lepšie časy - na potom)

NAŠINCE (Od nášho spolupracovníka Vendelína Podmanového) — Ako nás informoval náš stály spolupracovník, vedenie tamojšieho domáceho futbalového celku — TJ Našince, v snahe využiť zdvorilostnú návštevu armád piatich spriatelených štátov, požiadalo ich o zohratie „priateľského" futbalového zápasu. Nakoľko hostia nemali momentálne nič na programe a domov sa im zatiaľ nechce, ponuku prijali. Stretnutie sa uskutočnilo včera večer na miestnych ihriskách za umelého osvetlenia niekoľkých signalizačných rakiet.

Hostia nastúpili v zostave: Ľahkých — Raketometčíkov, Minometčíkov, Kafušiak — Radionkin, Gelikopterov, Provlantov (neskôr ho vymenil Rekvirovčík) — M. Tanknikov, Samopalník, V. Tanknikov a Regulovčíkov. Poznamenávame, že mužstvo hostí bolo posilnené i niekoľkými hráčmi NKVD — ktorý hrá o triedu vyššie.

Domáci hrali v normálnej zostave, nenastúpil len zranený Mrtvola, ktorého predvčerom prešiel menší tank (tanku sa našťastie, nič nestalo).

Hneď od prvej minúty sa hostia ujali úžasnej iniciatívy, ktorá sa odzrkadľovala lavínovitými útokmi a bolo vidieť, že zápas bude ich hladkou záležitosťou. Útoky sa valili z východu, severu a z juhu, na ktoré domáci neboli dostatočne pripravení. Taktika — kľud a rozvaha, ku ktorej sa domáci priklonili, priniesla svoje ovocie. Žiaľ, proti drvivej presile hostí zdala sa byť dosť slabá. V 18. minúte pre neustále protesty rozhodca vylúčil dvoch domácich hráčov. V druhom polčase domáci nastúpili už s dobrými radami trénerov a začali viac taktizovať. Nakoniec sa predsa len podarilo niekoľkými ojedinelými útokmi ohroziť i bránku hostí, no na výsledku sa nič nezmenilo.

Škoda, že rozhodca, ktorý bol na tento zápas delegovaný z OSN, sa včas nedostavil a pre nedostatok iných možností musel ako rozhodca nastúpiť masér hostujúceho celku. Na čiarach mu asistovali dvaja kolaboranti.

BEZ SLOV...

Konštatovanie s ťažkým srdcom

Charakteristická pre včerajší deň bola, začínajúca sa konsolidácia pomerov. I keď na jednej strane môžeme s radosťou kvitovať túto udalosť, že národ aj skutkami verne stojí za svojím najväčším vodcom súdruhom Dubčekom, na druhej strane so slzami v očiach sa pozeráme, ako sa spúšťajú čierne zástavy zo stožiarov.

Ani z jedného miesta nám nehlásili žiadne rušivé javy. A granát, ktorý vybuchol v Šumiaci vo štvrtok v noci, to bola len salva na počesť hrdinov SNP a s pobytom cudzích vojsk nemal nič spoločné.

Vo štvrtok zasadali takmer v každom okrese okresné výbory strany a aktívy komunistov, na ktorých informovali delegáti mimoriadneho zjazdu KSS. Pozitívnym faktom, odrážajúcim politickú situáciu po mimoriadnom zjazde je správa, ktorú sme dostali z Lučenca. Okresný výbor strany musel požiadať krajský výbor o zaslanie čistých prihlášok pre vstup do strany. Ľudia sa prihlasujú aj v takých časoch, keď na politickej scéne dvadsiateho storočia sa niektorí politici rozhodli pripraviť nášho prvého tajomníka o dôveru medzi komunistami.

S plačúcim srdcom sme konštatovali, že naša politická reprezentácia cestovala na rokovanie inak, ako je v tomto svete zvykom, ale ťažké srdce budú mať tí, ktorí zistia, že ich prognóza nevyšla ani v základných bodoch.

O Slovákoch sa hovorí, že je to národ holubičej povahy. Malé je srdce holuba a predsa v ňom ostávajú všetky tie vernosti, ktoré sme čítali napísané na cestách, plotoch a transparentoch. — Ich farbu vytlahne slnko, — alebo zmiznú pre rýchlejšiu „normalizáciu" pomerov. Ale v srdciach toho holubičieho národa ostanú zapísané navždy. Sú písané krvou a to niečo hovorí!

A. CHRENKA

Rokovanie na popravisku

Indiáni boli známi tým, že v čase vojnového stavu nemilosrdne a kruto zabíjali svojich nepriateľov. Pravda, keď vyzvali svojich protivníkov na rokovanie, prejavili sa vždy ako statoční muži. I keď nepriateľa z hĺbky duše nenávideli, pri rokovaní mu nikdy ani len nehrozili zavraždením.

Ani u iných, ešte primitívnejších a barbarskejších kmeňov v Afrike či Indie sa nestretávame s prípadmi, že by počas rokovaní hrozili svojim hosťom smrťou. Mohli by sme sa domnievať, že v krvavých dejinách ľudstva podobného príkladu niet. Ale pravda je predsa iná...

Po návrate našich straníckych a štátnych predstaviteľov z moskovských rokovaní prenikli z prvej ruky medzi ľudí informácie, že moskovskí vodcovia hrozili popravou súdruhom Dubčekovi, Smrkovskému, Černíkovi a Krieglovi. Podľa týchto správ iba statočný prezident Ludvík Svoboda, ktorý bol rozhodnutý obetovať sa za našu slobodu a pravdu spolu s nimi, zachránil týchto drahých a nezlomných synov vlasti od smrti.

O hrozbe sovietskych vodcov sa medzi riadkami zmienil aj súdruh Smrkovský vo svojom prejave a preto sa domnievame, že je na tejto správe veľa pravdy. Je to strašná pravda, akú sme nepoznali ani u Indiánov.

(zz)

I na spálenisku si niekto ohrieva svoju polievku.

STREDA, 20. 8. 1968 Mimoriadne vydanie č. 6. Cena 20 hal.

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

Vlastenecké hliadky proti zámerom NKVD

Mládež stojí za Dubčekom

Ako prijali závery XIV. zjazdu KSČS – SÚV ČSZM obsadený okupačnými jednotkami – Navrhnutí odmietajú ísť študovať do Moskvy – Aj brigádami sa dokazuje vernosť Svobodovi a Dubčekovi

Zo všetkých okresov Východoslovenského kraja nám oznámili, že mládež jednoznačne prijala závery mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS. Študovala ich z legálnej Pravdy, Východoslovenských novín a z tlačív rozmnožených rotaprintom. Na znak plného súhlasu so závermi zjazdu strany a novozvoleným ÚV KSČS na čele s prvým tajomníkom súdruhom Alexandrom Dubčekom, mládež ďalej rozširuje rady kolportérov stranickej tlače a letákov, ktoré vydávajú komunisti. Mnohí práve teraz oznámili, že vstúpia do Dubčekovej strany.

Československý zväz mládeže na Slovensku neprestal pracovať. Jednotlivé rady pri orgánoch ČSZM aktivizujú mlad Slovenska i napriek tomu, že okupačné jednotky obsadili Slovenský ústredný výbor ČSZM. Ani jeden orgán ČSZM v kraji sa neprepožičal zámerom okupantov. V desiatkach a stovkách rezolúcií, listov a vyhlásení sa mládež kraja osvedčuje za výzvu zjazdu i Ústredného výboru Komunistickej strany Československa za okamžitý odchod okupačných jednotiek z nášho územia a vyslovujú vernosť legálnym orgánom strany, štátu a zväzu mládeže. V tom zmysle tiež vyvesili v celom kraji množstvo hesiel na podporu ÚV KSČS na čele s Alexandrom Dubčekom, prezidenta republiky Ludvíka Svobodu, vládu Ing. Oldřicha Černíka a parlament Jozefa Smrkovského. Navrhnutí zväzáci z kraja, ktorí mali ísť študovať do komsomolskej školy v Moskve, rad za radom oznamujú, že na protest z okupácie, študovať tam nepôjdu!

Vysoko oceňujeme i ďalšie prejavy vlasteneckého cítenia mládeže Východoslovenského kraja. Pod vedením krajského a okresných výborov ČSZM organizujú mladí ľudia dobrovoľné brigády k aktívnej pomoci pri záchrane tohoročnej úrody. Chcú i takýmto spôsobom pomôcť zabrániť stratám pri zbere úrody, najmä zemiakov.

Mládež v kraji začala organizovať aj domové a uličné hliadky na ochranu budov, ulíc i na pomoc našej čs. bezpečnosti, aby príslušníci okupantskej polície NKVD, hoci oblečení v civilných oblekoch a hovoriaci spisovnou slovenčinou a čeština nemohli ľahko zatýkať našich funkcionárov, politických pracovníkov a novinárov. Všetci príslušníci NKVD majú úplne nové preukazy štátnej bezpečnosti. Neprezraďte im mená ulíc, čísel domov, ani tých, ktorých hľadajú. Dezinformujte ich! Nepripustite odvliecť našich občanov civilným osobám. Takéto individuá okamžite hláste príslušníkom Verejnej bezpečnosti. Veríme, že najmä mladí príslušníci bezpečnosti všestranne vyjdu v ústrety mládeži nášho kraja.

Stanovisko Predsedníctva Vsl. KV KSS

VÝCHODNÉ SLOVENSKO SA NECHCE PRIPOJIŤ K ZSSR ⊙ NEODKLADNÝ ODCHOD OKUPANTOV ⊙ OKAMŽITE UMOŽNIŤ PRÁCU LEGÁLNYCH STRANÍCKYCH A ŠTÁTNYCH ORGÁNOV

Predsedníctvo Vsl. KV KSS v Košiciach na svojom zasadnutí dňa 26. 8. 1968 prerokovalo závery a rezolúcie XIV. mimoriadneho zjazdu KSČS a pléna ÚV KSS. Plne sa stotožňuje s prijatými dokumentami a závermi týchto stranických orgánov. V súlade s názorom a stanoviskom pléna Vsl. KV KSS, ktoré sa konalo dňa 22. 8. 1968, delegátov zjazdu KSČS a KSS z nášho Vsl. kraja, zúčastnených na týchto rokovaniach, staviame sa za neodkladný odchod okupačných vojsk z nášho územia.

Opätovne kategoricky žiadame, aby urýchlene v normálnych podmienkach mohli pracovať legálne stranícke a štátne orgány v čele so súdr. Dubčekom, Černíkom a Smrkovským. V duchu záverov XIV. zjazdu KSČS a pléna ÚV KSS budeme organizovať stranícko-politický život v našej krajskej organizácii.

Rozhodne odmietame neopodstatnené šírenie správ o tom, že východné Slovensko chce sa pripojiť k Sovietskemu zväzu. Takéto tvrdenie je absurdné, pretože všetky naše stranícke, štátne a iné inštitúcie v súlade s mienkou celého ľudu východného Slovenska sú za jednotnú ČSSR.

Predsedníctvo Vsl. KV KSS.

Ako to bolo?

Streľba v Rožňave

V nedeľu vo večerných hodinách okolo 21,15 hod. v Rožňave začala z presne nezistených príčin streľba z kombinovaných zbraní do Inter-hotelu „Kras". V dôsledku streľby došlo i k vzniku požiaru, ktorý bol zapríčinený streľbou. Požiarom došlo k poškodeniu vnútorného zariadenia inter-hotela, ako aj budovy zvonka. Podľa predbežného vyšetrovania škoda činí asi 200 000 Kčs. Pri prehliadke izieb Interhotela vojakmi ZSSR, došlo taktiež k poškodeniu paplónov, ktorá boli popreplechované bodákmi.

Pri streľbe došlo k ublíženiu na zdraví u občana ČSSR Viktora Simona, nar. 5. 5. 1927 v Kružnej, bytom Rožňava, Mierova ul. č. 1510, pracovník ONV v Rožňave, ktorého strela zasiahla nad pravým uchom, ako aj k ublíženiu na zdraví príslušníka ZSSR mjr. Žukova Sergeja Iljiča, ktorý utrpel strelnú ranu do pravej nohy nad kolenom. Ľahké zranenie utrpeli ďalší príslušníci ozbrojených síl ZSSR Vladimír Avtochov a Katjul Teprych.

Podľa udania veliteľa sovietskych vojsk v Rožňave streľbu začali preto, že bolo na nich strieľané. Konkrétne kde a oddiaľ, nebolo zistené.

Po tejto streľbe obsadili sovietski vojaci okolie hotela Kras a asi o 23. hod. obsadili s tankom a obrneným vozidlom budovu OO VB. Vylámali zadný vchod do budovy, prišli až na dvor. Tu vyzvali príslušníkov, aby dali ruky hore a takto so zdvihnutými rukami ich sústredili do kancelárie náčelníka okresného oddelenia VB a začali ich odzbrojovať. Nakoľko už v tom čase boli telefonicky spojení so Správou VB Košice, kde bol pri telefóne i sovietsky dôstojník, ktorý vyzval veliteľa sovietskych vojsk v Rožňave, ktorý túto akciu riadil, aby prišiel k telefónu. Po dohovore zbrane príslušníkom vrátil a z útvaru odišli sovietski vojaci k hotelu Kras. Do ranných hodín pred budovou okresného oddelenia VB bol postavený tank.

V priebehu pondelka sa bezpečnostné opatrenia zo strany sovietskych vojsk priostrili, má dôjsť k obmedzeniu vychádzania od 21. hod. do 5. hod. a taktiež majú byť stiahnuté všetky dlhé zbrane od civilov. Okrem toho na OV KSS zobrali 4 samopaly od milície, zablokovali im rádioprijímače a prerušili v celom okrese telefonické spojenie.

Zo zasadnutia vlády o NZ

PRAHA (Slobodný vysielač) — Včera o 10. hod. začala sa na Hrade schôdza vlády, ktorú vedie jej predseda Ing. O. Černík. Prejednáva informácie o práci vlády za posledné dni a o rokovaní v Moskve. Na zasadanie vlády počas rokovania prišiel aj prezident republiky L. Svoboda.

Súdruh Smrkovský podal predbežnú správu Národnému zhromaždeniu o rokovaní v Moskve. Národné zhromaždenie túto správu prerokúva.

Pred parlamentom sa zhromaždili zástupy ľudí, ktoré prevolávajú na slávu tých, čo tak statočne zastávali ľud a bojovali za dubčekovské vedenie strany a štátu.

OČAKÁVANÝ HLAS PREHOVORIL

Prezident k svojmu ľudu: Počítame s vašou silou

Praha — Krátko po 15. hodine prehovoril v rozhlase prezident republiky L. Svoboda. Medziiným povedal: „Po štyroch dňoch rokovania v Moskve sme opäť medzi vami. Sme radi, že ste nás v našom rokovaní posilňovali. Pomáhala rozvaha a vysoká disciplína. Ako vojak dobre viem, čo takéto udalosti znamenajú. Považoval som za povinnosť urobiť všetko, aby netiekla krv národov, ktoré žili dlhé roky v priateľstve. Máme záujem na obnovení obojstrannej dôvery. Išiel som do Moskvy a tým, že za jediné východisko som považoval urýchlenu obnovu činnosti našich zákonných orgánov a predstaviteľov štátu s ktorými sa spoločne vraciame domov. Bol to náš dôležitý krok a súvisí s ním naša politická realita."

V ďalšej časti prejavu prezident hovoril o tom, že rozhovory v Moskve sa viedli v otvorenej diskusii a predstavitelia sovietskej strany vyjadrili podporu a porozumenie nášmu ÚV KSČS. O prijatých opatreniach prinesieme podrobné informácie v našom zajtrajšom čísle.

NA ROKOVANÍ V MOSKVE BRALI ÚČASŤ TÍTO SÚDRUHOVIA:

Husák, Šimon, Indra, Mlynář, Dzúr, Kučera, Koucký, Svoboda, Dubček, Smrkovský, Černík, Biľak, Barbírek, Rigo, Špaček, Švestka, Jakeš, Piller, Lenárt.

Brežnev, Kosygin, Podgornyj, Voronov, Kirilenko, Poliansky, Suslov, Šeljepin, Šelešev, Kaťušev, Ponomarjov, Grečko, Gromiko.

Druhý deň zjazdu

BRATISLAVA — V utorok o 10. hod. začal sa druhý deň rokovania zjazdu KSS. Viedol ho člen Predsedníctva ÚV KSS prof. V. Pavlenda. Hneď po otvorení oznámil, že tesne pred druhým zasadnutím hovoril telefonicky s dr. G. Husákom, ktorý požiadal zjazd, aby zatiaľ nerokoval o obsahových otázkach a počkal niekoľko hodín, kým do Bratislavy príde súdruh Dubček alebo on sám. Zjazd sa na základe toho rozhodol na dopoludňajšom rokovaní prejednať len procedurálne otázky a zvoliť príslušné komisie zjazdu. S nadšeným potleskom prijali delegáti návrh, aby zjazd prešiel z terajších pololegálnych pomerov do priestorov bratislavského PKO.

ZO ZASADNUTIA PREDSEDNÍCTVA OV KSS V HUMENNOM

Každý deň k situácii

Predsedníctvo OV KSS v Humennom zasadá po tieto dni pravidelne každý deň. V pondelok rokovali o situácii v okrese. Vysoko hodnotili politickú aktivitu a rozvahu obyvateľstva okresu v dňoch okupácie. Stotožnili sa s požiadavkami obyvateľstva okresu — urýchliť odchod okupantov z našej vlasti.

Zdôraznili, že pre náš ľud je teraz najhlavnejšia jednota, rozvážnosť a disciplína. Nemožno pri tom zabudnúť ani na obnovenie a dodržiavanie disciplíny na pracoviskách, plnenie hospodárskych úloh a najmä dodržať verejný poriadok.

— Podľa nepotvrdených správ, zostali v Moskve Biľak, Kolder, Indra.

— Prvý raz od vstupu okupačných vojsk do Prahy Hrad strážil naša stráž.

— Smrkovský po návrate z Moskvy: MYSLÍM, ŽE SA Z TOHO DOSTANEME...

Rozhodnutie našich poľnohospodárov

Činy lásky k republike

Polia a úroda to sú v týchto ťažkých dňoch pre našu vlasť pojmy, ktoré dávajú istotu tým čo na nich pracujú aj tým čo plody ich práce užívajú a budú užívať verne, naďalej v slobodnej Československej vlasti.

Naša včerajšia prechádzka po niekoľkých poľnohospodárskych závodoch vo Východoslovenskom kraji tento pocit istoty v nás znásobovala. Napríklad na JRD v Kechneci ľudia statočne pracovali. A informovali nás, že ošípané aj hovädzí dobytok majú pripravený na verejné zásobovanie kedykoľvek to bude treba. Aj obilia dajú toľko, koľko bude treba. Nechávajú si len toľko, aby mali zabezpečené fondy, ktorými myslia aj na budúce roky. Kechnečania už ukončili aj podmietku, zaorávajú maštaľný hnoj, orú pod oziminy. Silážovanie už ukončili. To isté môžeme hovoriť aj o ďalších JRD.

Za dobré zásobovanie skorými zemiakmi musíme vysloviť vďaku poľnohospodárom z Košických Oľšian, odkiaľ každý deň dodávajú po 100 q. Vďaku zaslúžia aj JRD Nová Poľhora, Malá Ida, Budimír atď. Od 26. augusta t. r. začnú naplno dodávať zemiaky. aj poľnohospodári z JRD Fiľakovo a Kráľovce. V jednotných roľníckych družstvách Košického okresu je toho času viac ako 100 vagónov skorých zemiakov, ktoré sú predajňam k dispozícii. Ak by na uspokojenie zásobovania nevystačili zásoby skorých zemiakov, budú už k dispozícii aj neskoré odrody. Rezerva je teda zabezpečená. V prípade, že by vznikli nejaké komplikácie, je zabezpečený presun z Popradu a zo Spiša.

Naši obyvatelia nemusia mať obavy z nedostatku mäsa. Poľnohospodári ho majú nadbytok v živom stave na svojich hospodárstvach. Treba len, aby spracovateľské podniky a závody zabezpečili jeho odsun. Veríme, že spracovateľské strediská mäsopriemyslu urobia pre dobré zásobovanie obyvateľstva mäsom všetko!

Symbolická solidarita

Presne o 9. hodine sa aj v utorok rozozvučali zvony všetkých prešovských kostolov, sirény z fabrík a klaksóny motoristov. Všetko ostalo stáť bez pohybu. Celých 15 minút i takýmto aktom Prešovčania vyjadrili jednotu a vernosť svojmu Dubčekovi a Svobodovi. Robotníci a železničiari a všetci ostatní pred železničnou stanicou si mlčky posadali na zem. Zatarasili cestu a sedeli počas zvukov sirén bez pohnutia celých 15. minút. Po tomto symbolickom štrajku sa všetky prevádzky závodov rozbehli opäť naplno.

Utorok v Prešove

○ Na OV KSS majú už 113 rezolúcií zo závodov a 24 dedín. Komunisti a bezpartajní vyjadrujú v nich vernosť Dubčekovi a ÚV KSČS.

○ Starí komunisti pozdravujú rokovanie mimoriadneho zjazdu KSS. Žiadajú uvoľnenie legálnych telekomunikačných prostriedkov, pretože moskovské vysielanie v rozhlase hrubo skresľuje situáciu u nás.

○ Okresná odborová rada vydala prevolanie. Vyjadrila v ňom plnú dôveru legálnej vláde, NZ a ÚV KSČS, zvolenému na XIV. mimoriadnom zjazde. Vyzýva pracujúcich, aby disciplinovane nastupovali do práce, zachovali kľud a rozvahu, chránili svoje fabriky pred provokatérmi.

○ Útok na okná hotela Dukla podniklo niekoľko sov. vojakov. Farbou rozmazávali heslá, ktoré vyháňali okupantov z mesta. Obetavé servítky okná vyčistili a heslá ožili.

○ Ruch na uliciach začal nočným manévrom na Gottwaldovej. Bola tu preprava vojska, ktorá však pre odstránené smerovacie tabule na križovatke sa dezorientovala. Ráno »agitčiči« rozhadzovali v meste brožúry a letáky dovezené z Moskvy. Ľudia ich ignorovali a zbierali len dubčekové vizitky, ktoré roznášal autobus čs. armády.

○ Z Košíc na Prešov k hraniciam ZSSR tiahla veľká kolóna vojakov. Bolo v nej asi 40 cisternových a zásobovacích áut okupantov.

Komunista po svojom návrate z ZSSR

Som zhrozený

ĽUDIA NÁM NEVERILI, ŽE HOVORÍME PRAVDU □ AKO KLAME MOSKOVSKÁ PRAVDA □ LOŽ O NAŠOM POJANUÁROVOM NAPREDOVANÍ □ POVIE VOLODA DOMA PRAVDU? □ NEVERIA ANI KOMUNISTOM...

V týchto dňoch sme sa vrátili zo Sovietskeho zväzu. Bola to smutná návšteva. Sovietski ľudia nám neverili, že hovoríme pravdu o našej politike strany. Vraj moskovská Pravda si vybojovala vo svete povesť najserióznejšieho denníka a ona hovorí o Československu a čs. komunistoch niečo iné a predsa ona klamať nemôže.

Nielen môže, ale aj klame!

Človek čestný, ľúbiaci svoj národ, idey socializmu, odchádzali so žialom v duši nad tým, že sa rúca všetko, čomu veril, čomu zasvätil celý svoj život, že pravda tu v sovietskej zemi prestala byť cťou a že si lož o nás tu už vyššie cenia.

Prostí ľudia nám vraveli: „Čo ste to porobili u vás v Československu? Jeden chlieb sme jedli a vy teraz takto — zradili ste nás!" Ešte spomínali, že ich synovia idú teraz za nás umierať...

Nevedomosť, slepota, neinformovanosť?

Na naše argumenty nepočúvali, a keď aj, neveľmi im verili. Povedali sme im otvorene: Vašich vojakov k nám nik nevolal. Ako hosti vašich ľudí sme vždy vítali a i teraz by sme ich privítali s kvetmi, avšak ako vojakov...

Trpko mi bolo. Veď možno práve syn Voloďa, tej staršej ženičky pracujúcej pri výťahu v hoteli, ktorá sa na nás tak vykričala, keď sme vraveli, že súdruh Svoboda nesúhlasí s vpádom vojsk Varšavskej zmluvy na naše územie (tam totiž v novinách písali, že obyvatelia Prahy sovietskych vojakov vítali a z prejavu prezidenta Svobodu citovali len poslednú vetu, v ktorej vyzýval k pokoju a rozvahe), je tu v okolí Košíc. Čo povie doma? Ak je čestným, mal by povedať pravdu. No možno po tom všetkom verí ešte v česť tých, ktorí nás tak strašne sklamali?

Našli sa aj takí medzi sovietskymi ľuďmi, čo pochopili, aspoň čiastočne chápali, že sme chceli socializmus s ľudskou tvárou, ktorý s každým počíta a každému občanovi dáva možnosť uplatnenia v prospech rozvoja krajiny. I keď obozretne, predsa vyjavili, že aj oni by chceli voľnejší demokratický život, ale vedia, že zatiaľ ho nemôžu mať, lebo taký je už ich socializmus a väčšina si naň zvykla.

Najotrasnejšie však na nás zapôsobil rozhovor s istým bývalým vedúcim stranickým funkcionárom. Vraveli sme mu, že ak by sa u nás obnovil režim Novotného spred januára alebo ak by direktívne vnútili do čela strany, vlády a štátu iných ľudí že sa môže stať, že z poldruha miliónа komunistov v Československu ostane len hŕstka, ignorantsky, sebavedome vyhlásil:

— Nič'evo, za päť rokov ich bude znova 1,5 miliónа!

Boli sme zhrození! Je azda možné mávnutím ruky a jedným slovom odpísať všetkých čestných komunistov, ktorí šľachetným ideálom obetovali celý život a pevne stoja za Dubčekom?

Nechce sa mi veriť, že po 50. rokoch sovietskej vlády, len nedávno oslavovaných, musia československí komunisti v našej vlasti prežívať teraz také trpké chvíle, ktoré otriasajú a lomcujú celým mojím vnútrom.

Keby sa mohol spamätať sovietsky ľud — lenže kto mu našu pravdu vysvetlí —, veď inak sa budú musieť po storočia hanbiť jeho potomkovia za činy dnešného pokolenia, ktoré okupantsky vtrhlo do našej krajiny. Tento násilný vpád zanechá čiernu škvrnu v slávnej histórii najmä ruského a ukrajinského národa.

KOMUNISTA

Všedné postrehy

Istý poddôstojník sov. armády bol tesne pred okupáciou mobilizovaný. Na prípravu odchodu mu dala milícia 20 min. Mal so sebou aj dvojročné dievčatko, lebo po skončení pracovnej smeny sa zberal za chorou manželkou. Zmobilizovali mielen jeho, ale aj dieťa. Má ho so sebou v Bidovciach. Občania mali pochopenie dosť ľudského citu a poskytli pre dieťa mlieko, jedlo a obnosené šatôčky. Inak je dieťa zdravé a žije s otcom. Za postieľku má vojenské deky.

V Košiciach sme sa na VPS pýtali, či sa v Košickom okrese nevyskytli prípady, že by boli okupačné jednotky odviedli dobytok alebo ovce. Hlavný ekonóm, ktorý zastupuje neprítomného riaditeľa, povedal: „Zatiaľ dobytok neodviedli, aspoň to nik z JRD neoznámil, ale krádeže zemiakov a podobné produkty sú na dennom poriadku.

– – –

Mladý, zničený, vyhladnutý a zažpinený motocyklista zastavil na ceste a okoloidúci sa pozerali. Vytiahol z brašne dva krusky čierneho chleba a obedoval... Istá babička sa s ľútosťou pozerala na „synu" a ľutovala ho. Ostatní prizerajúci poznamenali — nech okupantov krmí ten, kto ich do našej vlasti pozval.

Motocyklista porozumel a poznamenal, že plní len rozkaz.

– – –

Na križovatke v Sečovciach sa dvaja študenti „bavili" s okupantom a vymieňali si názory. On ich presviedčal, že je tu kontrarevolúcia... Oni mu dokazovali opak. Jasnou a zrozumiteľnou rečou mu dali vedieť, že jeho otca tu vítali ako osloboditeľa a on je tu nežiadúci, lebo je okupant. Požaloval sa im napokon, že je už tri roky vojakom a doma ešte nebol a ukázal kúsok čierneho chleba, ktorý mu slúžil za celodennú stravu...

Šetríte si sibírske lesy!

„Brattal" Zhadzujete nám z neba letáky, dokonca sto sa zmohli aj na knižné vydanie článkov z vašej Pravdy. Oceňujeme vašu snahu. Snažíte sa informovať nás o situácii v Československu. Uvážte, je to námaha zbytočná. My predsa najlepšie vieme, čo sa u nás doma deje.

Máme informácie skôr, ako sa dostanete k nim vy. A hlavne, že sú pravdivé, také, ktorým veríme nielen my, ale celý náš národ. Hodnovernosť vašich potvrdzuje lon TASS, a to je dnes agentúra nehodnoverná.

A toto je aj jeden z dôvodov, prečo je u vás málo pravdivých informácií. Zišli by sa, aby otvorili oči sovietskym občanom.

Pre nás nemrhajte papierom. Šetrite svoje sibírske lesy!

Aj sibírske biele brezy sa čoskoro začnú červenať pod ťarchou lží, ktoré nám na papieri z nich servírujete!

Cvičenie Šumava generálnou skúškou agresie

Dodatočne sa potvrdzuje oprávnenosť našich obáv z nedávneho cvičenia vojsk Varšavskej zmluvy na našom území nazvanom Šumava. Toto »cvičenie« slúžilo totiž na prípravu útoku na Československo, na prípravu jeho okupácie. Svedčí o tom skutočnosť, že na Strbské Pleso prišla minulú stredu tá istá jednotka sovietskej armády, ktorá tam pracovala počas cvičenia Šumava. Vtedy svojím zadarom zabezpečovala akcie v rámci programu cvičenia. Teraz tie isté úlohy v záujme okupácie ČSSR. Pri televíznom vysielači Dubník plní svoje neslávne úlohy tiež tá istá jednotka, ktorá tam niekoľko týždňov pracovala počas cvičenia, podobne je to na Kojšovej Holi a inde. Pred dvoma týždňami pod tlakom našej verejnosti sice skutočne odišli, ale ako sa ukazuje — iba pre benzín a strelivo...

Dubčekova ulice

Rada MsNV v Prešove na základe požiadaviek občanov prerokúvala otázku premenovania ulíc v meste a uznieslа sa premenovať doterajšiu ulicu Červenej armády na ulicu Alexandra Dubčeka a doterajšiu Leningradskú na ulicu Sabinovskú.

Uliciam Tarasa Ševčenka a Čapajevovej ponechali doterajšie názvy s odôvodnením, že ide o veľké postavy ukrajinského a ruského národa, že ide o mená ľudí, ktorí nemajú nič spoločné s terajšou politikou vedenia Sovietskeho zväzu.

Hladovkou proti násiliu

Pätnásť vysokoškolákov žijúcich v Lipanoch, rozhodlo sa demonštrovať svoj protest proti nezákonnému obsadeniu našej vlasti vojskami Varšavskej zmluvy 24-hodinovou hladovkou. Začali ju v piatok večer a skončili v sobotu večer. V poslednú hodinu hladovky demonštrujúci prevolávali heslá na podporu novozvoleného ÚV KSČS, vlády, NZ a prezidenta republiky. Hladovku zakončili sprievodom so štátnou zástavou spustenou do pol žrde. Obyvatelia Lipian protest vysokoškolákov podporili svojimi sympatiami.

Okupanti vyhrážujú

Keď o 9. hod. 26. 8. zazneli v Prešove sirény a klaksóny áut, oznamujúce 15-minútový protestný generálny štrajk, prišiel na OV KSS v Prešove veliteľ okupačnej jednotky so svojím zástupcom a žiadal vedúcich predstaviteľov okresu, aby zamedzili vydávaniu letákov, transparentov, Prešovských novín a ďalšieho propagačného materiálu, ktorý odsudzuje okupáciu.

Plukovník Guščin vyhlásil, že v tom prípade, ak okresné orgány nezabezpečia túto požiadavku, bude nútený presunúť tanky opäť do ulíc mesta. Ak sa však budú jeho požiadavky rešpektovať sľúbil stiahnuť vojská i z ostatných objektov mesta, z kasární a zabezpečiť, že od 4. do 22. hod. neprejde mestom ani jedno vojenské auto, ani vojská.

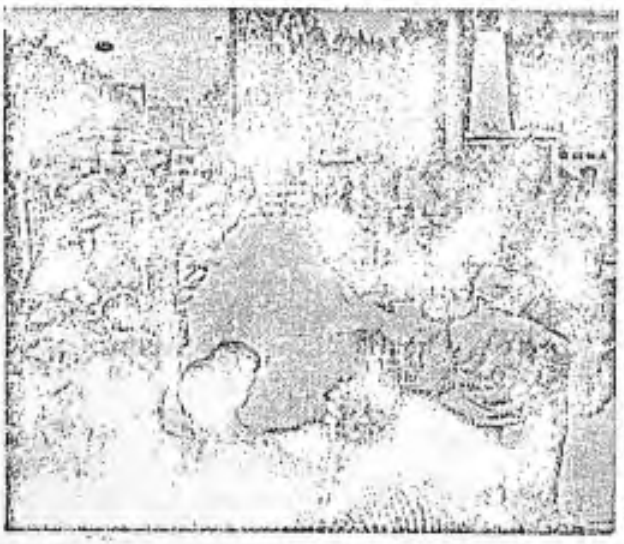

NEPOZVANÍ SOVIETSKI „TURISTI" V ULICIACH KOŠÍC

Navrhujeme

My, vlastenci v Košiciach, navrhujeme premenovať Triedu Sovietskej armády na Triedu Alexandra Dubčeka a námestie Osloboditeľov na námestie Ľudvíka Svobodu. Bude to na znak úcty k tým, ktorým najviac veríme a na protest k tým, ktorým sme pevne verili, ale nás sklamali.

„Rádio Praha" klame

Včera sa ozvala ďalšia rozhlasová stanica pod menom „Rádio Praha". Vážení občania nepočúvajte ju, klame a chce nás dezorientovať. Všetkých statočných redaktorov našej vlasti, konkrétne redaktorov rozhlasu nazvali diverzantmi éteru a ostatných novinárov diletantmi pera. Otvorene sa našim statočným redaktorom vysmievali, že pozaliezali do dier ako potkany.

My všetci zdravo a vlastenecky uvažujúci ľudia vieme, kto ich odohnal zo svojich pracovísk! Občania nedajte sa mýliť samozvaneckým rozhlasovým vysielaním „Rádio Praha".

Juhoslávia povoláva

Podľa hlásenia rádia Belehrad, v Juhoslávii začali dnes povolávať do armády niektoré záložné ročníky. Opatrenie súvisí — podľa hlásenia rádia Belehrad — s bezdôvodným prepadnutím ČSSR vojskami armád Varšavskej zmluvy.

Novinári do ČSSR

Do Československa dnes začali prichádzať desiatky novinárov zo všetkých štátov, ktorých novinárske organizácie sú členmi Medzinárodnej organizácie novinárov. Ich pobyt u nás má zabezpečiť svetovej tlači, čo najobjektívnejšie informácie o udalostiach v Československu. Je to rozumné opatrenie, preto novinárom treba poskytovať všestrannú pomoc v záujme ich dôslednej, všestrannej informácie — no súčasne pri poskytovaní akýchkoľvek informácií treba jednať opatrne, rozvážne. Informácie totiž môžu byť aj zneužité. Kým — to si už možno domyslieť.

Výňatok zo Stanoviska Predsedníctva OV KSS v Prešove

Ukázalo sa, že spoločným úsilím komunistov hospodárskych vedúcich, spoločenských organizácií a inštitúcií, ONV, MsNV a všetkých pracujúcich na závodoch, v obchode, službách a ostatných úsekoch súvisiacich s výrobou, dopravou, zásobovaním a predajom boli úlohy týchto dní v podstate zvládnuté a nedošlo k vážnejším výkyvom.

Predsedníctvo OV KSS vyjadruje vďaku všetkým komunistom a bezpartajným, robotníkom, roľníkom, mládeži a ostatným pracujúcim za to, že sa pričinili o zmiernenie paniky a chaosu. Oceňuje najmä prácu žien v poľnohospodársko-potravinárskom priemysle.

Vyjadrujeme presvedčenie, že i naďalej budete sa usilovať všetkými možnými prostriedkami a spôsobmi o to, aby bola zabezpečovaná výroba, distribúcia a predaj, aby nedochádzalo k ďalším stratám v našom národnom hospodárstve. Využívajte preto možnosti organizovania mimoriadnych pracovných smien, organizujte prácu nadčas, aby sme spoločným úsilím zlikvidovali už doteraz vzniklé straty. Pričiňme sa o rýchly zber tohoročnej úrody v tých obciach, kde je ešte nepozbierané a vymlátené obilie a neukončený zber včasných zemiakov.

Predsedníctvo OV KSS Prešov

Rozhodné odsúdenie okupácie

Podporujeme len legálnych ústavných činiteľov

Košice — V pondelok zasadali v Košiciach na Vsl. KNV základné organizácie strany. Zo svojich zasadnutí poslali Ústrednému výboru KSČS, ÚV KSS, Veľvyslanectvu ZSSR v Prahe, KV KSS v Košiciach a Mestskému výboru KSS v Košiciach, ako aj Veľvyslanectvám NDR, BLK, PER, MLR v Prahe, v ktorých rozhodne odsudzujú okupáciu Československej socialistickej republiky a žiadajú, aby okupantské vojská neodkladne odišli z nášho územia.

„Tento barbarský čin", hovorila pracovníci Vsl. KNV vo svojich rezolúciách, „hrubo pošliapava princípy a normy bratského spolužitia medzi socialistickými štátmi a ich národmi bude mať tragické následky v komunistickom a robotníckom hnutí na celom svete. Uznávame a plne podporujeme len legálnych ústavných činiteľov nášho štátu a to prezidenta republiky armádneho generála Ľudvíka Svobodu, predsedu NZ Josefa Smrkovského, predsedu vlády Ing. Oldřicha Černíka, predsedu ÚV NF Františka Kriegla a legitímne orgány pod ich vedením.

Jednomyseľne súhlasíme a stavíame sa za rokovanie o všetky uznesenia mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS, za legálne zvolený nový Ústredný výbor KSČS na čele so súdruhom Alexandrom Dubčekom."

Svoje vyhlásenie zakončili komunisti a bezpartajní pracovníci Vsl. KNV v Košiciach slovami: „Nemôže byť slobodný ten národ, ktorý druhému národu slobodu upiera. Chceme žiť v mieri, v priateľstve a v bratstve so všetkými pokrokovými národmi sveta, verní zásadám socialistického internacionalizmu, určeniu o živote V. I. Lenina. Prosíme vás, buďte ľudia! Choďte okamžite domov!

Momentky z Humenného

V Chemlone v Humennom sa zaškoľuje 36 Vietnamcov a 12 Bulharov. Zaúčajú sa do výroby polyamidového vlákna. Pretože sa postavili na stranu okupačných vojsk, robotníci Chemlonu ich vykázali na ubytovne a zamedzili im vstup do závodu.

Holandskí a západonemeckí odborníci, ktorí zabezpečujú montáž strojového zariadenia vo výrobni Hodváb B v Humennom odcestovali do svojich vlastí. Obávali sa o svoju bezpečnosť. Takto bola narušená výstavba zriadenia, ktoré Chemlon v Humennom buduje nákladom takmer 800 miliónov korún. Prvé vlákno z tejto výrobne malo vyjsť už v decembri t. r.

Tohto času je v Humennom 5 tankov, 2 obrnené transportéry a jeden spojovací voz sa nachádza za nemocnicou. Ďalšie tanky sú nad kalvárňou. V Snine a Medzilaborciach, ani na iných miestach v Humenskom okrese, niet už okupačných jednotiek.

Kedy sa vráti

Vo Viedni je asi 400 našich turistov, o ktorých sa starajú občania mesta. Podľa správy rozhlasovej stanice Slobodná Európa je v cudzine okolo 40 000 našich občanov. Majú sa sústrediť vo Viedni a po skonsolidácii pomerov v Československu sa navrátia do vlasti.

Zbytočne neupodozrievať

Slobodný legálny vysielač Praha I. sa obracia s výzvou ku všetkým občanom, aby správy o podozrivých osobách kolaborujúcich s okupantskými vojskami boli podávané iba v naprosto overených prípadoch. Stáva sa totiž, že z kolaborantstva boli obvinené osoby, ktoré s udávačskou činnosťou pre okupačné vojská nemali nič spoločné.

Hrdé Vysoké Tatry

Nákupná horúčka bola v Tatrách vyvolaná aj príchodom zahraničných turistov, najmä Poliakov, ktorí v dni okupácie bezhlavo nakupovali najmä cukor, múku, olej, soľ a ryžu. Rekreanti zo Západu sa vrhli na benzínové pumpy, zásoby ktorých čoskoro vyčerpali. Zásobovanie obchodov v Tatrách sa postupne zlepšuje.

— — —

Výstavba Vysokých Tatier k plánovaným majstrovstvám sveta v lyžovaní je katastrofálne ohrozená. Po okupácii opustili stavby v Tatrách pracovníci Hutných montáží z Ostravy. Doteraz čakajú tatranské stavby na dodávku oceľových konštrukcií z VSŽ, ktoré sa oneskorili približne o 3 mesiace.

— — —

Okupácia zastihla v Tatrách desiatky detí v detských rekreačných zariadeniach. Mestský národný výbor odkazuje rodičom, že sa o ne postaral.

— — —

Z pohraničnej stanice Lysá Poľana sme dostali informáciu, podľa ktorej je tam situácia normálna. Tak poľské ako aj čs. orgány umožňujú cudzincom i čs. občanom obojstranný prechod hraníc. V súčasnosti využívajú tento pohraničný prechod najmä turisti z NDR, ktorí sa vracajú do svojej vlasti z Vysokých Tatier nie cez Žilinu a Prahu, ale cez Poľsko.

— — —

Stočlenná skupina hostí z Holandska pred odchodom do vlasti hromadne nakupovala v Smokovci čs. vlajky a portréty našich štátnikov. Holandskí odborári si nimi vyzdobili autá.

— — —

V sobotu bol plánovaný prvý obnovený národný výstup na Kriváň za účasti tisícov občanov. Usporiadatelia túto akciu odložili pre prítomnosť okupačných vojsk. Na znak hrdosti nášho národa, na Kriváň vystúpila iba symbolická skupina príslušníkov Horskej služby, ktorá upevnila na štíte čs. štátnu vlajku s čiernymi stuhami. Na deň 24. výročia SNP, zapália na najvyšších štítoch Vysokých Tatier, a vrcholkoch Nízkych Tatier mohutné vatry.

Nemôže byť slobodný ten národ, ktorý druhému národu upiera slobodu

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

ŠTVRTOK 29. 8 1938 MIMORIADNE VYDANIE Č. 7. CENA 40 hal.

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY – 29. AUGUSTA 1968 – MIMORIADNE VYDANIE č. 7

Čtyřstránkové vydání obvyklého novinového formátu.

Strana první:

V záhlaví nápis : ZA PRÁVO NA SUVERENITU, ZA SLOBODU NAŠEJ VLASTI
NAŠ DUCH NEKLESAL V SNP, NESMIE KLESAŤ ANI DNES

Dále otištěn ROZKAZ PREZIDENTA REPUBLIKY
zpráva o jednání Sjezdu KSS (pokračuje na 4. straně) a tyto další články:

Živé svedomie

Nič tak nebrzdí rozvoj a upevňovanie proletárskej triednej solidarity, ako národnostná nespravodlivosť a na nič nie sú príslušníci iného národa, ktorému bolo „ukrivdené", taký citlivý, ako na pocit rovnoprávnosti a na jej porušovanie, i keby to bolo z nedbalosti či dokonca zo žartu, taký citlivý, ako na porušovanie tejto rovnoprávnosti ich súdruhmi, proletármi. Preto v tomto prípade je lepšie „presoliť" svoje chovanie zhovievavosti a miernosti, ako ho nedosoliť.

□

Už vo svojich prácach o národnostnej otázke som písal o tom, že abstraktná formulácia otázky nacionalizmu je nanič. Treba rozlišovať nacionalizmus národa utláčajúceho a nacionalizmus národa utláčaného, nacionalizmus veľkého národa a nacionalizmus národa malého.

□

Pokiaľ ide o onen druh nacionalizmu, boli sme my, príslušníci veľkého národa takmer vždy v historickej praxi USVEDČENÍ Z VINY NA NEKONEČNOM MNOŽSTVE NÁSILIA, A ČO VIAC — DOPÚŠŤAME SA NEKONEČNÉHO MNOŽSTVA NÁSILIA A URÁŽOK BEZ TOHO, ABY SME SI TO UVEDOMILI...

□

...Preto MUSÍ INTERNACIONALIZMUS utláčajúceho, alebo takzvaného veľkého národa (hrebárs i veľkého len svojím násilím, veľkého len v tom zmysle, ako je niekto veľký derimorda), SPOČÍVA NIELEN V ZACHOVÁVANÍ FORMÁLNEJ ROVNOSTI NÁRODOV, ALE I TAKEJ NEROVNOSTI, KTOROU BY NÁROD UTLÁČAJÚCI, NÁROD VEĽKÝ NAHRADZOVAL TÚ NEROVNOSŤ, KTORÁ SA V PRAXI SKUTOČNE VYTVÁRA. Kto to nepochopil — ten nepochopil skutočne proletárske stanovisko národnostnej otázky, ten v podstate zotrval na malomeštiackom stanovisku, a preto nevyhnutne musí každú chvíľu skĺzavať na stanovisko buržoázne.

V. I. LENIN: K otázke národnosti, zv. 30, str. 566)

Stanovisko MV KSS v Košiciach k súčasnej politickej situácii

Nedopustíme krivú LÍNIU STRANY

MV KSS v Košiciach po vypočutí komuniké o prejavov prezidenta republiky L. Svobodu a prvého tajomníka ÚV KSČS s. A. Dubčeka o výsledkoch rokovaní v Moskve, prijíma toto stanovisko:

Závery prijaté v komuniké sú v rozpore so stanoviskami, ktoré MV KSS, základné organizácie a občanstvo nášho mesta vyjadrovali v súvislosti s obsadením našej republiky cudzími vojskami.

Chápeme, že naša delegácia v Moskve bola prinútená v ťažkých podmienkach jednania obsiahnuté závery prijať. Závery tohto komuniké však považujeme za diktát, ktorý je v rozpore s Deklaráciou sovietskej vlády v r. 1956 a 1968 a s deklaráciami porád robotníckych a komunistických strán v Moskve a v Bukurešti r. 1957 a 1960 o zachovaní suverenity a nevmešovania sa. **Porušením týchto zásad došlo k narušeniu bratských vzťahov medzi našimi národmi a národmi 5 krajín, ktorých vojská nezákonne obsadili našu vlasť.**

Po zvážení obsahu prejavov prezidenta republiky L. Svobodu a prvého tajomníka ÚV KSČS s. Dubčeka plne chápeme vážnosť situácie a ako doteraz, prejavujeme i naďalej plnú dôveru a podporu.

Vychádzajúc z reality, sme presvedčení, že len s týmto vedením strany a štátu a s plným úsilím všetkých pracujúcich sa nám podarí postupne realizovať ciele vytýčené akčným programom našej strany. **Nedopustíme, aby bola krivená línia našej strany, prijatá na januárovom a májovom plénu a doterajšie závery mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS, lebo to je jediná cesta, ako udržať dôveru širokých más pracujúcich v stranu, získanú po januárovom pléne.** Jednoznačne sa stavíame za závery XIV. mimoriadneho zjazdu, ktoré doteraz zjazd prijal, stojíme za ÚV, na tomto zjazde zvolenými, na čele so s. Dubčekom a prehlasujeme, že budeme rešpektovať uznesenia len tohto ÚV.

MV KSS žiada riadne zvolených delegátov na oba zjazdy, aby plne podporili Dubčekovo vedenie.

Žiadame ÚV KSČS, aby sa vo svojej politike viac ako doteraz opieral o celé medzinárodné komunistické hnutie. Náš ľud hodnotiť postup Sovietskeho zväzu a jeho záujem o konsolidáciu pomerov v našej republike nie podľa slovných vyhlásení, ale podľa konkrétnych činov.

Úplný a urýchlený odchod cudzích vojsk považujeme za najúčinnejší krok ku konsolidácii pomerov u nás. Súčasne pokladáme za samozrejmé, že škody vzniknuté prechodom cudzích vojsk na naše územie, budú plne našej republike vládami týchto štátov nahradené.

Plénum MV KSS sa obracia na komunistov a bezpartajných nášho mesta, aby tak ako doteraz plne verili a podporili KSČS, súdruhov Dubčeka, Svobodu, Černíka a Smrkovského a vynaložili všetko úsilie pri realizácii opatrení, ktoré nás v nasledujúcich dňoch očakávajú.

Plénum MV KSS, Košice

Plénum Východoslovenského KV KSS k súčasnej situácii v kraji

Všetko pre normalizáciu

Košice (VN) — V budove Východoslovenského krajského výboru KSS v Košiciach, ktorá je obkolesená sovietskymi obrnenými vozmi, sa dňa 20. augusta 1968 o 10.00 hod. zišlo plénum Vsl. KV KSS. Tajomník Vsl. KV KSS Štefan Bobuňko predniesol plénu návrh rokovania, ktorý obsahoval dva body: 1. Posúdenie súčasnej politickej situácie. 2. Posúdenie záverov moskovskej porady. Člen plénu plk. Cyril Ohrablo navrhol, aby predsedníctvo Vsl. KV KSS prijalo smernicu, ako bude postupovať pri zabezpečovaní normalizácie nášho života, s ohľadom na zásobovanie, začatie školského roku a podobne.

Tajomník Vsl. KV KSS Štefan Bobuňko oboznámil prítomných členov plénu so situáciou na KV KSS v Košiciach v uplynulom týždni. Ako povedal, v priebehu posledných dní bolo z úrovne krajského výboru potrebné urobiť určité opatrenia, hlavne pokiaľ išlo o rokovanie s veliteľom sovietskych vojsk v Košiciach. Rokovali spolu denne, ba niektorý deň až dvakrát. Veliteľ sovietskych vojsk v Košiciach mal niekoľko požiadaviek, s ktorými KV KSS nemohol súhlasiť a ani nesúhlasil. Kým KV KSS dodržiava všetky podmienky spoločných dohôd, sovieti ich často nerešpektujú. „Nemajú ani minimum argumentov, ktorými by nás mohli presvedčiť o správnosti ich postupu," povedal a ďalej uviedol, že v posledných dňoch dochádzalo medzi členmi predsedníctva Vsl. KV KSS a sovietskym vojenským veliteľom k ostrejším výmenám názorov, po čom vyhlásil, že KV KSS „nemá ochotu" im pomôcť, a tak nemá záujem na ďalšom rokovaní. Súdruh Štefan Bobuňko okrem iného informoval, že sovietski dôstojníci sa miešali do našich vnútorných záležitostí, napríklad aj v súvislosti so XIV. zjazdom KSČS, ktorý považujú za nelegálny. Krajský výbor KSS v Košiciach žiadal sovietskeho vojenského veliteľa Košíc o okamžitý odsun sovietskych vojsk, ďalej aby sa obnovila činnosť rozhlasu, televízie a tlače. Krajský výbor pracuje za veľmi sťažených podmienok, bez telefonického spojenia s Bratislavou. Podľa prehľadu, všetky okresné výbory KSS vo Východoslovenskom kraji prejavovali po celý čas odpor k cudzím vojskám a vynakladali všetko úsilie na to, aby nedochádzalo k zbytočným provokáciám a stratám na životoch. V posledných dňoch vyskytli sa v našom kraji ťažkosti so zásobovaním v niektorých závodoch a panika, ktorá nastala pri zaobstarávaní si väčších zásob, narobila tiež mnohé starosti. Odbor obchodu rady Vsl. KNV bude musieť urobiť rýchlo opatrenia, aby sa tento stav zlepšil.

Súdruh Štefan Bobuňko ďalej povedal, že všetci naši občania netrpezlivo očakávali závery moskovských rokovaní, no sú nimi rozčarovaní. Súdruh Alexander Dubček osobne požiadal krajské výbory strany, aby sa postavili za stanovisko ÚV KSČS, pretože neuvážnymi činmi v tomto čase by mohlo dôjsť k neprestavitelným ťažkostiam a k rozbitiu strany. Tajomník KV KSS Štefan Bobuňko požiadal všetkých členov pléna, aby sa ihneď rozišli do základných organizácií strany a aby oboznámili všetkých členov strany so stanoviskom KV a ÚV KSČS k záverom moskovskej porady.

Po pripomienkach niektorých členov plénum Vsl. KV KSS jednomyseľne prijalo návrh rezolúcie. Zároveň sa uznieslo uložiť predsedníctvu Vsl. KV KSS, aby projednalo súčasnú situáciu v normalizácii života v kraji a prijalo príslušné opatrenia. Ďalej sa uznieslo zvolať v čo najkratšom čase ďalšie zasadnutie pléna, na ktorom bude rokovať o súčasnej situácii.

Na straně druhé:

fotografie presidenta republiky a jeho projev v rozhlase, jakož i projev Alexandra Dubčeka s jeho fotografií.

Na straně třetí:

Projev Gustava Husáka na mimořádném sjezdu KSS a jeho fotografie, Komuniké o výsledku moskevských porad a tyto další články:

Drahý súdruh Dubček

My, učitelia ZDŠ v Medzeve, okres Košice, sa pripájame k tomu mnohostvu rezolúcií, podporných telegramov a povzbudivých listov, ktoré dostávate. S pohnutím sme počúvali Váš prejav a spoločitili s Vami. Verte, nezradíme Vás. Veď i v našich rukách je výchova budúceho pokolenia. A my ho chceme vychovávať v láske k našej vlasti a v láske k slobode. Držte sa nám!

Ste už tu medzi nami a my Vás máme radi. Sľubujeme Vám, že Vás nikdy nezradíme a vždy sa budeme hlásiť do Vašich radov za nezávislú ČSSR, ktorá je spoločným štátom Čechov a Slovákov a tomuto zostaneme verní.

Buďte s nami — sme s Vami!

Kolektív učiteľov
ZDŠ v Medzeve, okres Košice

Vyhlásenie kolektívu Východoslovenských novín

Dubček s nami, my s Dubčekom

JEDNOTA — ROZVÁŽNOSŤ — DISCIPLÍNA

Celý kolektív redakcie Východoslovenských novín sa jednotne podpisuje a vyjadruje súhlas s výzvou súdruhov Dubčeka, Svobodu a Husáka, ktorú adresovali všetkým spoluobčanom.

Ubezpečujeme všetkých našich čitateľov a všetkých pracujúcich, že tak ako sme spolu so stranou prebojovávali jej pojanuárovú politiku, tak i teraz budeme v tomto snažení pokračovať v progresívnom duchu.

Uvedomujeme si súčasnú politickú situáciu v krajine. Nerezignujeme, ale v dnešnej realite chceme pomôcť normalizovať život a nenormálne podmienky. Avšak je jasné, že kým sú tu vojská platích štátov, nemôže úspešne napredovať normalizácia situácie. Dôrazne preto žiadame odchod týchto vojsk, dôrazne opakujeme, že podriaďujeme sa len legálnym orgánom našej strany a štátu, ktorých opatrenia podporujeme a rešpektujeme.

Je nám jasné, že pri rokovaní v Moskve naši súdruhovia Svoboda, Dubček, Smrkovský, Černík, Husák dosiahli maximum z možného minima a nič viac.

Žiadame však, aby konkrétne výsledky moskovských rokovaní boli prostredníctvom komunikačných prostriedkov v plnom rozsahu zverejnené, aby sa s nimi oboznámila široká stranícka a nepartajná verejnosť.

Dôrazne opakujeme, že novozvolený Ústredný výbor KSČS má našu plnú dôveru a podporujeme jeho závery.

Žiadame, aby tlač, rozhlas a televízia platích štátov, ktorých vojská vtrhli do Československa, zastavili svoju propagandu proti našej krajine, XIV. zjazdu KSČS a všetkým, ktorí sme pevne stáli a stojíme po boku súdruhov Dubčeka, Svobodu, Černíka a Smrkovského.

Žiadame, aby naše komunikačné prostriedky mohli vykonávať svoje poslanie v záujme správneho a pravdivého informovania našej verejnosti, aby komunikačné prostriedky mali vytvorené podmienky pre normálnu činnosť.

Žiadame prešetriť a podľa výsledkov šetrenia zbaviť podľa platných čs. zákonov verejných funkcií a členstva v KSČS všetkých, ktorí sa o tento súčasný stav pričinili.

Kolektív redakcie
Východoslovenské noviny

Stále ďalšie závody sa hlásia do DUBČEKOVEJ SMENY

Správu o návrate našich politických a štátnych predstaviteľov z Moskvy do vlasti prijali občania Michalovského okresu s veľkým uspokojením. Tlampačmi rozhlasu v okresnom meste počúvajú najnovšie správy o zasadaní zjazdu ÚV KSS a udalostiach v Prahe. Hneď zasadalo aj predsedníctvo OV KSS a plénum OV KSS, aby zhodnotilo situáciu v okrese.

Podľa hlásení zo závodných organizácií komunisti a pracujúci spontánne sa stavajú za legálnu vládu a závery XIV. zjazdu KSČS. Na pléne prejednávali aj stanovisko požiadavky národa, aby sa zistili ľudia, ktorí zapríčinili vpád okupačných vojsk Varšavskej zmluvy do našej vlasti.

Teraz situácia po návrate súdruha Dubčeka, Svobodu a ďalších našla výraz v nadšení pracujúcich, v závodoch, družstvách a všetkých organizáciách. Stavajú sa za líniu abrodného hnutia vytýčenú v januári a splnenie akčného programu strany. Pracujúci závodu Viharlat v Michalovciach vyzvali včera všetky závody v okrese, aby v sobotu a v nedeľu nastúpili do Dubčekovej smeny a tým prejavili oddanosť a podporu ÚV KSČS.

o O o

Slavošovce (jg) — V snahe pomôcť čím skôr odstrániť škody spôsobené okupáciou prijali pracujúci Východoslovenských celulózok a papierní v Slavošovciach záväzok, že v dňoch 31. augusta a 1. septembra toho roku odpracujú zvláštnu dubčekovskú smenu. Vo svojom vyhlásení uistili súdruha Dubčeka, Svobodu, Černíka, Smrkovského a ostatných činiteľov, že ich nikdy nesklamú. Žiadajú však okamžitý odchod všetkých okupačných vojsk.

o O o

Humenné (jhr) — Na túto sobotu sa v Humenskom okrese pripravujú dubčekovské smeny. Na základe výzvy pracovníkov Chemlonu v Humennom nastúpia počas voľnej soboty 31. augusta do zamestnania aj všetci pracovníci Viharlatu v Snine, v Chemkostave v Humennom, v Mostární v Medzilaborciach, OPP v Humennom.

Strana čtvrtá:

V záhlaví nápis "BUĎME PEVNÍ A JEDNOTNÍ, AKO V SNP!", dále Vyhlášení představitelů ČSSR, Provolání NS z 28.8.1968 a tyto další články:

Pracujúci k mimoriadnemu zjazdu KSS

Stojíme za vami

V týchto pohnutých dňoch zomkol sa celý náš ľud do jedného šíku. V tých najťažších chvíľach sa včas so všetkou silou prejavila jednota všetkých vrstiev nášho ľudu. Tých pár zradcov, kolaborantov, jeho jednotu a vôľu žiť slobodne, nepodlomilo.

Pracujúci našich závodov, družstevníci, inteligencia i ostatní občania neustále vyjadrujú svoju podporu a dôveru našej strane a vláde, súdruhom Dubčekovi, Svobodovi, Černíkovi, Smrkovskému a ďalším.

Pracovníci ONV v Trebišove vítajú otvorenie mimoriadneho zjazdu KSS a s radosťou prijímajú správu, že slovenský zjazd potvrdil závery mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS. Vo svojom liste delegátom píšu: „Rokujte tak, ako si to želá celý náš slovenský národ — žiť spoločne s českým národom v jednotnej ČSSR. Sme presvedčení, že naša Komunistická strana Československa nezíde z cesty nastúpenej v januári 1968 a že do nového ÚV KSS sa dostanú takí súdruhovia, ktorí nezradia svoj národ ani v týchto osudných chvíľach. Sme za socializmus s ľudskou tvárou — socializmus obsiahnutý v akčnom programe.

Občania Slivníka v okrese Trebišov sa plne stavajú za naše legálne orgány a žiadajú okamžitý odchod vojsk Varšavskej zmluvy. Rezolúciu podpísalo 736 občanov.

Vo svojom telegrame nám občania Turcovce v okrese Humenné píšu: „Žiadame okamžitý odchod cudzích vojsk a náhradu nimi spôsobených škôd. Nežiadame si žiadne zasahovanie do našich vnútorných záležitostí. Počúvame len nášho milovaného prezidenta L. Svobodu, vládu a jej predsedu O. Černíka a NZ na čele s J. Smrkovským. Sme za pokrokové vedenie KSČS na čele so s. Dubčekom. Sme za jednotný štát všetkých Čechov a Slovákov." Rezolúciu podpísalo 426 občanov.

Svoju rezolúciu nám poslali aj pracujúci OPP Humenné, ktorí žiadajú odsun všetkých cudzích vojsk z našej republiky a uhradiť spôsobené škody. Okrem iného vo svojej rezolúcii vyhlasujú: „Uhezpečujeme ÚV KSČS, osobne súdruha Dubčeka, že aj naďalej sa budeme riadiť pokynmi ÚV KSČS a dôsledne plniť akčný program našej strany. Vynasnažíme sa, aby sme maximálne prispeli k normalizácii pomerov. Zostaneme aj naďalej pevní a jednotní, zachováme poriadok a disciplínu.

Päťdesiatšesť pracovníkov výskumu zúrodňovania VSN v Somotore vo svojom liste ÚV KSČS k mimoriadnemu zjazdu KSS v Bratislave okrem iného píše: „Sme za okamžité stiahnutie okupačných vojsk z našej zeme. Chceme naďalej slobodne a radostne pracovať za rozkvet nášho štátu pod vedením našich neohrozených a čestných komunistických vodcov Svobodu, Dubčeka, Černíka, Smrkovského a ďalších.

Sme presvedčení, že mimoriadny zjazd KSS zvolí do nového ÚV KSS najlepších synov nášho národa, ktorí v týchto ťažkých chvíľach sa plne postavili na stranu pravdy a spravodlivosti. Sme s vami — buďte s nami!"

Tlačiari jednotní

V predvečernajšej žilinskej Pravde bola zverejnená správa ČSTK, v ktorej sa uvádza, že údajne vo Vsl. tlačiarňach „niektorí úradníci nútili a kričali na robotníkov, aby vytlačili sovietskym ďalekopisom výzvu k obyvateľstvu a že len typografi odmietli túto vysádzať a vytlačiť".

Pracujúci Vsl. tlačiarní rozhodne protestujú proti tejto správe, pretože nikto, teda ani žiadni úradníci nikoho neprosvedčali, ani na nikoho nekričali, aby predmetnú výzvu vytlačili.

Všetci pracujúci Vsl. tlačiarní v Košiciach stoja pevne a jednotne za politikou našej strany a vlády, za Dubčekom, Svobodom, Černíkom a Smrkovským.

Nepokorený Gemer

Prechádzal som včera Gemerom a je skutočne ťažké nájsť správne slová k opisaniu pocitov, ktoré sa mi znečňovali, hoci všetky naše slovenské mestá sú si navzájom podobné. Niečo plagátmi, obrazmi nášho prezidenta L. Svobodu a A. Dubčeka, ale i rozstrieľanými oblokmi v uliciach a hlavňami diel a guľometov, ktoré na naše mestá mierili. Podobní sú si i ľudia — nepokorení so vztýčenou hlavou prechádzajú okolo vojenských hliadok na ranné smeny, za svojou prácou.

V Rožňave, v srdci Gemera, boli uplynulé dni obzvlášť ťažké. Vojenské velenie za každú cenu chcelo dokázať, že tu nie sú zbytočné, že i na Gemeri sú kontrarevolucionári. Dňa 25. augusta vo večerných hodinách znelali bezdôvodne strieľal. To bol súčasne i signál k zatknutiu členov predsedníctva Okresného výboru KSS v Rožňave. Pod hrdákmi boli internovaní i ďalší predstavitelia okresu. Dnes, keď listujem rôznymi vyhláseniami k občanom, ktoré po tieto ťažké dni vydávalo predsedníctvo OV KSS, nechce sa človeku veriť, aký bol k ich internácii dôvod. Veď zato, že predsedníctvo sa nenechalo obrancami ľudí s výzvami, aby sa nedali vyprovokovať, aby riadne pracovali? Túto otázku si dnes kladie veľa ľudí na Gemeri.

Komunisti dedinskej organizácie KSS v Štítniku po tomto incidente na Okresný výbor KSS napísali: „Naša obec bola sídlom partizánov v druhej svetovej vojne a počas Slovenského národného povstania. Občania našej obce bok po boku bojovali a pomáhali v zásobovaní partizánov v tých najťažších a najpotrebnejších chvíľach. Nikdy sme si preto nemysleli, že naše bratstvo bude takto zneužité a naše ideály za boj komunistického hnutia hrubo porušené..."

Nebol by to revolučný Gemer, keby sa dni pokoril. Ľudia pochopili, najmä po včerajšom rozhlasovom prejave A. Dubčeka a L. Svobodu, že za tejto situácie v akej sme, môžu najlepšie prispieť k normalizácii zachovaním pokoja a rozvahy. Na pracoviskách, ktoré som navštívil, sa ľudia s doslovnou zatatosťou pustili do svojej každodennej práce. V Slovenských magnezitových závodoch v Jelšave a v Lubeníku som sa rozprával s paličmi a baníkmi, ktorí nastupovali na smenu a ich jediná otázka bola:

— Bude už lepšie? — pýtali sa ma.

Možno povedať, že nie? Po tom, čo nám všetkým tak od srdca povedal náš Alexander Dubček, všetci veríme, že bude.

Podobne i baníci v Rožňave a v Nižnej Slanej, ktorí sa už v minulých dňoch pevne postavili za riadne ustanovenú vládu Ing. Černíka a výsledky rokovania XIV. zjazdu KSČS a nové vedenie ÚV KSČS na čele s Alexandrom Dubčekom, sa včera pustili s novou vervou do roboty. Rezolúcie, ktoré sa na baniach podpisujú, žiadajú iba jedno: „Okamžitý odchod okupačných vojsk z nášho územia". Takúto požiadavku v podpísaných rezolúciách majú nielen baníci, ale i komunisti z DO KSS v Gočaltove, ZO KSS a ROH na úseku cestnej a železničnej dopravy, zamestnanci pobočného lokomotívneho depa Plešivec, učitelia a žiaci zo ZDŠ na Zlatej ulici v Rožňave, DO KSS v Štítniku — skrátka niet dediny, kde by sa jednoznačne nepostavili za okamžitý odchod vojsk z nášho územia, aby sme mohli znova pokojne pracovať.

Nuž, taký je dnešný Gemer — hrdý a nepokorený. Komunisti i prostí robotníci mi povedali: Nech sa robí čokoľvek, my budeme počúvať a konať tak, ako nám povedia naši predstavitelia — náš prezident L. Svoboda, prvý tajomník ÚV KSČS A. Dubček a ďalší naši predstavitelia, súdruhovia Černík a Smrkovský.

My, Gemerčania, si ich vážime a jedine ich uznávame za našich vodcov v štáte. Tento svoj jednoznačný postoj vyslovilo i plénum OV KSS v Rožňave vo večerných hodinách 27. augusta. Odmietli tvrdenie veliteľstva Sovietskej armády, že v okrese sú kontrarevolučné sily, odvolávajúc sa pritom na nedošetrený incident. Plénum žiada okamžitý odchod okupačných jednotiek z územia Rožňavského okresu a republiky, aby mohla byť obnovená normálna činnosť stranických a štátnych orgánov a spoločenských organizácií okresu.

Momentky z okresu Humenné

K povestiam o tendenciách odtrhnúť východné Slovensko od republiky nám s. Pavel Slošarčík, námestník predsedu ONV, povedal: „V našom okrese nič takého neexistuje! Vedenie ONV, OV KSS sa nikdy nezmieri s takým postojom. Odsudzujeme akékoľvek snahy na rozbitie republiky. Sme za spolužitie Čechov a Slovákov i národnostných menšín. Sme za Dubčeka, Svobodu, Černíka, Smrkovského.

Jednoznačne sa stavíame za jednotu Československej socialistickej republiky — spoločnej vlasti Čechov, Slovákov a národnostných menšín; rozhodne odsudzujeme akékoľvek prejavy, smerujúce k rozbitiu a narušeniu územnej celistvosti ČSSR."

Pracujúci všetkých väčších závodov Humenského okresu si vydávajú vlastné letáky, v ktorých demonštrujú svoj pevný postoj za naše legálne orgány štátu a strany. Denne ich vydávajú v Chemlone v Humennom a Vihorlate Snina.

V závodoch celého Humenského okresu pokračuje normálna výroba. Pre zlepšenie zásobovania obnovili prácu v zastavených mlynoch. Na základných deväťročných školách už pripravujú začiatok školského roku na každej škole.

Na všetkých ZDŠ vo Východoslovenskom kraji sa 2. septembra začne vyučovanie. Všetci uvedomelí a vlasti verní učitelia už nastúpili na svoje miesta. V Humenskom okrese, až na jednu školu, začnú s 5-dňovým vyučovaním. Ani učitelia Humenského okresu neostali pozadu a taktiež sa prihlásili k podpore našej legálnej vlády, prezidenta a s. Dubčeka.

Podvihorlatské noviny vo svojom druhom čísle prinášajú interview s vedením podniku Vihorlat Snina. Citujeme: „Čo hovoríte na správu vysielača Dunaj o plánoch na odtrhnutie východného Slovenska od Československej soc. republiky?"

„Táto otázka bola na našich pracoviskách rozdiskutovaná. Pracujúci vyslovujú protest proti akúmukoľvek pokusu rozbiť celistvosť ČSSR a vyhlasujú, že východné Slovensko je nedeliteľnou súčasťou ČSSR. Nikdy nebudú súhlasiť a všetkými prostriedkami budú brániť celistvosť ČSSR. Odsudzujú akékoľvek pokusy nezodpovedných živlov o odtrhnutie Slovenska. Dlhoročný zvyzok Čechov a Slovákov historicky predurčuje, aby títo dva národy žili spoločne."

Streľba v Michalovciach

V noci z utorka na stredu asi o 21,20 hod. došlo v Michalovciach pred Okresným súdom a Domom služieb k streľbe sovietskych vojsk. Pri prechode kolóny cisternových vozidiel smerom na Košice údajne dvaja mládenci hodili kameňom po idúcich vozidlách. Potom z vojenskej kolóny automatom strieľali vojaci jednotlivo i dávkami. Zablúdilé guľky poškodili aj okná v Dome služieb i osvetľovaciu lampu pred poštou.

Podľa správ, údajne pre hádzanie kameňov do prechádzajúcej kolóny, sa strieľalo v noci aj v obci Krčava, kde guľky rozbili okná obytného domu. V obidvoch prípadoch nedošlo k zraneniu.

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

SOBOTA 31. augusta 1968 ● Čís. 209. ● Roč. XVII. ● 40 hal.

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY č. 209 - 31. AUGUSTA 1968

Čtyřstránkové vydání obvyklého novinového formátu.

Strana první:

V záhlaví nápis : DO PRÁCE - NORMALIZOVAT ŽIVOT !

Dále tyto články:

Prevolanie pléna Vsl. KV KSS ku komunistom a všetkým občanom Východoslovenského kraja

Drahí súdruhovia — občania!

Plénum Vsl. KV KSS na svojom rokovaní dňa 30. 8. 1968 vypočulo informáciu vedúceho tajomníka východoslovenského KV KSS súdruha Jána Koscelanského, ako aj ďalších súdruhov-delegátov mimoriadneho zjazdu KSS o priebehu a výsledkoch jeho rokovania.

Svojimi uzneseniami sa plne stotožňuje s politickou líniou dubčekovského vedenia KSČS a novozvoleného ÚV KSS, vedeného dr. Gustávom Husákom.

V zmysle tejto politickej línie vyzýva všetkých komunistov a občanov nášho kraja k aktívnej práci na konsolidácii zložitých pomerov v našom kraji.

Súčasne vás uisťujeme, že všetka naša činnosť je a bude vychádzať z vašich najvlastnejších záujmov.

Veríme vo vašu politickú prezieravosť, ktorú ste osvedčili v minulých ťažkých chvíľach.

Sme presvedčení, že spolu s vami sa nám podarí normalizovať náš občiansky život a tak pokračovať v našej ceste pojanuárového vývoja.

Plénum Vsl. KV KSS

Zo zasadania mimoriadneho pléna Vsl. KV KSS

Život konsolidovať okamžite a dôsledne

Košice (VN) Včera zasadalo v Košiciach plénum Východoslovenského krajského výboru KSS, rozšírené o tajomníkov okresných výborov strany. Na tomto pléne informoval vedúci tajomník Vsl. KSS Ján Koscelanský o priebehu a výsledkoch mimoriadneho zjazdu KSS v Bratislave. Vyzval všetkých prítomných, aby na svojich úsekoch zorganizovali všetky možné prostriedky do ofenzívneho nástupu za konsolidáciu nášho verejného a hospodárskeho života. Zdôraznil naliehavú potrebu zvýšiť pracovné tempo a sprísniť pracovnú morálku tak, aby sa počas pracovného času skutočne napĺňo pracovalo a aby si pracujúci svoje názory a pripomienky mohli povedať na schôdzach a mítingoch mimo pracovného času.

Súdruh Ján Koscelanský vo svojom výklade o priebehu mimoriadneho zjazdu KSS v Bratislave ubezpečil prítomných, že po mnohých diskusiách o rokovaniach so súdruhom Gustávom Husákom i ďalšími našimi predstaviteľmi na zjazde v Bratislave vedeli, že na rokovaniach v Moskve nemohli prijať žiadne iné riešenie, ako prijali a prosili, aby boli tieto závery v základných organizáciách strany takto prijaté a vysvetľované.

Plénum Vsl. KV KSS na včerajšom zasadnutí prijalo rezolúciu, podľa ktorej sa bude pri konsolidácii pomerov v našom kraji riadiť, a zároveň vyhlásilo, že uskutočnenie tejto rezolúcie považuje za súčasť uznania jediného, legálneho, reprezentatívneho politického orgánu na Slovensku, vedeného prvým tajomníkom ÚV KSS dr. Gustávom Husákom a celého vedenia strany na čele so súdruhom Alexandrom Dubčekom.

Ženy so zástavkami

Módne tvorbe — hlúsa názov malej prevádzky v Medzeve, v ktorej až na dvoch či troch mužov pracujú samé ženy. V týchto dňoch si ušili malé československé zástavky, ktoré vojú na každom stroji. A na každej je pripnutý portrét súdruha Dubčeka.

Obetavou snahou je dláždená naša cesta

Svobodove a Dubčekove smeny

Hutné stavby čelia ťažkostiam

Vyše sedemtisícový kolektív Hutných stavieb, ktorý stavia nielen Východoslovenské železiarne, ale aj priemyselné a poľnohospodárske závody v našom i Stredoslovenskom kraji, zo všetkých síl čelí ťažkostiam, ktoré vznikli obsadením našej vlasti vojskami Varšavskej zmluvy.

Už od pondelka 26. t. m. sa do 60 percent pracovníkov vrátilo na stavby a na železiarňach i na stavbách v Košiciach sa usilovne buduje. Zámočníci stavomontážnej správy na Bočiari prví prišli s Dubčekovými smenami. Zaviazali sa, že straty, ktoré vznikli príchodom cudzích vojsk, nahradia odpracovaním piatich dobrovoľných smien a akciu začnú 31. augusta.

Na stavbách Železnorudných baní v Rudňanoch tiež vznikla ťažká situácia. Nedostatok cementu — nakoľko doprava nefungovala — zabránil v betónovaní objektov, ktoré sa mali 31. 8. odovzdať na montáž. Kolektív stavbárov prijal záväzok, že v sobotu 31. augusta odpracuje Svobodovu a v nedeľu 1. septembra Dubčekovu smenu.

Tak isto sa pripravujú aj na ostatných stavbách na Dubčekove smeny, pretože straty, ktoré vznikli prerušením dopravy, neprísúvaním materiálu, ťažkostami s nástupmi ľudí do práce, znamenajú milióny v nesplnení augustového plánu.

Straníckе i odborové organizácie, vedenie podniku a správ robia všetko možné, aby na verejných straníckych schôdzach vysvetlili ľuďom dnešnú situáciu, ako nás o to žiadajú naši predstavitelia Dubček, Svoboda, Smrkovský Černík a Husák. Disciplínou, rozvahou a stotočnou prácou si jedine vydláždime cestu k znovuzískaniu suverenity a slobody. —k—

Veľkým úsilím pracujúcich

závody dobiehajú zameškané

Košice — Aj sľav vo výrobe sa postupne normalizuje, často však s najväčším úsilím pracujúcich. VSŽ — najväčší podnik v kraji — dostáva aj naďalej dodávky rudy zo ZSSR. Vlaxne však dodávka uhlia z Ostravska. Aj v tomto však už urobili potrebné opatrenia.

Nepriaznivá situácia je vo vagónke Tatra v Poprade, kde nemajú valcovaný materiál zo ZSSR a VŽKG. Zlá situácia je i vo VSS, kde chýbajú subdodávky asi za 200 tisíc, čo znemožňuje kompletizáciu výrobkov asi za 5 miliónov. Najkritickejšia situácia je v Chemku Strážske, kde nemajú potrebné chemikálie z celej republiky. Apelujú preto na všetkých subdodávateľov o neodkladné dodávky. Vo Vihorlate Snina chýba kyslík na zvarovanie.

Našim stavbárom chýbajú veľké množstvá cementu a ostatných stavebnín, hlavne prefabrikátov.

Mnohé podniky nemajú potrebné suroviny pre nedostatok železničných vozňov. Súčasne vlaxne nakládka okolo 4500 vagónov a vykladanie 400 vozňov. Najväčšími hriešnikmi v tomto smere sú VSŽ, Hutné stavby a výkupné podniky. V železničnom uzle Čierna nad Tisou vlaxne prekládka a vo Veľkých Kapušanoch stojí sovietske uhlie. Naproti tomu ČSAD má 1100 nevyužitých nákladných áut. Nevyužité sú i dopravné prostriedky závodov, kde často čakajú, až im suroviny prídu železnicou. Je preto bezpodmienečne nutné, aby v každom závode neváhali použiť všetky dostupné prostriedky na skonsolidovanie výroby a dopravy. Na dnes organizovaná DUBČEKOVSKÁ SMENA bude isto veľkým prínosom k normalizácii výroby.

Prvá odpoveď skutkom

Kolektív pracovníkov zámočníckej dielne SMS 9 Hutných stavieb sa rozhodol nahradiť straty, ktoré boli spôsobené obsadením našej vlasti vojskami Varšavskej zmluvy, odpracovaním piatich voľných sobôt počnúc sobotou 31. 8. 1968. Toto vyhlásenie podpísali všetci pracovníci na uvedenom pracovisku.

Pozor na prekupníkov

Aj v dnešných pohnutých časoch sa podľa informácií občanov z okolia Košíc vyskytujú jednotlivci, ktorí využívajúc chaos v zásobovaní, prekupujú a predávajú tovar za premrštené ceny. Tak je to konkrétne so soľou, ktorej je v súčasnosti nedostatok.

Upozorňujeme občanov, aby podobné prípady hlásili verejnej bezpečnosti, nakoľko ide o trestnú činnosť.

REZOLÚCIA

plénu Vsl. KV KSS zo dňa 30. augusta 1968

Plénum Vsl. KV KSS na svojom zasadnutí dňa 30. 8. 1968 vypočulo informáciu vedúceho tajomníka Vsl. KV KSS súdruha Jána Kosceľanského o priebehu a výsledkoch mimoriadneho zjazdu KSS v Bratislave.

Po diskusii k aktuálnym otázkam súčasnej politickej situácie sa jednoznačne prihlásilo k záverom mimoriadneho zjazdu KSS a vyslovilo súhlas s rezolúciou prijatou na zjazde a vyjadrilo súhlas s ostatnými dokumentmi zjazdu.

Uskutočňovanie tejto rezolúcie považuje plénum Vsl. KV KSS za súčasť uznania jediného legálneho, reprezentatívneho politického orgánu na Slovensku, vedeného prvým tajomníkom ÚV KSS dr. Gustávom Husákom a celého vedenia strany na čele so súdruhom Alexandrom Dubčekom.

V týchto intenciách a na podporu generálnej línie, prijatej na mimoriadnom zjazde KSS, prijíma plénum Vsl. KV KSS tieto opatrenia:

A. **1. V oblasti konsolidácie orgánov moci, správy a straníckych orgánov** — prejsť od diskusií k organizovanej a cieľavedomej realizácii zámerov dubčekovského vedenia, ktoré sú obsiahnuté vo vyhláseniach čelných predstaviteľov štátu súdruhov Dubčeka, Husáka, Svobodu, Černíka a Smrkovského.

V straníckych organizáciách, v národných výboroch, v spoločenských organizáciách a v orgánoch hospodárskeho riadenia uskutočňovať takú politiku, ktorá zaručí konsolidáciu pomerov a v zmysle nových podmienok maximálnu realizáciu akčného programu strany tak, aby pojanuárová cesta nášho vývoja bola zachovaná.

2. V oblasti konsolidácie prostriedkov masového pôsobenia vytvoriť podmienky, aby práca našich prostriedkov masového pôsobenia sa stala aktívnym nástrojom politiky strany na platforme prijatej zjazdom KSS a v zmysle smerníc našich legálnych straníckych a štátnych orgánov.

Za tým účelom:

- na úrovni orgánov štátnej moci a vedenia prostriedkov masového pôsobenia rokovať s veliteľstvom sovietskej armády o okamžitom uvoľnení všetkých objektov a prostriedkov pre legálnu prácu týchto zariadení;
- zvolať pracovníkov tlače, rozhlasu a televízie a informovať ich o súčasnom stanovisku orgánov strany a štátu a vyzvať ich k aktívnej podpore pri realizácii tejto generálnej línie.

3. V oblasti bezpečnosti a poriadku zabezpečiť, aby národné výbory všetkých stupňov organizovali v spolupráci s orgánmi verejnej bezpečnosti a inými orgánmi opatrenia na zabezpečenie poriadku, pokoja, bezpečnosti a nerušeného chodu života a práce spoločnosti v kraji.

Pre tento účel zorganizovať príslušnú poriadkovú službu a vydať nariadenia v zmysle platných predpisov a zákonných noriem.

4. V oblasti hospodárstva vypracovať opatrenia na odstránenie hospodárskych škôd a schodku výroby zapríčinenej mimoriadnou situáciou.

Všetkými prostriedkami zabezpečiť vykonanie poľnohospodárskych prác a plynulé zásobovanie obyvateľstva v kraji článkami dennej potreby.

Zmyslom našej práce musí byť upevňovanie jednoty strany a ľudu, aktívna práca a konsolidácia pomerov v kraji.

Vyvarujme sa toho, aby náš postup a program riešenia, vzniklej zložitej situácie, bol marený neuvážlivými činmi, ale aktívne podporujme Dubčekovu líniu na konsolidáciu súčasnej ťažkej situácie.

B) Plénum Východoslovenského KV KSS zároveň schválilo tieto kádrové zmeny:

a) **vzalo na vedomie** zvolenie súdruha **RSDr. Jána Kosceľanského** do funkcie predsedu kontrolnej a revíznej komisie ÚV KSS a uvoľnilo ho z funkcie vedúceho tajomníka Vsl. KV KSS a člena predsedníctva Vsl. KV KSS.

V tejto súvislosti plénum Vsl. KV KSS vyslovilo poďakovanie za jeho doterajšiu prácu vo funkcii vedúceho tajomníka Vsl. KV KSS.

b) **zvolilo** do funkcie vedúceho tajomníka Vsl. KV KSS súdruha **doc. Ing. Jaroslava Hetteša, CSc.**, doterajšieho tajomníka Vsl. KV KSS pre poľnohospodárstvo.

c) **zvolilo** do funkcie tajomníka Vsl. KV KSS pre poľnohospodárstvo súdruha **Ing. Ľudovíta Bučina, CSc.**, doterajšieho vedúceho oddelenia poľnohospodárstva a výživy Vsl. KV KSS.

d) za člena **predsedníctva** Vsl. KV KSS zvolilo tajomníka Vsl. KV KSS pre ideologický úsek súdruha **doc. dr. Ladislava Otrasa, CSc.**

e) za člena **sekretariátu** Vsl. KV KSS schválilo tajomníka Vsl. KV KSS súdruha **Ing. Ľudovíta Bučina, CSc.**

Postrehy z Michalovského okresu

Oddanosť sa dokazuje činmi

Na hlavnom námestí okresného mesta Michalovce stojí veľký obraz A. Dubčeka a pred ním od stredy popoludnia váza s čerstvými karafiátmi a ružami v záhradke malých československých vlajočiek. Na kvety páli slnko, ale tie nezvädnú. Stále sem prichádzajú mladí ľudia, ženy, robotníci a do vázy nosia čerstvé kvety. Aj týmto činom vyjadrujú svoju oddanosť k tomuto veľkému synovi československej vlasti v najpohnutejších časoch našich dejín.

Život na uliciach ináč pulzuje skoro normálne, iba dvaja regulovčíci na križovatke stále pripomínajú ťažobu týchto dní. Ľud berie túto realitu na vedomie, ale so vztýčenými hlavami a odhodlaním. To vidno na každom kroku. Vo všetkých závodoch malých i veľkých robotníci plnia výrobné plány a zabezpečujú zásobovanie. Pracujúci okresu s triezvosťou a porozumením prijali prejav A. Dubčeka a v snahe čím skôr odstrániť spôsobené škody, pripojili sa k výzve závodu Vihorlat a Cesty Michalovce, aby odpracovali v sobotu 31. augusta dubčekovskú smenu. Svojím rozhodnutím v praxi dokumentujú podporu ÚV KSČS na čele s A. Dubčekom, prezidentovi L. Svobodovi, Černíkovej vláde a NZ na čele s J. Smrkovským.

Svoju oddanosť a postoj vernosti vyjadrili i československí vojaci michalovskej posádky. Veliteľ posádky včera dal k dispozícii okresnému národnému výboru dve autá a 40 mužov na normalizáciu sťaženej situácie v zásobovaní a desiatky vojakov sa dobrovoľne prihlásili na michalovskú transfúznu stanicu, aby darovali krv. Na OV KSS v Michalovciach prišlo do včerajška už 154 rezolúcií a stanovísk zo závodov, JRD, ŠM a organizácií k súčasnej situácii. Vo všetkých vyjadrujú dôveru súdruhom Dubčekovi a Svobodovi. Včera ustali presuny sovietskych vojsk cez mesto, prestala chodiť hliadka na obrnenom voze, neprelietávali helikoptéry a prúdové lietadlá. Modrá obloha bola preteplená jasom jesenného slnka a deti i študenti vychádzali z papiernictiev s novými aktovkami, zošitmi, lebo chcú zasadnúť do školských lavíc tak ako inokedy. A predsa, i keď zasadnú, ich dňavot bude stlmený tvrdou realitou, ktorá sa vôkol nás rozprestiera.

Podporujú závery mimoriadneho zjazdu KSS

XIV. zjazd KSČS zvolať ešte raz

Komunisti celoútvarovej organizácie pri KS ZNB Košice, zišli sa včera na všeplenárnej schôdzi a vypočuli informácie delegáta mimoriadneho zjazdu KSS súdruha Michala Komanického o priebehu a výsledkoch jeho rokovania v dňoch 28. 8. 1968 až 29. 8. 1968 v Bratislave.

V stanovisku, ktoré na tejto všeplenárke prijali, sa hovorí: Jednomysoľne podporujeme závery mimoriadneho zjazdu KSS, ktorý neuznáva ÚV KSČS zvolený na mimoriadnom XIV. zjazde KSČS. K tomuto stanovisku sme dospeli z toho dôvodu, že na mimoriadnom XIV. zjazde KSČS bola pritomná len nepatrná časť delegátov zo Slovenska. Na základe toho žiadamo, aby XIV. mimoriadny zjazd KSČS sa znovu zišiel za účasti všetkých zvolených delegátov a uskutočnil novú voľbu členov ÚV KSČS. Odporúčame brať do úvahy, aby boli zvolení komunisti, ktorí majú dôveru ľudu a sú za uskutočňovanie politiky KSČS nastúpenej po januárovom pléne pod vedením súdruha Dubčeka.

Zároveň vyslovujeme plnú podporu novozvolenému ÚV KSS, jeho Predsedníctvu pod vedením súdruha Gustáva Husáka. Tých jednotlivcov, ktorí by chceli narušiť jednotu KSČS, odsudzujeme. Sme si vedomí, že najmä teraz, v tejto zložitej situácii v našej vlasti, sa vyžaduje jednota Komunistickej strany Československa, jednota našich národov a všetkého ľudu.

Tak ako dosiaľ v tejto mimoriadnej situácii sme sa riadili našimi platnými zákonmi, rozkazom prezidenta republiky Ľudvíka Svobodu, výzvou Predsedníctva KSČS a hranného a bezpečnostného výboru NZ, i naďalej budeme sa riadiť týmito zásadami v našej každodennej práci v záujme nášho ľudu, socializmu a mieru.

Závery zjazdu do života

Košice (em) — Do vážnych základných organizácií KSS dostali prejavy súdruhov Svobodu, Dubčeka, Husáka, Černíka a Smrkovského priamo z krajského alebo okresných výborov strany. Prostredníctvom aktívu sa už v stredu a vo štvrtok zabezpečovali členské a verejné schôdze strany, na ktorých sú prijímané stanoviská k vystúpeniam vedúcich súdruhov z Dubčekovho vedenia strany a pre zabezpečenie normalizácie práce a života v duchu záverov zjazdu KSS.

V okrese MICHALOVCE je situácia konsolidovaná a normálne sa pracuje. Už vo štvrtok 31 závodov oznámilo nástup na sobotňajšiu Dubčekovu smenu.

Vo VRANOVSKOM okrese už v stredu v 14 obciach organizoval OV KSS porady predsedov stranických organizácií, JRD a MNV. Dohodli na nich postup pre konsolidáciu v obciach, závodoch a to najmä z hľadiska normálneho chodu výroby, zásobovania a dodržiavania pracovnej i občianskej disciplíny.

Plénum OV KSS v BARDEJOVE na svojom štvrtkovom zasadnutí prijalo opatrenia na normálny chod života a práce a tieto sa už realizujú.

Aj v ROŽŇAVSKOM okrese opatrenia stranických orgánov a organizácií viedli k normalizácii výroby. Podobne je to aj v ďalších okresoch Východoslovenského kraja. Problémy majú však niektoré závody, ktoré sú odkázané na dovoz surovín a polotovarov, pretože ich prísun nie je pravidelný. Obmedzenie mestskej a autobusovej dopravy vedie v niektorých podnikoch, kde sú nepretržité prevádzky, k ťažkostiam s obsadením nočných smien.

Strana třetí:

Otištěna Resoluce z mimořádného sjezdu KSS k současné situaci a tyto další články:

Žeby sa už život dostával do normálnych koľají? Foto: VN — R. BERENHAUT

ZÁSOBOVANIE JE ZABEZPEČENÉ

Situácia v obchodoch je skonsolidovaná — Pochvala patrí pekárom — Všetkých základných potravín je nadostač

Košice — V posledných dňoch došlo k panickým nákupom potravín a iných druhov tovaru. Ako nás informovali na KNV — odbore obchodu, sú akékoľvek obavy z nedostatočného zásobovania úplne zbytočné.

Situácia v našich obchodoch sa normalizuje. Najnázornejším príkladom je pokles nákupu chleba. Ak v kritických dňoch stúpol dopyt až o 60 percent, včera už klesol na normál. Napríklad vo Svite sa už auté vracali z obchodov späť do pekární aj s chlebom. V súčasnosti sú vytvorené dostatočné zásoby, takže sa netreba obávať ani prípadných výpadov vo výrobe. Vedenie Vsl. pekární a cukrární má situáciu pevne v rukách.

Treba vysloviť pochvalu všetkým pracovníkom pekární a cukrární za ich statočnú prácu. Podobne aj ostatným pracujúcim obchodu. Apelujeme však na našich železničiarov, aby čo najviac pomáhli s prísunom tovarov a surovín.

Do nášho kraja už prišli aj ďalšie zásielky múky. V niektorých okresoch už mohli zrušiť obmedzenia v jej predaji. Vo všetkých mlynoch je trojsmenná prevádzka a výrobu započali ďalšie mlyny v Bardejove a Trebišove. Pracujú tiež malé mlyny na dedinách.

V Solivare, v Prešove už všetky dodávky pre ostatných odberateľov splnili a v nadpláne vyrábajú pre náš kraj. Do výroby zapojili i vyradenú panvovú prevádzku.

Ostatné kraje nám pomohli tukmi, ktorých je v súčasnosti dostatok. Zo stredného Slovenska je už v kraji 8 vagónov masti. Prišli tiež štyri vagóny jedlého oleja a ďalšie štyri sú už na ceste. Pracovníci obchodu ich najneskôr do štvrtka dopravia do obchodov.

Cukru, mäsa, mlieka, hydiny, rýb je tiež nadostač. Prednostne sa zabezpečuje zásobovanie školských jedální.

V ostatných tovaroch sa situácia normalizuje do polovice budúceho týždňa. V kraji sa vypredalo 0,5 kg mydla i pracích prostriedkov na osobu. Zásoby ešte sú a Palma Bratislava prísuva postupne ďalšie dodávky. Ostatných tovarov je úplný dostatok, až na rádioprijímače, ktoré boli vykúpené. Situácia sa konsoliduje i v službách. Ak ešte pred dvoma dňami nemali čistiarne čo robiť, dnes sú už plné šatstvom na vyčistenie.

V súčasnosti je zamedzený akýkoľvek predaj na pôžičky a na úvery socialistickým organizáciám. Podľa ďalšieho vytvárania normatívnych zásob budú postupne zrušené všetky obmedzenia.

SVIEČKY

Azda najkrajší pohľad na Košice je z kopca od Košickej Novej Vsi a nad Opátskym. Zvlášť večer.

Ozaj, vo štvrtok večer mali sa byť na týchto miestach a miečky sa dívať na tisíce okien, v ktorých svietili sviečky. More plamienkov zapálené jednotným tlpom obyvateľov. More plné dojímavých pohnutí a zamyslení.

Keď udrelo dvadsiata, sviečky sa rozžiarili ako na povel. Aj na balkónoch výškových budov. Pripadali nám ako svietiace girlandy, ako horiace srdcia statočných, nepokorených, nezlomených...

Kto vlastne nariadil rozžať tieto sviečky? Nepýtali sa na to aj sovietski soldáti?

Rozkaz nevydal nikto. Ľudia sami pochopili. Pred dvadsaťštyri rokmi začalo sa u nás Slovenské národné povstanie.

Nebolo domu, nebolo azda rodiny, kto by sa nebol zapojil do tejto sviečkohry. Len vtedy sme sa zhrozili, keď do večerného ticha začalo zaznievať dávkovanú puk, puk, puk... Akoby zo samopalov. To nerozumné detváky hádzali do malých vatier patróny či kapsle. Alebo ich kládli na koľajnice a keď prešla električka, robila puk, puk, puk...

Pritom si tí chlapci iste neuvedomili, že môžu vyvolať provokáciu, že môžu zažať plameň čohosi nedozerného...

Je po sviečkohre, ale rodičia, spoluobčania, neberte to na ľahkú váhu. Uplatnite voči svojim deťom prísnosť a plnú autoritu. Dnes i zajtra. Veď hra s ohňom vašich synov a dcér by mohla byť viac ako nebezpečná.

Turisti sa vracajú

V pohnutých časoch, keď vojská Varšavského paktu vnikli na naše územie, bolo 40 pracovníkov Vsl. KNV aj so svojimi rodinnými príslušníkmi na zájazde po Taliansku. V ten osudný deň 21. augusta výprava jedálnych a lôžkových vozňov ČSD prišla do Benátok. Ani jeden z účastníkov nechcel veriť, že došlo k vojenskému zásahu proti našej republike práve zo strany našich spojencov vo Varšavskom pakte. Keď sa v Ríme pýtali na našom veľvyslanectve, čo sa u nás doma stalo, nevedeli im nič konkrétneho povedať. Najviac sa toho dozvedeli z tranzistorov, keď sa im podarilo zachytiť hlas legálnych československých vysielačov stanice.

I keď krásy Talianska sú lákavé a príťažlivé, každého z vlakovej výpravy ťahalo len domov. Vo Viedni informácií bolo už viac. Vierohodných aj poplašných. Až sa naši stretli s jednou Češkou, ktorá cestovala do Portugalska, a tá im pravdivo vyličila, aká je situácia na hraniciach, a že vlakom sa dá vždy u nás cestovať. Prechod cez rakúsko-československú hranicu pri Bratislave bol naozaj hladký a tak sa aj naši Košičania šťastlivo dostali domov.

Podľa rozprávania Kataríny Šlofovej

Vo výrobe najviac škôd

Košice — Podarilo sa nám získať ďalšie predbežné údaje o škodách v našom kraji, ktoré vznikli v dňoch 21. až 27. augusta.

Straty v dôsledku výpadov výroby v závodoch predstavujú v našom kraji 80 až 100 miliónov korún. Najväčšie straty sú vo VSŽ — 5000 ton ocele, Chemosvite vo Svite, Vagónke Tatra v Poprade a vo Vihorlate Snina. Škody v stavebníctve predstavujú 100 až 150 miliónov v dôsledku plnenia plánu na 30 až 80 percent. Najviac sú postihnuté Chemkostav Humenné a Pozemné stavby Prešov.

Škody na cestách predstavujú 98 miliónov, v poľnohospodárstve 7 miliónov a na spojoch 5 miliónov korún. Územne vznikli najväčšie škody v Košiciach a v oboch košických okresoch, okolo 31 miliónov korún. Ďalej nasleduje Rožňava — 21 miliónov, Poprad, Prešov atď. Zatiaľ sú to ešte len nepresné odhady. Nemožno ešte vyčísliť ani nepriame škody.

Dubník zatiaľ nečinný

Už jedenásty deň nepracuje televízne štúdio na východnom Slovensku. Celý náš kraj je bez signálu a bez programu. Mlčí napriek želaniam divákov, napriek snahám celého redakčného kolektívu pomôcť svojim divákom v týchto rušných dňoch. Všetky želania zamierajú. Televízny vysielač Dubník totiž nie je schopný prenášať ďalej ani obraz ani zvuk. Cudzie vojská ho znemožnili hneď v prvý deň ich neželateľného pobytu na našom území. Vysielač dostal dvanásť rán zo samopalu. Neušetrili ani kontrolné pracovisko, monitory. Hádam dodnes vytvárajú trúchlivý obraz prevrátené skrine a rozsypané zásuvky. Podľa cudzích vojsk boli totiž na Dubníku ukryté dva guľomety. Avšak podľa veliteľa závodnej stráže mali na Dubníku — ako na veľmi dôležitom objekte v lese — dva samopaly a štyri pištole. Tie boli pri drastickej akcii na vysielacie zariadenie už v rukách sovietskych vojakov. Až potom, keď objekt bol prázdny, bez jediného domorodého človeka, pokrstili bezbranné zariadenie.

Ťažko veru logicky odôvodniť takýto počin. Ale stalo sa. A diváci daromne očakávajú živé obrazovky. Podľa odbornej komisie Škoda na vysielači sa po predbežnom odhade pohybuje okolo dvoch miliónov korún. Zostalo totiž nepoškodené iba VKV zariadenie zvané „Vesna". Ak všetko pôjde nerušene, opravy potrvajú najmenej mesiac. Niet teda nádeje, skrátnuť gombík skôr než po tridsiatich dňoch. Márne čakanie, zbytočné škody. Čo si však počneme. Ťažko niekoho presvedčiť, že elektromagnetické vlny nestrieľajú.

Aj medzi sovietskymi dôstojníkmi sa ozvali hlasy odsudzujúce nepremyslený čin spáchaný na Dubníku. Fakt, že ako prvé vpochodovali vojská s menej triezvym úsudkom, posudzujú mnohí, aj nie naši občania, ako taktickú chybu. Vraj títo majú záujem na skorom vysielaní a pokúsia sa vzniknuté škody nahradiť. Nepovažujeme to za oficiálne vyjadrenie. Môže mať síce k nemu veľmi blízko, rovnako to však môže byť iba subjektívne stanovisko.

Fakt však zostáva faktom: vysielať sa zatiaľ nebude.

Súhlasia so závermi zjazdu

Humenné (jhr) — V Snine, Medzilaborciach, Košikovciach a niektorých ďalších obvodoch boli včera aktívy členov výborov stranických organizácií zo závodov a dedín Humenského okresu. Delegáti mimoriadneho zjazdu KSS na nich informovali o priebehu rokovania a o nezbytných opatreniach v stranickej práci v týchto dňoch. Na aktívoch prijali jednomyseľné stanoviská k výsledkom rokovania mimoriadneho zjazdu KSS, ktoré plne podporujú a sľubujú urobiť všetko pre dôslednú realizáciu jeho uznesení.

Požiarnikom do pozornosti

Okresný výbor Československého zväzu požiarnej ochrany v Košiciach vyzval všetky miestne jednoty ČSZPO, okrskových veliteľov i funkcionárov, aby v tomto mimoriadne nepriaznivom období zachovali rozvahu a kľud, zvýšili svoju aktivitu na úseku protipožiarnej preventívnej ochrany, robili pravidelné domové prehliadky v obytných aj poľnohospodárskych objektoch.

S. ISKRA

Strana čtvrtá:

Kromě sportovního zpravodajství a Malého oznamovatele ještě tyto články:

→

BESEDNICA

Som kolaborant?

Prišlo to na nás znenazdajky ako blesk z jasného neba. Z ničoho nič, jednej pokojnej augustovej noci, keď sa nám možno snívalo o tom, ako si to u nás po všetkých tých oficiálnych udalostiach, ktoré už, už boli na dosah ruky (zjazd ÚV KSS, zjazd ÚV KSČS, federatívne usporiadanie republiky atď.), usporiadame život v intenciách veľkého pojahúrového víťazstva rozumu nad prehnitou byrokraciou. Prišlo to na nás po tom, keď január bol už u nás aj istou realitou. Starci sa tešili zo skromne sice, ale predsa len zvýšenej penzie, budúce mamičky čakali s nádejou na predĺženie materskej dovolenky. Poľnohospodári už začínali „vychutnávať" prvé priaznivé dôsledky ich spoločenského uznania. Novinári napĺňali skutkami jednu veľkú výsadu pravej demokracie, slobodu tlače. Vehementne sme sa pustili aj do naprávania krívd minulosti. Slovom — všetkých nás napĺňala nádej, že dianie v našej republike bude napredovať v intenciách pojanuárového akčného programu, ktorého podstatou malo byť budovanie demokratického socializmu. Úprimne povediac, tento nový progresívny prúd v našom spoločenskom dianí sme z celého srdca — tak komunisti ako aj nestraníci — plne podporovali, úprimne sme mu z celého srdca fandili.

Po zahrmení kdesi v Poloninských Karpatoch (vlastne bolo to len echo mohutnejšieho zahrmenia oveľa ďalej na východe) razom sa začíname z tohoto príjemného snenia jeden po druhom prebúdzať. To, čo ešte pred niekoľkými pár hymi dňami bolo pre mnohých vzpruhou k čínorodej práci, k bezmedznému snenitu o lepšom živote na princípoch elementárnych demokratických výsad civilizovaných národov sa v nás razom začalo búrať. Objektívna životná realita, ktorá sa do nášho vedomia nutne zahniezdila, či sa nám to páči alebo nie, stavia pred človeka otázku — čo a ako ďalej?

Súdny človek si na tú odpovie: Budem sa správať i konať tak, ako mi to kážu tí, ktorým sme všetci ľudia dobrej vôle a zdravého rozumu v týchto dňoch tak jednoznačne verili. Ako mi to kážu súdruhovia Dubček, Svoboda, Černík a Smrkovský. Pretože inej cesty okrem tej, ktorú nám títo súdruhovia stačili po návrate z Moskvy už aj v hrubých rysoch načrtnúť, za danej reality ani niet.

A tak za seba skromne vyhlasujem, že budem disciplinovaným občanom našej vlasti, že budem konať tak, aby som týmto našim vedúcim predstaviteľom, ktorých si nadovšetko vážim, nedrásal ich už aj tak vybičované nervy. Budem sa snažiť vystríhať každého takého počinu, ktorý by mohol, čo hneď ako nepatrne prispieť k tomu, aby títo naši všetkými ľuďmi uznávaní, múdri a prezieraví politici mali ísť znovu na veľmi nepríjemný „koberec".

Som teda za Dubčeka, Svobodu, Černíka a Smrkovského. A keďže som ich úprimným privržencom, stotožňujem sa aj s ich najnovším hodnotením našej vnútornej vážnej situácie a jedine v ich uvážlivých návrhoch vidím aj (vzhľadom na danú realitu) najkratšiu cestu z jej vybŕdnutia.

A tak mi teda otvorene a úprimne povedzte: Zaslúžim si za toto svoje vyznanie epiteton — kolaborant?

M. PALCÁR

Prácou podporiť Dubčeka

Rožňava (jg) — Včera bol v Rožňave aktív funkcionárov strany, na ktorom prehovoril delegát zjazdu KSS dr. Michal Oravec o záveroch zjazdu a vedúci tajomník Alexander Molnár o záveroch pléna ÚV KSS v Košiciach. Po vypočutí informácií prítomní pochopili našu súčasnú situáciu a nutnosť okamžitej normalizácie pomerov v krajine. Zvlášť pekne vystúpil komunista Ján Červoňák, ktorý povedal, že keď Gomor doposiaľ pevne stál za súdruhom Dubčekom, tak ho aní teraz nesmie sklamať, ale prácou podporiť jeho úsilie o obnovenie poriadku v krajine. To ale neznamená, že sa má vybočiť z cesty, nastúpenej v januári alebo zradiť naše ideály.

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

NEDEĽA 1. septembra 1968 ● Čís. 210 ● Roč. XVII. ● 40 hal.

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY č. 210 – 1. SEPTEMBRA 1968

Výňatky ze čtyřstránkového vydání obvyklého novinového formátu.

Strana 1

VÝZVA

všetkým obyvateľom krajského sídla

„Dohodli sme, že vojská z obcí a miest sa okamžite premiestnia do vyhradených priestorov. To je však spojené s tým, nakoľko budú naše vlastné československé orgány schopné v jednotlivých mestách zabezpečovať poriadok a normálny život." Alexander DUBČEK

Občania a občianky!

Súčasná situácia vyžaduje od štátnych a spoločenských orgánov zabezpečiť úplný poriadok, občiansku disciplínu a normálny chod života ako prvoradého predpokladu urýchleného odchodu cudzích vojsk z nášho mesta.

V záujme toho rada mestského národného výboru v spolupráci s ostatnými štátnymi a spoločenskými organizáciami v okrese prevzala záruky za udržanie poriadku, ktorý môžeme zabezpečiť jedine za vašej aktívnej spolupráce a pomoci.

Postavte sa spolu s nami proti všetkému, čo stojí tomuto úsiliu v ceste. Pomôžte nám zabrániť provokáciám, zastavte rozširovanie, vylepovanie a maľovanie nevhodných, provokačných a kultúrnej úrovni nášho ľudu nedôstojných prejavov, nápisov a hesiel.

Vyzývame všetkých majiteľov, správcov a užívateľov domov a objektov, aby

okamžite

odstránili všetky provokačné prejavy, nápisy, heslá a plagáty.

Žiadame všetkých riaditeľov a vedúcich podnikov, závodov, ústavov, organizácií, škôl a úradov, aby v obvode svojej pôsobnosti zabezpečili dôsledné splnenie tejto výzvy a nedovolili nikomu pokračovať v neuvážených provokačných akciách.

Poriadok a čistotu v meste, disciplínu občanov, ako prejavom vašej vyspelosti a dôkazom, že sme schopní svoje mesto spravovať sami.

Veríme, že vo vlastnom záujme nás pochopíte a pri plnení tejto výzvy nám účinne všetci pomôžete.

Mestský národný výbor,
Mestský výbor SNF
a Mestská odborová rada

MV KSS v Košiciach zabezpečuje uznesenie zjazdu KSS

Urýchlene normalizovať život

Ďakujeme pracujúcim a mládeži – Ide nám o úplný poriadok v meste – Delegáti zjazdov do stranických organizácií – Plná dôvera Dubčekovmu vedeniu

1. vyslovuje poďakovanie stranickým organizáciám, aktívu MV KSS, mládeži, všetkým pracujúcim a predovšetkým pracovníkom na úseku dopravy, spojov, potravinárskeho priemyslu, energetiky, zdravotníctva, ktorí počas týchto dní prispeli k zvládnutiu vzniklej situácie;

2. berie na vedomie informáciu o priebehu mimoriadneho zjazdu KSS a súhlasí s uzneseniami zjazdu a jeho závermi;

3. ukladá komunistom v štátnych orgánoch, verejnej bezpečnosti, riaditeľom podnikov a závodov urýchlene normalizovať život v obchode, doprave, zásobovaní, vo výrobe a v plnom zavedení poriadku v meste tak, aby sme nezavdávali dôvod pre prítomnosť sovietskych vojsk;

4. ukladá predsedníctvu MV KSS – prehodnotiť postoj a prácu členov orgánu, delegátov zjazdu KSČS a KSS, aktívu a pracovníkov aparátu od dňa 21. augusta 1968. O záveroch informovať plénum MV KSS;

5. ukladá predsedníctvu MV KSS i komunistom v orgánoch štátnej správy, aby boli robené všetky možné opatrenia prostredníctvom stranických orgánov i inými spôsobmi k tomu, aby začali normálne fungovať postupne spoje, televízia, rozhlas a iné prostriedky masového pôsobenia;

6. delegovať členov a kandidátov pléna MV KSS, delegátov mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS i zjazdu KSS do základných organizácií strany na členské a verejné schôdze za tým účelom, aby oboznamovali pracujúcich so závermi mimoriadneho zjazdu KSS;

7. vyslovuje plnú dôveru súdruhom Dubčekovi, Smrkovskému, Černíkovi, Svobodovi a Husákovi a plne ich podporuje v ich práci.

Plénum MV KSS v Košiciach

Stotožňujeme sa so závermi zjazdu KSS

Prešov — Včera sa konal v Prešove aktív komunistov — volených funkcionárov štábu a útvarov zväzku a zariadení dislokovaných vo Východoslovenskom kraji.

Prítomní si vypočuli informáciu z porady u ministra národnej obrany, ktorej sa zúčastnil i prezident republiky L. Svoboda a predseda vlády O. Černík. Účastníci prešovského aktívu prijali stanovisko, v ktorom sa okrem iného hovorí:

Napriek trpkosti a sklamaniu, ktoré všetci pociťujeme nad výsledkami moskovských rokovaní a prijatou deklaráciou, plne sa stotožňujeme za našich ústavných predstaviteľov, súdruhov Svobodu, Dubčeka, Černíka, Smrkovského a Husáka a sme presvedčení, že v danej situácii sa rozhodli múdro a štátnicky. Vysoko oceňujeme veľkú úsilie a snahu nájsť prijateľné východisko z danej — nám nepriaznivej politickej reality — do ktorej sa naše národy dostali nie vlastnou vinou. Ako príslušníci armády cítime nutnosť urýchlenej konsolidácie pomerov v našej krajine ako základného predpokladu k úspešnej realizácii progresívnej politiky našej strany.

Sme rozhodnutí a pripravení dôsledne plniť všetky rozkazy prezidenta L. Svobodu a veliteľa našej armády a všetky úlohy spojené s bojovou a politickou prípravou vojsk. Základným a prvým predpokladom preto je odchod cudzích vojsk z našich vojenských objektov, cvičísk a letísk, nevyhnutných pre plnenie našich úloh.

Všetci príslušníci aktívu plne podporujú stanovisko zjazdu KSS konaného v dňoch 26.—29. augusta 1968.

Pripájame sa k požiadavke komunistov — vrútockých železničiarov a ďalších organizácií závodov udeliť za statočný postoj súdruhom Svobodovi, Dubčekovi, Černíkovi, Smrkovskému a Husákovi najvyššie štátne vyznamenanie, čestný titul Hrdinu Československej socialistickej republiky.

Život na betónke smerom k oceľovému kombinátu pulzuje celkom normálne. Autá si tu ľúčia stovku, ba i stodvadsiatkou. Na letisku „diaľničke" sú na vyššiu rýchlosť trénujú i šoféri zelenáči, lebo je vo výbornom stave a je jednosmerná. Nijaké cudzie vojská sme na nej nezazreli. Iba dve stopárky nás zastavili. Vracali sa z Dubčekovej smeny. Robia na studenej valcovni VSŽ.

Dubčekove smeny... Koľko ich ešte bude treba, aby sme vyrovnali skĺz zaprítčnený posledným pohnutým udalosťami. Veď život sa potrebuje vrátiť do normálnych kolají.

Keď komíny fajčia, znamená to, že sa pracuje.

Dlenčatá nám neciahnili. Dubčekovu smenu po VSŽ odpracujú všetky prenádzky po častiach.

Šaca je mestečko, ktoré neodlučne patrí k železiarňam. Je stále ešte vo výstavbe a deň čo deň mení svoju tvár. Hneď na začiatku mestečka vyrástlo šesť blokov do výšky šesť podlaží. Do troch sa už nasťahovali učni VSŽ.

Videli sme, ako posledné dva bloky dokončovali stavební kočkolských Pozemných stavieb. I oni dodržali slovo Dubčekovi.

Celkove Šaca pôsobí úhľadne, ba až slávnostne. Ani jej nechýba tvár dneška: štátne zástavy spustené na pol žrde, nápisy v azbuke a drobné portréty súdruhov Dubčeka a Svobodu v oknách a vo výkladoch.

Na významných staveniskách, ktorých je v Šaci niekoľko, bolo to s tou Dubčekovou smenou predsa len rôznorodé. Kým na stavbe materskej školy sa pracujúci Pozemných stavieb činili na stavbe 23-triednej ZDŠ Hutné stavby sviatkovali, ako vo voľnú sobotu. Potom nie div, že termín ukončenia školy musali odsunúť z 30. augusta na koniec tohto roku.

ŽIVOT IDE ĎALEJ

Najimpozantnejším a najkrajším objektom je v Šaci novostavba nemocnice z betónu, skla a hliníka. Tu sme sa stretli len so ženami zo Sadovníckeho a záhradníckeho podniku v Košiciach, ktoré pracujú pri úprave terénu. Cien zdvodnej stráže si však spomenul, že sú tam ešte nejakí montéri od vzduchotechniky.

Dvaja montéri práve dostatovali. Ich prvé bolo to, že vraj im ešte neurobili prípojku pary i prívod studenej a teplej vody. Sú vraj z toho nervózni, lebo od toho sú závislé aj individuálne a komplexné skúšky celej vzduchotechniky. Je to vraj vec Stavomontáží Hutných stavieb v Košiciach. Kým Stavomontáže prefahujú svoje práce a nevedia sa vyporiadať so sklzom, montéri vzduchotechniky sú ďaleko v predstihu. Strašia ich prerušenie práce. Škoda, že Stavomontáže Hutných stavieb nedohánajú zameškané práce v túto sobotu, keď celý národ nastúpil do Dubčekovej smeny!

Kancelárie MNV i JRD majú v Šaci umiestnené v jednej budove. Družstevný ekonóm sa nám pochválil, že na tohtoročnú šatvu už pomaly zabudli. Za to nie na bohatú tohtoročnú úrodu. Obilniny im vraj sypali priemerne po 33 metrických centov z každého hektára. Šacanský chotár však ani včera nebol ostrotený. Štyri kolesové a dva pásové traktory orali pod oziminy. To aby aj budúca úroda sa vydarila aspoň tak, ako tá tohtoročná. A veru bude nám na tom záležať ešte viac ako tohto roku. Veď neplánovaným náštevom nám do republiky pribudlo v týchto dňoch 600 tisíc duší...

Aj funkcionári MNV si včera v Dubčekovej smene „zamakali". Na spoločnú cestu životom vypravili včera dve šťastné dvojice. Cudia v Šaci sa teda i v týchto pre naše národy pohnutých chvíľach zapodievajú intímnymi starosťami.

To je tiež dôkaz, že život sa nezastavil, že život pulzuje ďalej...

Zo zápisníka delegátky

mimoriadneho zjazdu Komunistickej strany Slovenska

Ako žiť v súčasnej realite?

To je otázka, ktorú si dnes kladú obidva naše národy, všetci občania, pracujúci našej vlasti, komunisti, ľudia, ktorí majú radi svoju vlasť a ktorí boli a sú odhodlaní budovať demokratický socializmus, na základe akčného programu ÚV KSČS.

S touto vyslovenou i nevyslovenou otázkou sa schádzali koncom minulého a začiatkom tohto týždňa do Bratislavy aj delegáti na mimoriadny zjazd KSS. Všetci do jedného boli odhodlaní urobiť všetko pre pokračovanie pojanúrovej politiky. Podporovali ich v tom nielen komunisti, ale aj nestraníci. Národ preukázal hlboká morálne kvality a prejavil jednomyseľne stanovisko nevzdať sa v januári nastúpenej cesty.

Takáto atmosféra vládla v nevelkej zasadačke Závodov J. Dimitrova v Bratislave, kde sa uskutočnili prvé dve zasadnutia mimoriadneho zjazdu KSS. Zo známych dôvodov sa prvé nočné i druhé dopoludňajšie rokovanie konalo polotajne. Keď členovia pracovného predsedníctva obsadili svoje miesta, i muchu by bolo počuť lietať. Samozrejme, najskôr zaznel burácajúci potlesk. Ten sa opakoval, keď trochu neskoršie si za predsednícky stôl zasadol aj národný umelec Laco Novomeský. Bola to výborná atmosféra, taká, ktorá hovorila o tom, že ľudia sú odhodlaní na všetko, len aby zachránili česť národa.

V tom čase, už boli naši predstavitelia, ktorí sa zúčastnili porady v Moskve vo vlasti. Predsedajúci profesor Viktor Pavlendo navrhol zjazdu, aby sa riešenie programových otázok odložilo na popoludnie, kedy k nám zavítajú súdruh Dubček alebo súdruh Husák. Delegáti súhlasili a rokovanie pokračovalo voľbou zjazdových komisií. Keď súdruh Anton Ťažký, člen pracovného predsedníctva, navrhol, aby zjazd odoslal zo svojho rokovania pozdrav súdruhovi Dubčekovi a ostatným našim predstaviteľom, ktorí sa vrátili z Moskvy, do búrlivého potlesku sa miešali hlasy — áno, ale najskôr vymenovať, ktorí sú to tí naši. A súdruh Ťažký vymenoval. Na prvom ročnom zasadnutí sú delegáti ako jeden postavili za závory 14. mimoriadneho zjazdu KSČS. Na druhom, ešte stále v Dimitrovke, sa ozvali hlasy, kto dal právo pracovníkom ÚV, kto zapríčinil, že nepripravili zjazd, že nemáme delegačky a iné, pričom navrhol poďakovať sa dimitrovákom za vynaložené úsilie a vytvorenie dobrého prostredia pre rokovanie.

Druhé pokračovanie zjazdu odložili na šestnástu hodinu popoludní v priestore zjazdovej haly v PKO. Tu sme už našli odpoveď

„My sme tvrdí na januári", hovoril súdruh Husák, „i Sovieti z neho vychádzali, hoci v ďalšom sa naše názory rozchádzali. Hlavou však múr neprerazíme. Všetci sme sa dohodli, že budeme pokračovať v pojanúrovom kurze, i keď v tlači, rozhlase a televízii si budeme musieť priškrtnúť slová. Áno, boli a sú v nás urazené národná city, ale napriek všetkému, — vysvetľoval súdruh Husák

Vrátili nám predstaviteľov a sľúbili, že spojenecké vojská budú odchádzať tak, ako sa u nás bude normalizovať situácia. Ako iste všetci viete, porada má pokračovať o štrnásť dní. Okrem toho, podľa dohody, z tých priestorov miest, kde bude kľud, budú stiahnuté, aby sa umožnil priebeh normálneho života spojenecké vojská, aby vôta.

— my, ako vedúca politická sila v tomto štáte musíme vyviesť ľudí z tejto situácie bez krviprelievania a v krátkom čase plne otvoriť priestor pre slobodný život." Práve o to nám všetkým ide a preto zatnime zuby a intenzívnou prácou pomáhajme strane, republike. Dobrodružnú cestu ako východisko vylučujeme, lebo by uškodila národom, zostáva nám teda cesta rozvahy, cesta trezvu, i keď zo zatatými zubami.

Svoje informácie z Moskvy a rozbor politickej situácie dokončil súdruh Husák až v štvrtom pokračovaní zjazdového rokovania, ktoré začalo v stredu dopoludnia a skončilo štvrtok ráno pred druhou hodinou. Zjazd zvolil nový Ústredný výbor KSS, tajomníkov, členov Predsedníctva

I sekretariátu, ktorých mená už poznáte. To podstatne ukludnilo rozbúrenú hladinu, pretože v tomto ústrednom výbore je záruka, že urobí všetko, aby nás vyviedol zo súčasnej tragickej reality, aby vrátil vývoj do normálnych kolají.

Je to ťažká a nie je to jednoduché, ale treba vydržať. Súdruh Husák zdôraznil v svojom prejave aj to, že vie, že sa ľahšie robí, keď sa prichádza s dobrými správami, ale ťažko, keď treba žiadať disciplínu a vidieť i slzy. Spomenul, že boli takí, čo chceli od toho odísť, ale zároveň zdôraznil, že to by bolo zbabelé nechať stranu v ťažkých chvíľach. Pripustil, že možno niektorí nevydržia a na ich adresu povedal: „Nech odpadne, čo je kolísavé, necharakterné, ale nech ostane to, čo je pevné v tejto strane a čo chce bojovať pre tento národ!" A keď vysvetľoval, že oproti prvým sa v ďalších dvoch pokračovaniach zjazdu situácia zvrtla, povedal, že je to len preto, že nastala kvalitatívna nová situácia, ktorá sa musela prejaviť aj v rokovaní, lebo sa žiada nový prístup a to nie je zrada, že sme včera cítili tak a dnes inak. „Treba rozmýšľať z hľadiska nových faktov, z hľadiska perspektívy, ktorá sa našej strane dáva!" Zjazd teda prijal toto stanovisko a prejavil tak plnú dôveru a podporu súdruhovi Dubčekovi. V tejto súvislosti mi prichodia na um slová jedného diskutujúceho, ktorý povedal: „Som delegát-vojak, ktorý rozkazy veliteľa, aby sme nekládli odpor, plnil so zatatými zubami". Ani nám nezostáva iné.

Zjazd sa skončil a ulice Bratislavy boli vo štvrtok takmer normálne. Tanky sa tiahli za mestom a ženičky predávali pestrofarebné astry, gladioly, ruže. Všimla som si však, že stále mali rovnako plné koše ruží. Ľudia stáli vo frontoch nie pred nimi, ale pred novinovými stánkami. Snáď to nepotrvá dlho a v našom živote nájdu znova svoje uplatnenie aj kvety. Obrazne i doslova. Bez toho by bolo človeku veľmi ťažko.

Mária DVULITOVÁ

Rozhovor s členom ÚV KSČS, ktorý poskytol „Pravde"

O poslednom pléne ÚV KSČS

O poslednom rokovaní pléna ÚV KSČS v Prahe počuť viacero rozporných názorov. Existujú rôzne dohady, nejasnosti a falošné správy. O informácie sme požiadali člena ÚV KSČS s. M. Paradu, ktorý sa tohto rokovania zúčastnil.

— Počuť hlasy, že plénum ÚV KSČS dňa 27. VIII. 1968 nebolo uznášaniaschopné. Je to pravda?

— Plénum začalo predpoludním a nakoľko sa ho nezúčastnila nadpolovičná väčšina členov Ústredného výboru zo Slovenska a najmä členovia predsedníctva, bolo toto plénum po pripomienkach vyhlásené za p r a c o v n ú poradu. Prítomným zároveň podali informácie členovia predsedníctva ÚV KSČS súdruhovia Šimon a Smrkovský, ktorí sa zúčastnili moskovského rokovania.

— Rozšírili sa chýry, vraj plénum resp. porada vyjadrila nedôveru záverom našej delegácie a teda aj Dubčekovskému vedeniu. Môžete sa k tomu vyjadriť?

— Takéto stanovisko pléna neexistuje a ani nebolo v návrhu uznesenia formulované. Naopak. Po prejave s. Dubčeka v rozhlase sme nielen my komunisti zo Slovenska, členovia pléna, ale aj viacerí súdruhovia z Čiech, niektorí aj so slzami v očiach vyjadrovali, že teraz sa musíme, vzhľadom na realitu konkrétnej situácie, plne postaviť za s. Dubčeka a ešte viac jeho koncepcii pomáhať.

— Podľa týchto hlásení, vraj na tomto pléne alebo porade, bolo povedané, v súvislosti s odovzdaním mandátu s. Dubčekovi, že je to neodôvodnené vyzdvihovanie jeho osobnosti a vraj mu bola vyjadrená aj takto nedôvera.

— Áno, odzneli takéto hlasy, ale l b a d y a l Preto sa účastníci porady rozhodli odovzdať mandát zjazdu, ktorý bol vyhlásený za permanentný. Pokladali sme to za jediný múdry postup. Pri tejto príležitosti chcem zdôrazniť, že prvá etapa tohto mimoriadneho XIV. sjazdu s p l n i l a svoju historickú úlohu a tým aj mimoriadne napomohla k oslobodeniu internovaných súdruhov. Preto, lebo zjazd ich zvolil do vedenia nového ÚV KSČS na čele so súdruhom Dubčekom.

— Nehuda sa niekto nezdávať, že takýto postup je hazardovaním s hlasmi voličov?

— Nie, naopak. Vychádzali sme zo situácie, ktorá vznikla po obsadení nášho územia a spôsobila aj mnohé tragédie. Preto hľadáme aj nové cesty a formy ďalšieho postupu. Preto tiež budeme aj musíme vyžadovať ďalšiu aktivitu členov, podporu navrhnutých súdruhov a najmä ich úzke spätie s členmi strany i nepartajnými pri riešení tejto zložitej situácie. Zároveň sme sa rozhodli, že členovia ÚV budú aktívne pracovať na príprave d r u h e j etapy zjazdu. Že pôjdu do organizácií a budú súčasnú situáciu vysvetľovať a členov strany i nepartajných získavať pre podporu politiky KSČS. Zastávam stanovisko, že z tohto existujúceho zla treba voliť to menšie.

— Koľko bolo na tomto rokovaní prítomných členov ÚV?

— Zo 144 členov 87 a neskoršie 96.

— A zo Slovenska?

— Žiaľ, menšia polovica.

— Prečo?

— Niektorí členovia sa totiž o svojom členstve dozvedeli až z tlače alebo rozhlasu a členovia KRK KSČS ani to nie. K tomu treba navyše pripomenúť, že terajšie zvolávanie pléna sa už uskutočnilo za relatívne zmenených podmienok, a preto jeho rokovanie bolo neregulárne.

— Na XIV. zjazde KSČS, ako je známe, sa zúčastnil len malý počet delegátov zo Slovenska. Z týchto aspektov bola voľba reprezentantov za Slovenska teda neregulárna. Čo na to poviete?

— Je to pravda. Nezdávam sa však, že za regulárnych podmienok, keď sa pripraví druhá etapa zjazdu, bude možno pristúpiť k demokratickej forme volieb aj v zastúpení členov ÚV zo Slovenska. Tým pravdu, nechcem povedať, ani si to nemyslím, žeby toto rokovanie nezvolilo naprostú väčšinu terajších členov do ÚV KSČS. Chcem však pripomenúť a zdôrazniť historickú úlohu tohto zjazdu, najmä v upevnení vlasteneckých síl okolo ÚV KSČS a s. Dubčeka v tomto ťažkom období.

— Ako sa dívate na terajšiu tiaživú a mimoriadne zložitú situáciu?

— Zastávam stanovisko, že treba s rozvahou a s rozumom postupovať, vidieť nefalšované celú realitu, nepodliehať vášňam aj citom, ktoré by mohli mať koniec koncov pre naše národy až katastrofálne následky. Naopak, treba vidieť, že chceme a musíme konsolidovať situáciu za podmienok, keď sú na našom území cudzie armády.

— Aké východiská vidíte vy osobne z tejto situácie?

— Iba jediné. Nazdávam sa, že treba pod vedením legálnych orgánov nastúpiť cestu, ktorá nám dáva zároveň aj reálnu perspektívu tvorivo realizovať akčný program, najlepšiu záruku pokračovať v demokratizačnom procese, ktorý sme nastúpili po januári a tak zabezpečovať naozaj ľudskú tvár socializmu, o ktorú sa usilujeme v našej ČSSR.

— Včera, v posledný deň rokovania zjazdu, sa samostatne zišli delegáti mimoriadneho XIV. zjazdu KSČS a vzdali sa mandátu členstva ÚV KSČS. Prečo?

— Rozhodli sme sa tak urobiť v záujme našej strany, nášho ľudu a jeho ideálov, ktoré vytýčila naša strana v januári. Vychádzali sme z terajšej naozaj mimoriadnej situácie, ako aj výzvy prvého tajomníka ÚV KSČS súdruha Dubčeka, ktorému plne, naozaj neformálne dôverujeme. Sám rád, že sme takéto stanovisko zaujali, lebo podobne postupoval aj mimoriadny zjazd KSS.

— Nevznikla v tejto súvislosti zo strany súdruhov z Čiech obava, že chcete vzhľadom na svoj postup oslabiť, alebo dokonca rozbiť jednotu ÚV KSČS a teda aj republiky?

— Úprimne poviem, že u niektorých takéto obavy boli, ale sme ich jednoznačne odmietli. Naopak, vyhlásili sme, že sme nielen za jednotu strany a nášho štátu, ale že ju budeme aj všestranne upevňovať. Chceme upevňovať jednotnú federatívnu republiku, rovnoprávnosť národov, lebo len tak môžeme dosiahnuť v najkratšom čase suverenitu našej ČSSR.

Horeli partizánske vatry

Gelnická dolina a revolučné Krompachy patria medzi tie naše miesta, kde nie sú cudzie vojská. Krompašskí a prakovskí robotníci až na prvé dni minulého týždňa pokračovali nerušene vo svojej každodennej práci. Iba členovia jednotiek ľudových milícií po po skončení riadnej smeny neodchádzajú do svojich domovov. Berú do rúk samopaly a strážia svoje závody.

Lenže i táto časť nášho kraja žije udalosťami posledného týždňa. Dedinky a mestečká sú „vyzdobené" heslami vernosti Dubčekovi, Svobodovi, Smrkovskému i Černíkovi a protestov proti násilnému obsadeniu našej republiky. Aby dezorientovali neviatych návštevníkov, ktorí predsa i cez túto časť kraja prechádzajú na obrnených autách, postrhávali občania názvy obcí a miest. Názvy dokonca nevidieť ani na železničných staniciach. Pritom tak ako všade, ľudia sú nedočkaví na správy o udalostiach v republike. Pokiaľ do Gelnickej doliny a Krompách nedochádzali noviny, závody vydávali vlastné letáky, v ktorých informovali svojich zamestnancov a občanov o najdôležitejších udalostiach.

V týchto ťažkých chvíľach si skutočne vzorne počínajú aj miestne národné výbory. Dbajú, aby v obchodoch podaktorí ľudia neskupovali všetky zásoby — hlavne múku, cukor a soľ. Týmto opatrením sa predišlo narušeniu plynulého zásobovania obyvateľov.

Výročie Slovenského národného povstania v tejto časti Spiša vo viacerých partizánskych obciach — v Slovinkách, Kojšove, Žakarovciach, Helcmanovciach a v ďalších dedinách si čestne pripomenuli. Vatry, ktoré horeli na kopcoch tejto doliny na počesť 24. výročia Slovenského národného povstania, boli symbolom, že ani tu nikto nechce žiť v porobe — pod hlavňami kanónov a guľometov.

(jmč)

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

Východoslovenské Vychodiny

ORGÁN VÝCHODOSLOVENSKÉHO KRAJSKÉHO VÝBORU KSS

Pondelok 2. septembra 1968 ● Mimoriadne vydanie ● 20 hal.

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY - 2. SEPTEMBRA 1968 - MIMORIADNE VYDANIE

Dvoustránkové vydání na jednom listu v obvyklém novinovém formátu.

Strana první:

Pod nadpisem : "Dôsledne plniť dohodnuté opatrenia, abyste mohli energicky žiadať postupný a napokon úplný odchod cudzích vojsk"

je otištěna zpráva ze zasedání pléna ÚV KSČS a Usnesení ÚV KSČS k závěrům Moskevského jednání.

Na druhé straně:

zpráva o zasedání pokračuje a je tam otištěno Usnesení o kádrových změnách ve vedoucích stranických orgánech ze zasedání 31.8. 1968 a nápis tohoto znění: "Súdruhovi Dubčekovi a Svobodovi pomôžme predovšetkým obetavou mierovou prácou".

PROLETÁRI VŠETKÝCH KRAJÍN, SPOJTE SA!

UTOROK 3. septembra 1968 ⊙ Čís. 211. ⊙ Ročník XVII. ⊙ 40 hal.

VÝCHODOSLOVENSKÉ NOVINY č. 211 – 3. SEPTEMBRA 1968

Výňatky ze čtyřstránkového vydání obvyklého novinového formátu.

Strana 1

Z UDALOSTÍ V NAŠOM KRAJI

Podľa doterajších poznatkov absolútna väčšina stranických organizácií vo Východoslovenskom kraji prijíma moskovské rokovania s pochopením ako jediné možné východisko v teraješej pre naše národy tragickej situácii.

Ako sme včera zistili, občania maďarskej národnosti v našom kraji sa chovajú v tejto vážnej situácii ako voľki vlastenci Československej socialistickej republiky. Vďaka vám, priatelia spoluobčania!

Zároveň v rezolúciách vyjadrujú sa presvedčenie, že naše legálne zvolené orgány za pomoci obyvateľstva urobia všetko, aby cudzie vojská naše územie opustili a aby sme upevňovali cestu nastúpenú po januári tohto roku.

Zo všetkých okresov sa množia hlasy, aby verejne prehovorili predovšetkým Vasil Biľak, Emil Rigo a ďalší. Najmä voči týmto súdruhom sa v kraji šíri nedôvera. V niektorých častiach okresu Bardejov a Stará Ľubovňa však zvolenie Vasila Biľaka za člena Predsedníctva ÚV KSČS prijímajú kladne.

Z jednotlivých okresov nášho kraja nie je hlásený doteraz výskyt epidemických onemocnení.

V sobotu minulý týždeň okolo 20. hod. dvaja sovietski vojaci v pohostinstve pri divadle v Košiciach, súc už podnapití, žiadali alkohol. Keď im bo odoprelí poskytnúť, uchýlili sa na ulici k streľbe do vzduchu.

V oblasti mesta Košíc, okrem výroby, vpád cudzích vojsk do piatku minulého týždňa zapríčinil škody okolo 14 miliónov Kčs.

Dementujeme . . .

V Michalovskom okrese niektorí ľudia rozšírili správy, akoby OV KSS všetky rezolúcie od pracujúcich zdržiaval na sekretariáte a nepošielal ich vyšším orgánom. Vsí. KV KSS zmocnil redakciu Východoslovenských novín túto správu dementovať ako nepravdivú a ohováračnú. Všetky rezolúcie z okresných výborov strany a stranických organizácií dostávajú vyššie orgány. Tak tomu bolo a je aj v prípade okresu Michalovce. Východoslovenské noviny z nich pravidelne citujú, avšak je ich také obrovské množstvo, že nie sme v stave nielen všetky odcitovať vo výťahu, ale ani uviesť zoznam všetkých ich autorov zo závodov, dedín, podnikov, inštitúcií a iných pracovísk.

Po návrate z krajiny sovietov

Niekedy sa ľudia nedohodnú

Pred niekoľkými dňami som sa vrátil z Moskvy. Vagón, v ktorom som cestoval, bol až na jedno oddelenie obsadený československými dovolenkármi, a tak sme sa nenudili. Nikto z našich turistov neveril, že doma je taká situácia, ako ju každodenne opisovala sovietska tlač. A to každého upokojovalo.

Možno som mal šťastie, že v Moskve som bol na pozvanie a tak som žil v ruskej rodine a stretával som sa s tými istými ľuďmi a ich priateľmi, ktorí o ČSSR vedeli dosť veľa a podľa toho sa k nám chovali. Stačí, myslím, povedať, že boli úprimní.

O obsadení ČSSR sme sa dozvedeli 21. augusta v skorých ranných hodinách. Bol to doslova šok, keď sme si prečítali ich tlač s odôvodnením, prečo sa tak stalo. Predchádzal tomu vraj ozbrojený útok na ÚV KSČS, že súdruhovia Dubček a Černík sú v domácom väzení pod strážami a skupina členov ÚV KSČS požiadala bratské krajiny o vzbrojenú pomoc proti kontrarevolúcii. To isté, čo písala tlač, niekoľkokrát denne tlmočili aj rozhlasové stanice. Celý deň sme sedeli doma, znova a znova listovali novinami a počúvali rozhlas. Večer sme išli na operu do Paláca zjazdov, z ktorej sme nemali takmer nič, lebo sme boli viac na chodbách ako v sále. Situácia doma nám nedala pokoj a každú chvíľu sme čakali Natáliu, ktorá odišla počúvať zahraničné rozhlasové stanice vysielajúce v ruštine, aby nám mohla povedať čo vysielajú o Československej socialistickej republike. Nedozvedeli sme sa takmer nič, až na to, že sme vedeli meno jedného z tých, ktorí podpísali pozvanie armád. Bolo to meno V. Biľaka. Vtedy som si tak po slovensky ulavil a nebyť Natálie, ktorá mi „rozkázala" mlčať, bol by pamätihodný Kremeľ a dav, ktorý nás zvieral, možno „počul" pomenovanie zvierat, ale aj niečo viac.

Ďalšie dni boli pre nás dňami utrpenia. Vedeli sme si približne predstaviť, čo sa u nás doma robí a v rozhovoroch sme to aj vyjadrili. Možno netaktne, raz večer v parku, ohlasujúc naše zásady sme doslova kričali, že Dubček, Černík, Smrkovský a ďalší nemôžu byť zradcami a až keď sa pri nás začali zastavovať ľudia, pobrali sme sa preč. Bola z toho dlhodobá tichá domácnosť, semtam slzy a zachmúrené pohľady. Dostali sme noviny, v ktorých sa hovorilo o streľbe spoza rohu na sovietskych vojakov, ktorí u nás v službe kontrarevolúcie zomierajú za socialistickú budúcnosť ČSSR, o zapálených tankoch, zastrelených ruských novinároch, o ilegálnych rozhlasových staniciach, ktoré „ohlupujú československý národ", o provokačných letákoch a nápisoch vyzývajúcich k vraždám i o tom, že vojaci majú prísny zákaz streľbu opätovať. Čítali sme o „guľometnej streľbe

(Pokračovanie na 2. strane.)

Niekedy sa ľudia nedohodnú

(Dokončenie z 1. strany.)

kontrarevolucionárov" zo striech domov v Prahe i v okien Slovenskej národnej rady v Bratislave, čítali sme o tom, že na Slovensku je pokoj, ľudia pracujú na poliach a v závodoch a nezodpovedné živly z radov novinárov využívajú ľud k útrapám a k sabotážam. Ľútostivé sme celú stranu listov z ČSSR v ich Pravde, medzi nimi i dva listy z Košíc.

Ale mali sme tam aj úprimných priateľov. Stará členka strany Márta Vasiljevna si sama kládla otázku, prečo vlastne cudzie armády vstúpili na naše územie. A tak človek mohol rozlišovať medzi oficiálnou politikou a zdravým úsudkom obyčajných ľudí, s ktorými sa stretol. A počul som toho veľa: o géniovi, ktorý nechá ísť veľkú krajinu bez chleba, o vojne vo Vietname, o názoroch ľudí na politiku ZSSR. Voľačo napríklad prirovnal ich životnú úroveň k úrovni, ktorá bola u nás ešte za bývalej ČSR: jediné, čo máme dobré a za čo sa nemusíme vo svete hanbiť, je Piatnického súbor, rakety a balet." Sú to slová obyčajného robotníka!

JÁN MYJAVSKÝ

Byrokrati

— Prosím, môžem si odpľuvnúť?

— Nemôžem vysloviť svoj súhlas, lebo na to nemám „povolenie"... Vlastne, nemám „povolenie" ani na to, aby som vám prezradil, že nemám povolenie vysloviť svoj súhlas či nesúhlas... Mariškul Čo to táram. Ale som mohol prezradiť, že nemám „súhlas či nesúhlas? Veď ma k tomu nikto neoprávnil...

— Nehnevajte sa, ja som si už odpľul.

— Ticho, človeče! Nevravte o tom nikomu. Ani mne... A ešte si odpľuvli potichu!

— Nemôžem vám to prezradiť. Ešte som na to nedostal súhlas...

(šk)

Ten tranzistor

V nedeľu som dlho otáčal hľadáčikom na svojom tranzistorovom prijímači, než som zachytil slovenské slovo. Vysielala stanica, ktorá má zvučku jednej veľmi známej piesne.

Zachytil som čítanie „Zvestí". Vraj vo Vojanoch istá staršia žena darovala sovietskym vojakom pecen čierneho chleba. No, len čo sa to dozvedel istý občan, pohrozil jej, že až sa to dá všetko do poriadku, že ju obesia. No žena nedala nič na hrozby. Za jej podarúnok sa jej sovietski vojaci odmenili. Naukladali jej do koša slaninu, biely chlieb, syr i keď na to nebola odkázaná, lebo podľa jej slov...

Ďalej, v tom momente tranzistor zachrapčal, hlas sa stratil. Nič mi nezostalo, len konštatovať, že mám asi slabé batérky.

(šk)

Deň siedmy zaznamenal záblesk optimizmu

Michalianska železničná stanica bola i v ten večer miestom dostavníčka tých, ktorí už roky cestujú na najvýchodnejšie pracovisko v ZSSR. Bol to návštevný večer — siedmy deň pobytu cudzích vojsk u nás sa pomaly končil. Po stenách čítam heslá a nápisy na podporu Dubčeka, Svobodu, Černíka a iné. Naši sa vrátili z Moskvy... Rozhlas nefunguje. A ľudia vášnivo diskutujú. Jedni o tom, že sme nepochodili a trápna situácia trvá. Iní vravia o našom morálnom víťazstve. Nik ešte nevedel všetko presne. Komuniké o porade v Moskve ešte nevydali. Prehovoril už prezident Ludvík Svoboda a ľudia z tranzistorov počúvali Dubčeka. Hovoril k národu. Hovoril pomaly a zdá sa, akoby plakal, — komentuje majiteľ tranzistora u pri ňom hlúčok zvedavcov. — Zvíťazili sme i tak. — hovorí jeden. — Mocní tohto sveta vždy gniavili malé národy, — dodáva iný. Ale celý svet je s nami. — Nepokoria nás, dodáva ďalší. Dubček a celá naša delegácia v Moskve sa statočne držala.

Využívam moment pred odchodom vlaku do Čiernej nad Tisou a hovorím so služobukonajúcim výpravcom, čo on na to.

„Nastalo čiastočné uvoľnenie a ako vlastenec verím, že naši urobili, čo bolo v ich možnostiach. Museli prijať určité podmienky. Som presvedčený, že situácia sa bude postupne normalizovať. Len keby sa ten odchod cudzích vojsk urýchlil... Ale to bude závisieť od našej pracovitosti a hlavne od našej disciplinovanosti...!"

Vo vlaku pri slabom osvetlení v kúte krčil sa nad knihou mladý, deväťnásťročný železničiar. Oslovujem ho. „Áno, viem o tom — ideme z Košíc — bývam v Strede nad Bodrogom. A napíšte plným menom, volám sa Milan Korytár. Služobné miesto železničná stanica Dobrá. Som optimista a verím, že sa to znormalizuje. Naši sa v Moskve statočne držali. Teší ma to. Mladí i starší v celej republike bez rozdielu by mali teraz stáť za ich politikou a všemožne im pomáhať k normalizácii našich pomerov, aby cudzie vojská čím skôr opustili republiku!"

Vestibul železničnej stanice Čierna nad Tisou zdobí známy obraz „Príchod osloboditeľov do Prahy v roku 1945". Pohľad naň ma núti rázmýšľať. Áno! Vtedy sme osloboditeľov naozaj srdečne vítali!

V hale je ruch. Ľudia v hlúčkoch počúvajú tranzistory. Čakajú na vlak. Postávajú pri heslách a vášnivo diskutujú. Smeny sa menia — „modrá" končí — „červená" nastupuje. Tranzistory pritisnuté k uchu a ľudia počúvajú Dubčeka.

„U nás," — hovorí mi dozorca smeny, ktorá sa už pomaly skončí — „život beží ďalej. Silno sa otriasla naša priateľstvo, ale spolupracovať predsa musíme. Veď je to náš spoločný prístav. Vlaky musia prichádzať i odchádzať. Chodí ich trochu menej ako doteraz, ale dohodnuté množstvo prišlo i tejto noci... (Volá ho dispečing a pre rušujeme rozhovor.) Potom pokračuje. Chodí menej rudy i menej pšenice. Ale čo sa dá robiť. Príchod cudzích vojsk silno narušil normálny pulz života. Ich transporty s pohonnými hmotami a s potravinami pre armádu sme odmietli prepravovať. Zo širokého rozchodu si ich sami premontúvajú na podvozky s normálnym rozchodom a tak idú ďalej. Život beží. Inak je u nás kľud. Ľudia pracujú, lebo vedia, že je to citlivé pracovisko..."

Idem ďalej. Stihol som námestníka náčelníka stanice.

„Náš starý srdečný styk sa silno narušil. Ale pracujeme ďalej. Prvý deň sme mali vážne ťažkosti. Pár desiatok ľudí nám nenastúpilo do práce. Nešli vlaky, ani autobusy. Na druhý deň však už sa to zlepšilo a chýbalo len pár jednotlivcov. Vlaky a vagóny od nás a k nám musia prichádzať i odchádzať. Inak by to bol mŕtvy prístav. Keď pulzuje Čierna, pulzuje aj život v republike. Vedúci hospodárski pracovníci i všetci komunisti mali sme po tieto dni hodne roboty. Hovorili sme stále s ľuďmi, aby sa u nás život nezastavil. Teraz je to už dobre a verím, že sa pomery znormalizujú. Že sa to všetko urovná, a tak ako naši pracovníci odmietli prepravovať transporty s vojenským materiálom, tak sa postavia za obnovu života v našej republike svojím vlastenectvom i svojím triednym postojom a usilovnosťou na pracoviskách."

Na colnici som stretol ďalšieho známeho a pohovorili sme si:

„Teraz je len otázka, kedy odídu... Zvíťazili sme tým, že sme mali Dubčeka i dubčekovcov na rokovaní v Moskve."

Na prechodovom pracovisku jeden z tých, ktorý je inak v častom styku s našimi partnermi zo Sovietskeho zväzu, mi povedal: „Ja som tiež optimista a verím, že sa to všetko urovná. Veď musíme pracovať naďalej, lebo do istej miery náš život i hospodárska prosperita republiky je prispôsobená tomu, že musíme s nimi obchodovať. Len keby sa odchod vojsk urýchlil."

Je krásny slnečný deň a na peróne stretávam ďalších známych. I. Hirku, člena plénа KV KSS, a Ladislava Németha, bývalého kandidáta ÚV KSČS. Jeden ide na smenu a druhý na zasadnutie plénа KV KSS do Košíc. V diskusii sme sa zhodli v jednom názore, že naša pojanuárová politika pôjde ďalej tak, ako si to praje náš ľud, že hoci za danej situácie musíme prijať určité podmienky, aj tak sme zvíťazili. A odchod vojsk i problémy spojené s terajšou zložitou situáciou inú sme pomôcť aj my riešiť svojou statočnou prácou na pracoviskách, politickou prácou pomáhať Dubčekovi, Svobodovi, Černíkovi a Smrkovskému. Tento deň večer, keď sa naša delegácia vrátila z Moskvy, sa veľa diskutovalo. Všade boli hlúčky ľudí, ale nik nevedel ešte presné komuniké, len vedel jedno, že cudzie vojská sú ešte tu. Michal VENGLOVSKÝ

Uvoľnenie po Dubčekovom prejave

VEČER, NOC A DEŇ V ČIERNEJ NAD TISOU — MUSÍME VŠETCI POMÔCŤ DUBČEKOVI — POJANUÁROVEJ CESTY SA NEVZDÁVAME

Ťažkosti v Košiciach

Košice (ČSTK) — Závod Východoslovenských tlačiarní v Košiciach bol ešte včera na poludnie obsadený príslušníkmi Sovietskej armády. Orgán Krajského výboru KSS denník Východoslovenské noviny vychádzajú pod vojenskou cenzúrou. Košická mutácia bratislavskej Pravdy, orgánu Ústredného výboru KSS, ešte nevychádza. Obyvatelia východného Slovenska sú odkázaní zatiaľ na žilinské a najnovšie aj bratislavské vydanie Pravdy, ktorá objektívne a pravdivo informuje svojich čitateľov. Okrem toho od nedele je už aj na stredných vlnách na východnom Slovensku narušený poslúch legálnych československých rozhlasových staníc.

V Košiciach nie je lepšia ani situácia v štúdiách Čs. rozhlasu a Televízie, ktoré nie sú doteraz uvoľnené. Televízny vysielač Východné Slovensko na Dubníku je na dlhší čas pre poškodenie vyradený. Materiálna škoda sa odhaduje na 1,52 milióna korún.

57

Náš komentár

Víťazstvo, alebo pokora?

Opäť sme múdrejší ako včera.

Nepredvídané okolnosti majú aj neprodvídaný spád. Čas však rozhodne pracuje pre nás, pre víťazstvo zdravého rozumu, ktorý nám nikdy nechýbal a ktorý sme tak vrúcne vzývali aj z druhej strany, aby nedošlo k tragickému omylu, k situácii, v ktorej hovoria a polemizujú tanky a hlavne samopaly.

Lebo všetkým je nám známe, že účel svätí prostriedky. Veď aj sám pán boh, keď na hore Sinaj vyhlasoval svoj zákon, nepohrdol tým, aby pri tejto príležitosti poriadne blýskal a hrmel a hrozil svojou mocou.

Hrozba boja, a je ešte stále realitou. Ani po niekoľkých dňoch sa však nemohlo realizovať. A bolo predsa hračkou premôcť vojensky slabšieho protivníka. Prečo sa však tak nestalo? Z dvoch príčin — a síce samotné cudzie vojská a ich velitelia sa na vlastné oči presvedčili, že tzv. kontrarevolúcia bola zrežírovaná a všestranný jednotný odpor, morálna podpora legálnych orgánov štátu a strany bola oporou ďalšou a rozhodujúcou devízou v tejto tragicky skomplikovanej situácii.

Skôr ako si položíme otázku — kde hľadať objektívne a pre nás vhodné riešenie, musíme uznať za východzie stanovisko danú realitu. Status quo, ktorý platí od 21. augusta t. r. Na danom a trvajúcom stave nemôžeme takmer nič zmeniť, ak sa nechceme dopustiť nerozvážnosti, ktoré by znamenali v konečných dôsledkoch sebazničenie a totálnu porobu.

Politická realita je tu, podmienená a priori.

Rozhodujúce však je aká je naša politická reakcia na túto realitu. Ak zodpovedne zvážime všetky možné alternatívy rysujú sa nám pre konanie v týchto dňoch v podstate tri zásadné možnosti:

1. môžeme konať a rozhodovať v smere prodogmatickom,
2. v smere proprogresívnom
3. alebo zaujať extrémny postoj.

Prvá alternatíva znamená návrat pred január so všetkými následkami. Druhá predstavuje našu progresívnu cestu rozvoja demokratického socializmu, rešpektovanie akčného programu strany. Extrémny postoj je vlastne zídenie z cesty, v konečných dôsledkoch vojenský zásah, zničenie národných, kultúrnych, ekonomických hodnôt.

Všetkým je nám samozrejmé, že dogmatizmu sme odzvonili raz navždy v januári, extrémy — krviprelievanie — nechceme, zostáva teda možnosť konania v zmysle progresívnom.

A toto konanie stáva sa dvojnásobne progresívne. Jedine toto stanovisko vedie totiž k nájdeniu reálnej cesty, ktorou možno vykročiť z tesnej a zamotanej uličky... V čom spočívajú jeho kľady? Predovšetkým realizáciou takéhoto stanoviska:

1. dokážeme všetkým, že u nás nebol ohrozený socializmus,
2. získame možnosť normalizovať život, docieliť odchod vojsk z nášho územia,
3. všestranne podporíme pozície legálnych štátnych a stranických orgánov.

Nie je to maličkosť, je to posledná objektívna nádej, platforma, z ktorej možno vychádzať, ktorú možno rozvíjať v politickej oblasti smerom k úplnej normalizácii. Obrazne povedané — je to brvitva, ktorej sa chytí topiaci sa. Ale radšej niečo ako nič. Aj toto „niečo", aj tento je úplne možný reálny postoj má svoje mínus. Riziko je všeobecne v tom, že dnes sa ešte nemôže zreteľne povedať (najmä nie preto, že nevieme nič o konkrétnych dohodách v Moskve), či toto všetko, plus normalizácia a ďalšie podmienky, privezené k nám formou vývozu revolúcie nechcú byť iba metódou postupnej rezistencie z našej strany a postupného stupňovania nátlaku zo strany druhej. Môže sa totiž stať celkom jednoducho (a obavy sú opodstatnené), že náš vzťah bude charakterizovať vzájomný vzťah milenca k milenke, od ktorej chce najprv len ruku, aby ju pohladil, potom rameno, potom bozk, aby si ju o chvíľu celkom podmanil a pokoril...

Avšak všetky prognózy viac i menej reálne nemajú pevný postulát o možu sa množiť a orientovať storakým smerom.

Nateraz je isté, že z mínima sme vyťažili maximum. V súboji, na ktorý sme nikoho nevyzvali, nám šarmantný a mocnejší partner blahosklonne ponúkol šancu — nebude strieľať, nebude robiť represálie, ale aby celkom neodtiahol z bojiska s morálnou prehrou, žiada splniť tie a tie podmienky... Je to pokora, keď v záujme svojej pravdy, v záujme rešpektovania humanizmu prijmeme podmienky, ktoré čiastočne, či úplne sa nestotožňujú s naším krédom?

Pri odpovedi na túto otázku musíme ju abstrahovať od emócií, musíme na chvíľu aj zabudnúť na tragickú augustovú stredu... A vrátiť sa k realite, k našej jednote, k našej národnej uvedomelosti, ktorá v týchto dňoch sa zbavila formálneho obsahu a na celej čiare triumfovala.

A predovšetkým — musíme sa znova a znova vracať v svojom konaní k logike zdravého rozumu... Pretože slovami Krylovými: „Rozum, ktorý riadi dušu, je niečo dokonale krásneho a pre človeka znamená najvyššie dobrodenie. Ak sa necháš riadiť v svojom jednaní rozumom, zabezpečíš si skutočný, plný a šťastný život."

A naša rekonvalescencia z nepochopiteľne tragickej skutočnosti musí smerovať predsa výlučne k tomuto cieľu.

ANDREJ MEDOVNÍK

Rezolúcii do redakcie neubúda

Jednomyseľnosť a jednota

Košice (VN) Príliv rezolúcií, stanovísk a uznesení základných organizácií strany na podporu politiky ÚV KSČS z celého nášho kraja neustáva ani v týchto dňoch. I včera sa na našich redakčných stoloch zhromaždilo niekoľko obálok, z ktorých vyberáme aspoň niektoré.

Komunisti ZO KSS pri MsVS Košice nám píšu: „Na členskej schôdzi sme prijali toto uznesenie: Plne dôverujeme novému ÚV KSČS na čele s A. Dubčekom. Neuznávame žiadnych iných predstaviteľov, ktorí by nám mohli byť nanútení. Žiadame, aby sa naši stranícki a štátni predstavitelia ujali svojich funkcií, aby im bol umožnený riadny výkon funkcií, do ktorých boli zvolení z vôle ľudu celej našej vlasti. Trváme na tom, aby cudzie vojská ihneď opustili naše územie. Nedáme sa vyprovokovať k žiadnym nerozmyslených činom a budeme sa riadiť rozkazmi našich legálnych predstaviteľov. Komunisti zostanú v každom prípade verní novozvolenému ÚV KSČS a v žiadnom prípade neopustia rady našej strany. Odsudzujeme ohováračské vysielanie rozhlasových staníc, ktoré vysielajú ako „Vltava" a „Moskva".

Pracujúci Železnorudných baní, závod Rožňava sú hlboko rozhorčení príchodom cudzích vojsk do našej socialistickej vlasti — píšu v liste veľvyslancovi ZSSR, MĽR, BLR a NDR. — Plne sa stavíame za politickú líniu súdruhov Svobodu, Dubčeka a Černíka. Nesúhlasíme so žiadnou inou vládou, iným vedením Ústredného výboru KSČS a iným prezidentom než tými, ktorí boli legálne zvolení. Z toho dôvodu dôrazne žiadame — píše sa ďalej v liste — okamžitý odchod vojsk Varšavskej zmluvy z územia ČSSR a neodkladnú náhradu všetkých škôd vzniknutých obsadením nášho územia cudzími vojskami.

I pacienti a občania z Novej Poľanky nám píšu, že uznávajú len právoplatne zvolených súdruhov na čele so súdruhom Dubčekom, Svobodom, Černíkom, Smrkovským a ďalšími a žiadajú, aby boli vytvorené riadne podmienky pre legálnu činnosť našich straníckych a štátnych orgánov, aby cudzie vojská okamžite opustili naše územie, aby všetkých 5 štátov Varšavskej zmluvy plne nahradilo spôsobené škody.

Takmer sto podpisov je pod rezolúciou, ktorú sme dostali od pracujúcich Východoslovenských pekární a cukrární, závod Sp. Nová Ves. Píšu v nej: Plne podporujeme vnútornú a zahraničnú politiku ÚV KSČS na čele s A. Dubčekom, prezidenta L. Svobodu, predsedu vlády Ing. Černíka a predsedu NZ J. Smrkovského. Súčasne vyhlasujeme, že na podporu nášho progresívneho vedenia v ÚV KSČS zachovávame v našom závode kľud, výrobu a zabezpečíme pravidelný rozvoz každodenného chleba. Vo svojej práci sa budeme riadiť akčným programom ÚV KSČS a ÚRO.

Predstavenstvo jednoty — ESD v Prešove v rezolúcii píše: „V mene 22 tisíc členov spotrebného družstva v našom okrese žiadame čo najrýchlejší odchod cudzích vojsk z našej vlasti. Uznávame len tie stranícke a štátne orgány, ktoré boli riadne a demokraticky zvolené a prehlasujeme, že v týchto ťažkých chvíľach vynaložíme všetko úsilie, aby sme čo najlepšie zásobili našich zákazníkov, čím prispejeme ešte k väčšej jednote a uvedomelosti nášho národa.